alternativa lucidității s-a impus și — primind asigurări pentru situația cetățenilor săi care locuiesc în Honduras — Salvadorul a început retragerea trupelor sale.

Conflictul dintre Salvador și Honduras a izbucnit dintr-un motiv în aparență absurd, cu prilejul unui meci de fotbal între selecționatele naționale respective. Nimeni, însă, nu poate crede că așa-numitul „război al fotbalului" se datorează unei dispute de ordin sportiv. În relațiile dintre Salvador și Honduras există de mult o stare explozivă, determinată de nivelurile diferite ale dezvoltării economice, de rivalitățile între oligarhiile respective, de interesele monopolurilor străine instalate în această regiune de a le învrăjbi ; mai intervin în aceeași direcție contradicțiile create în cadrul Pieței comune centro-americane, precum și alți factori.

În nici un caz conflictul nu se explică prin contradicții politice. Între regimul generalului Fidel Sánchez Hernández, președintele Salvadorului, și cel al generalului Oswaldo López Arellano, președintele Hondurasului, nu există mari deosebiri. Ambele și-au asumat aceleași angajamente și participă la aceleași acorduri externe care le definesc politica. Sînt membre ale O.S.A., ale Pactului de la Rio de Janeiro și ale Pieței comune centro-americane. Și, cu toate acestea — deși pînă mai ieri se așezau la aceeași masă a O.S.A. — au început un război între ele. De ce ? Conflictul ascunde factori economici care spulberă aparența de armonie spre care se tindea prin crearea Pieței comune centro-americane. Viața a dovedit că între membrii acestei comunități se manifestă serioase neînțelegeri. Mai ales între Salvador și Honduras. În prima etapă, Piața comună a favorizat dezvoltarea capitalurilor naționale. Dar extinderea operațiunilor comerciale a determinat folosirea unor noi capitaluri străine, în special americane (deși sînt prezente, de asemenea, și capitaluri vest-germane, japoneze și mexicane), care beneficiază de avantaje precum și de licențe, în vederea „integrării economice. S-au dezvoltat anumite ramuri industriale, dar proprietarii industriilor nu sînt din America Centrală. Euforia începuturilor Pieței comune s-a schimbat deseori în discordie. Anul trecut, Costa Rica a suspendat pe teritoriul său comerțul liber cu orez, în special salvadorian. Ca represalii, Salvadorul a hotărît să nu mai primească produse lactate din Costa Rica. Nicaragua, la rîndul ei, n-a mai vrut să primească orez, porumb și fasole din Costa Rica. Țigările au constituit un motiv de fricțiuni. Nicaragua a interzis comerțul cu îmbrăcăminte din Honduras, acuzînd această țară că importă îmbrăcăminte din Japonia și o vinde apoi cu etichete din Honduras. Hondurasul, în schimb, a oprit vînzarea de biscuiți din Nicaragua. Costa Rica și Nicaragua au avut dificultăți privind fabricarea de anvelope (dar și într-o țară, și în alta, fabricile sînt americane). Deși întîmpină unele împotriviri, monopolurile străine beneficiază totuși de licențe integraționiste avantajoase.

Între cele două țări beligerante din America Centrală există o cauză de permanente fricțiuni : gradul de dezvoltare mai ridicat și superioritatea demografică a Salvadorului. În Salvador există o destul de puternică oligarhie locală formată din cele „14 familii" tradiționale, proprietare ale imensei majorități a terenurilor cultivabile și a principalului produs, cafeaua, foarte apreciată pe piața internațională pentru calitatea ei. Burghezia exportatoare și proprietară de terenuri din Salvador se opune, mai mult decît cea din Honduras, pătrunderii capitalurilor străine ; ea posedă importante mijloace de a întreține o armată mult mai bine echipată decît rivalul său. Bogătașii salvadorieni au donat de curînd 20 milioane de **colones** pentru procurarea de armament modern. Salvadorul, cu numai 21 393 km pătrați, are o populație de aproape 3,5 milioane de locuitori. Modernizarea activităților economice și concentrarea urbană au dus în Salvador la un excedent al forței de muncă. Acest excedent a fost absorbit parțial de Honduras, unde au emigrat aproape 300 000 de salvadorieni, care fac concurență muncitorilor din țara gazdă. În Honduras s-au ivit serioase dificultăți în legătură cu această masă de imigranți. Salvadorul a cerut pentru ei un regim corespunzător, ascuțindu-se în felul acesta vechea dispută.

Cît privește Hondurasul, suprafața țării este de 112 088 km pătrați și o populație de ceva mai mult de 2 milioane de locuitori. Exportă în special banane, acest produs fiind monopolizat de întreprinderile americane „United Fruit" și „Standard Fruit". (Prima din aceste întreprinderi este, de asemenea, proprietara căilor ferate din America Centrală.) Oligarhia din Honduras nu numai că a acceptat monopolul concernului respectiv, dar și pe acela al întreprinderii europene „Adela", de care este legat și „United Fruit". Spre deosebire de oligarhia din Salvador, cea din Honduras nu s-a preocupat de întreținerea armatei din țara sa ; nivelul de pregătire al armatei din Honduras este mai scăzut în comparație cu perfecționarea armatei rivale. O.S.A. a reușit, în ultimă instanță, să contribuie la evitarea unei noi ciocniri armate, dar conflictul ca atare nu poate să nu aibă înrîurire și asupra relațiilor mai generale din cadrul acestei organizații.

Ciudad de Mexico, august

reflector

MISTERIOSUL AGENT TOXIC

Se pare că recenta hecatombă a peștilor din apele Rinului nu este un fapt izolat. Nici nu s-a stabilit bine cauza morții în masă care a suprimat fauna ichtiologică din apele marelui fluviu, și s-au semnalat noi ape contaminate, îndeosebi în Franța. Agentul toxic continuă să rămînă misterios. De unde, în primele zile, se credea că e vorba de un praf insecticid, vărsat cu sau fără intenție în rîuri, acum se vorbește insistent de starea generală de poluare a apelor curgătoare, ca efect al trecerii lor prin felurite instalații industriale. Așadar, nu un anumit produs toxic omoară peștii, ci acumularea treptată a substanțelor reziduale în rîuri.

În centrul Franței, rîurile Allier, Auzon, La Veyre și Orne, ale căror debite au scăzut în urma zilelor fierbinți și secetoase din iulie, au devenit „cimitire de pești". Tone de pești morți zac pe maluri, infectînd atmosfera. Autoritățile încearcă să ia măsuri de protejare a faunei acvatice.

URMAȘII CORSARILOR

În orașul francez Saint-Malo, port de pescari la Marea Mînecii, a avut loc, recent, adunarea generală a asociației legale constituită de urmașii corsarilor.

Președintele, Robert Surcouf, descendent, în linie bărbătească directă, al vestitului corsar care a jefuit, pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, zeci de corăbii comerciale britanice, a dat citire ordinii de zi, în care se cuprinde :

— un protest colectiv adresat primăriei orașului Saint-Malo care, deși a profitat în cursul istoriei de faptul că acolo se retrăgeau corsarii și vindeau cea mai mare parte din pradă, astăzi refuză să acorde „asociației descendenților" un local în care să-și stabilească sediul ;

— un protest adresat membrilor asociației de către strănepoata unui locotenent al lui Surcouf, azi Madame de Beaucoudrey, casiera asociației, care se plînge că urmașii corsarilor nu-și plătesc cotizațiile, cu toate că unii dintre ei realizează venituri din vînzarea relicvelor pe care asociația le garantează ca fiind autentice.

Adunarea generală a invitat pe membrii săi să participe la o excursie cu vaporul, în largul Mării Mînecii și în Atlantic. Nava de agrement va urma unul din cele mai dramatice trasee ale corsarului Surcouf. Cîrmaciul se va folosi de o hartă maritimă autentică de epocă și va staționa „solemn" în locurile, însemnate pe hartă, în care au fost acostate și jefuite cîteva corăbii.

Se prevede că la mese vor fi servite meniurile obișnuite ale corsarilor. În ce privește ținuta pasagerilor în „croaziera neagră", ea va fi obligatoriu în stilul epocii. Comandantul navei va purta, cum se cuvine, o legătură neagră pe ochiul sting...

CIPRU

Posibilităţile reconcilierii

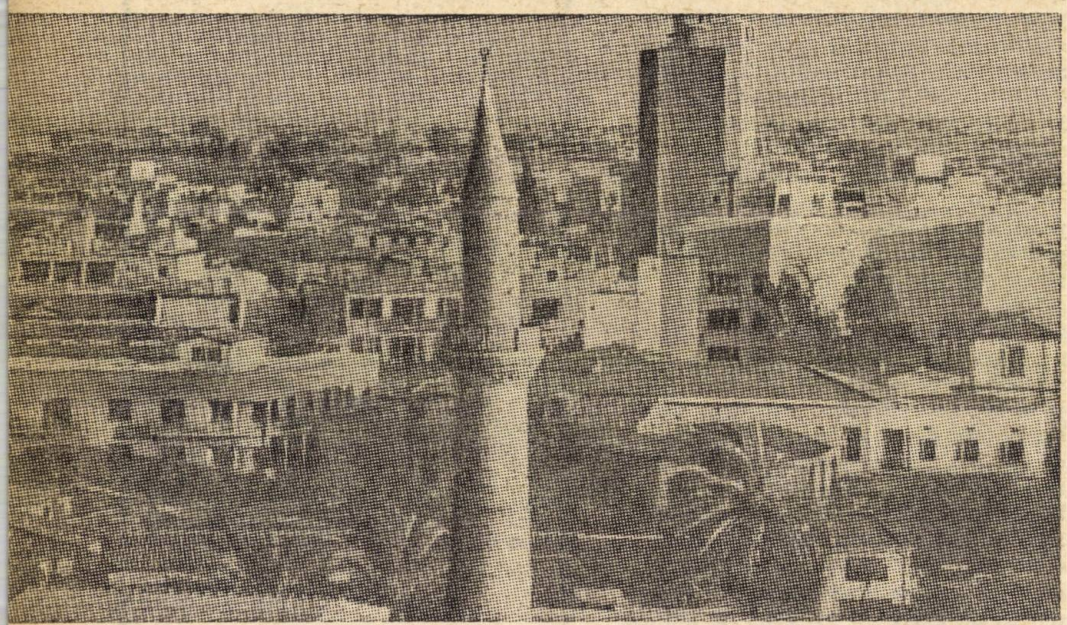

Nicosia

Convorbirile între reprezentanţii celor două comunităţi cipriote, greacă şi turcă, se desfăşoară aproape fără întrerupere, săptămînă de săptămînă, joia, începînd cu 20 ianuarie a. c., la reşedinţele lui Glafcos Clerides şi Rauf Denktaş. Dar, cu toate speranţele evidente, cu dorinţa ambelor părţi de a afla căi de soluţionare a crizei, e încă şi acum dificil de întrezărit momentul final al înţelegerii. În raportul său din 3 iunie, secretarul general al O.N.U., U Thant, menţiona insuficienţa dorinţei de înţelegere, existentă, se pare, în multitudinea întrevederilor şi în încercările de a ieşi din impas, precum şi în necesitatea unor contacte rodnice. Pentru că, în această primăvară, problema cipriotă s-a aflat la un moment dat într-un impas, în urma dificultăţilor apărute în negocierile dintre comunităţi : propunerile guvernului Makarios privind administraţia locală, făcute reprezentanţilor populaţiei turce, au fost respinse. Un conducător al comunităţii turce declarase cotidianului cipriot turc „Bozkurt" că formula guvernului Makarios ar urma să creeze un stat cipriot grec cu o minoritate turcă ; or, problema esenţială a negocierilor — după opinia autorităţilor turce din Cipru — e crearea unei constituţii prin care nici una dintre părţi să nu fie redusă la un statut de minoritate şi, ca partener egal în drepturi, comunitatea turcă să posede o reală autonomie în cadrul unui stat de tip federal. Presa locală turcă afirma chiar că s-ar fi avansat, în cursul dezbaterilor privind propunerea comunităţii greceşti, ideea unei totale autonomii a „guvernului cipriot turc" şi a unei eventuale protecţii a guvernului de la Ankara. Acestea constituie cîteva din obstacolele în limpezirea situaţiei cipriote, care prelungesc obositor incertitudinea şi neîncrederea între locuitorii insulei.

Faza involuţiei ideii de federalitate şi a „guvernelor" diferite (care ar stăvili conchiderea unui viitor acord privind statul unitar) e bogată totuşi în evenimente politice, fiecare argumentînd în felul său necesitatea concretizării speranţelor. „Frontul patriotic" al lui Makarios e înlocuit cu patru fracţiuni : Partidul unit (E.K.), Uniunea panagrară a Ciprului (P.E.K.), Blocul progresului (P.P.) — condus de primarul Nicosiei — şi Partidul progresist (P.K.) condus de editorul Samson, radical naţionalist grec.

Asupra primelor trei grupări, influenţa politică a arhiepiscopului Makarios se dovedeşte precumpănitoare.

Ideea „Enosis"-ului (sentimentul naţional grec şi al unirii cu patria-mamă, Grecia) nu este întru totul înlăturată. Faţă de regimul de la Atena se observă însă o generală reţinere a partidelor politice din insulă, cu excepţia comuniştilor şi adepţilor „Uniunii Democratice a Ciprului" (E.D.E.K.) care — mai puţin susceptibili la rigorile tratativelor în problema cipriotă — îşi manifestă deschis dezaprobarea. Comuniştii şi, s-ar părea, într-o oarecare măsură E.D.E.K., unesc în rîndurile lor cipriоţi turci şi greci, fără discriminări.

De fapt, există o serie de elemente care ar îndreptăţi o reglementare rapidă a situaţiei : creşterea numărului contactelor între părţi, întoarcerea familiilor cipriоţilor turci în satele din districtele Nicosia şi Limassol, construirea de rezervoare de apă de către echipe mixte de cipriоţi greci şi turci în satele cipriote turce ; includerea de către guvern a opt sate cipriote turce în planul electrificării pe anul 1969 ; ajutoare economice acordate fermierilor turci de către guvern şi O.N.U. (prin intermediul „Programului mondial pentru alimentaţie"). Apelul secretarului general al Naţiunilor Unite privind explorarea tuturor metodelor eficace şi mai ales a convorbirilor neoficiale, în vederea ajungerii la un acord, a fost acceptat de guvernele Greciei, Turciei Ciprului şi de liderii cipriоţilor turci, împotriva elementelor extremiste existente de ambele părţi, care se opun rezolvării paşnice a disensiunilor. (În acest context s-ar înscrie încercarea de atentat împotriva ministrului de interne, acţiunile grupurilor teroriste Phoenix, Akritas şi Ethikon Metapon cît şi pregătirile militare intense ale tinerilor din regiunile controlate de liderii cipriоţi turci, ori represiunile împotriva fermierilor cipriоţi turci care vin în contact cu semenii lor greci — acţiuni condamnate, de altfel, de majoritatea membrilor celor două comunităţi).

Rauf Denktaş, liderul cipriоţilor turci, a cerut imunitatea cipriоţilor turci din regiunile greceşti, în timp ce preşedintele Makarios propune o autoadministrare turcă în regiunile în care această populaţie formează majoritatea, şi ajutor economic acordat cipriоţilor turci, măsuri adăugate independenţei religioase şi restructurării parlamentului cipriot, vizînd acordarea unor avantaje comunităţii cipriote turceşti. De fapt, în apelurile adresate conducătorilor cipriоţi turci de ministrul de interne Epaminondas Komodromos şi, mai ales, de reprezentantul cipriоţilor greci la convorbirile intercipriote, Glafcos Clerides, coexistenţa preconizată printr-un guvern unitar presupune menţinerea caracterului naţional al locuitorilor celor două comunităţi. În acest spirit, al încurajării înţelegerii reciproce şi concilierii populaţiei Ciprului, s-a desfăşurat şi recentul seminar al drepturilor omului, programat, la sugestia secretariatului O.N.U., între 26 iunie şi 9 iulie, în Cipru.

Totuşi, ca urmare a dificultăţilor perpetuate în soluţionarea crizei, la 10 iunie, mandatul U.N.F.I.C.Y.P. (forţele O.N.U. în Cipru) a fost prelungit cu încă şase luni, deşi numărul soldaţilor suedezi, danezi, finlandezi, irlandezi, britanici şi canadieni s-a redus din nou ajungînd la 3 750 de oameni. Menţinerea în continuare a forţelor O.N.U. în Cipru e fundamentată, de altfel, în mod explicit prin lipsa de încredere care domină încă, în ciuda unor elemente care sînt tot atîtea semne de posibilităţi ale reconcilierii : e vorba de libera circulaţie a cipriоţilor turci în sectorul grec (o situaţie inversă nu a fost încă semnalată), de eforturile îndreptate spre o creştere a potenţialului economic al insulei (în portul Famagusta lucrează alături cipriоţi greci şi turci) şi mai cu seamă de afluenţa turiştilor străini, semn al înlăturării surselor de conflict direct în următoarele luni (mulţumită profitului evident obţinut în amîndouă sectoarele). Rămîne de văzut, însă, în ce măsură concesiile făcute de o parte şi de alta vor reuşi să determine destinderea şi soluţionarea problemei cipriote.

Stelian ŢURLEA

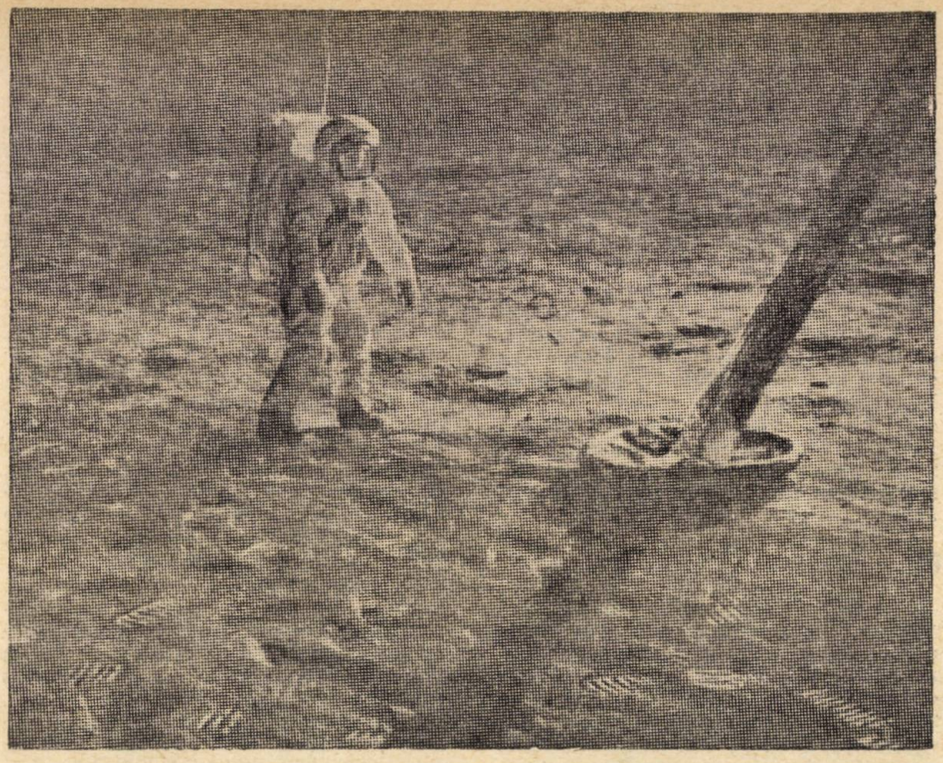

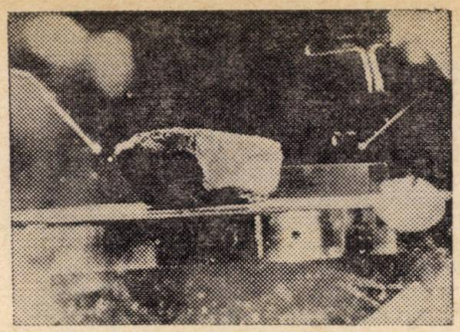

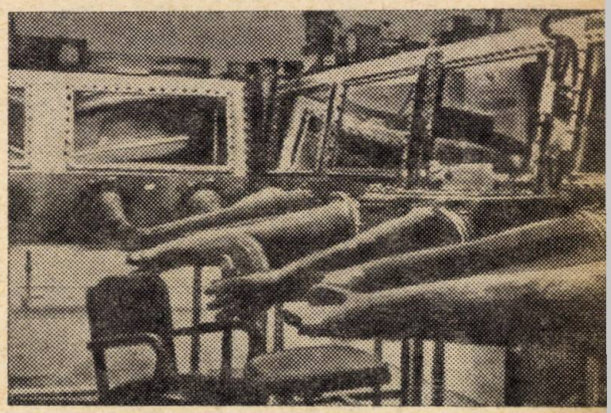

Aldrin pe Lună. O fotografie realizată de Neil Armstrong (stînga)
Iată o „bucată de Lună" adusă de selenauți. Ea a primit denumirea de „roca lunară" nr. 1000 3 R și face obiectul unei examinări amănunțite în laboratoarele de la Houston (dreapta sus)
Enormele mîini de gumă cu ajutorul cărora se analizează la Houston „eșantioanele lunare" transportate de astronauți (dreapta jos)

Savanții între doi aștri

- **Viață pe lună? Nu!**
- **Viață pe Marte? Poate!**
- **Carantină pentru nimic**
- **Roci cu și fără mistere**

Peste cîteva zile, Neil Armstrong, Edwin Aldrin și Michael Collins, plus cei doi medici curanți, un biolog și încă vreo doi-trei laboranți ajunși acolo din greșeală, vor ieși din „marele labirint analitic" prin ale cărui camere, echipate ca în romanele de știință-ficțiune au fost plimbați, zadarnic, timp de trei săptămîni.

Nici oamenii de pe Lună, nici cobaii aseptici, în ale căror pîntece delicate a fost introdus praf lunar, în speranța că va germina în vreun fel oarecare, — nici măcar rocile selenare nu au microbi. Sterilitatea aceasta absolută, de natură să spulbere orice grijă despre o contaminare a Terrei cu maladii noi pe lîngă cele vechi, a stîrnit un sentiment de satisfacție în rîndul puținilor savanți care se temeau, realmente, de invazia unor microbi extratereștri.

Dar altor savanți, mult mai numeroși, lipsa oricărei urme de viață prezentă sau trecută, pe palida Lună, le-a provocat dezamăgire. Ar fi fost, poate, mai reconfortant să aflăm că ceea ce numim, la scara înțelegerii umane, viață, nu ne-a fost acordată în exclusivitate și că există sau, cel puțin, a existat și pe primul astru vizitat de oameni. Prezența unor microorganisme, vii sau fosile, pe Lună, ar fi putut nu să ne contamineze neapărat, ci mai degrabă să ne ajute la descifrarea originei vieții în propriul nostru sistem ecologic. Febrilitatea cu care au fost așteptați astronauții și valizele lor cu pietre scumpe se explică tocmai prin faptul că noi, pămîntenii, căutăm și vom căuta încă, pe Lună, răspunsuri la nedumeririle astronomice, geologice și biologice care ne frămîntă aici, pe Terra.

„Experiența Luna" (din punct de vedere științific splendida performanță Apollo 11 este „o experiență" pentru verificarea unei serii de ipoteze privitoare la Lună) a confirmat ceea ce se știa, în linii mai mari, din observațiile făcute de astronomi, din examenele spectrografice și din informațiile obținute și transmise de stațiile automate lansate în ultimii ani, a căror recoltă de date fizice și chimice s-a dovedit extrem de utilă.

Fie că nu au avut încă timp să descifreze toate secretele microscopice, fie că cele 31 de kilograme de Lună nu sînt suficiente pentru a duce la descoperiri extraordinare, geologii și geochimiștii, transformați în pionieri ai unor discipline noi, „selenologia" și „selenochimia", se află abia la începutul științei lor despre Selena. „Geochimia Lunii se deosebește, prin multe trăsături interesante, de a Pămîntului", afirmă unul din comunicatele mai cuprinzătoare, publicate de laboratoarele de la Houston.

„După ce au fost pregătite în mod corespunzător", (adică conform metodelor de analiză a mostrelor terestre) continuă același comunicat, „mici cantități de pulbere lunară au fost puse sub un arc voltaic și vaporizate. Particulele astfel rezultate au fost analizate cu metoda spectrografică, iar spectrul produs de fiecare element a fost măsurat pe plăci fotografice". In aceste condiții, s-a constatat că materia lunară analizată are o compoziție chimică globală de 58% oxigen, 10% siliciu și 7% aluminiu. In afara acestor elemente esențiale, care, după cum se știe și din compoziția globală a rocilor terestre, nu sînt prezente în stare pură ci numai în combinații chimice, analizoarele au găsit, la primele examene 33, apoi mai mult de 60 de elemente chimice, de la uraniu pînă la fier, toate în cantități foarte mici. Din punct de vedere al constituției fizice, pulberea lunară ar fi, după unii cercetători, un aglomerat de particule de bazalt, produs ca urmare a îndelungatelor procese fizice cosmice (vînt solar, bombardamente cu particule) sau, un aglomerat de minuscule bile de sticlă și de fragmente minerale microscopice, nelegate între ele. Aceasta ar fi cauza pentru care pulberea de pe Lună a fost atît de alunecoasă sub picioarele celor doi oameni. In sfîrșit, în comparație cu rocile terestre și cu fragmentele de meteori căzuți pe Pămînt, rocile lunare aduse la Hous-

ton conţin o cantitate relativ mai mare de titan, element rar, greu, a cărui prezenţă şi proporţie pune selenologilor probleme inedite.

Oricum, pînă astăzi, părerile savanţilor sînt departe de a coincide. Ele pendulează, de pildă, între originea vulcanică şi originea meteoritică a mostrelor analizate. Şi, dacă asupra elementelor chimice se realizează un acord, frămîntarea şi decantarea acestor elemente este departe de a fi lămurită. Va trebui să treacă timp, să se aducă pe Pămînt tone de rocă lunară sau, mai bine, să se ducă selenologii direct pe Lună, pentru a ni se transmite comunicate complete. De altfel, păstrînd toată deferenţa posibilă faţă de oamenii care cercetează propria noastră scoarţă terestră sîntem obligaţi să constatăm că dacă, după două secole de geologie sistematică, nu s-au putut descifra enigmele telurice, ar fi absurd să întrebăm ce este Luna, după două săptămîni. Este adevărat că probele actuale sînt analizate sub arc voltaic, cu spectrograful, cu sonde electronice, în mai multe laboratoare deodată, totuşi, trebuie să mai aşteptăm.

■

Cam tot aşa trebuie să procedăm şi în cazul seismografiei. Se ştie, acum, în mod indiscutabil, că Luna vibrează. Aparatul de înregistrare şi transmitere a vibraţiilor selenare este atît de receptiv, de fin, încît s-a ajuns la o situaţie cam paradoxală. Semnalele, considerate prea numeroase, stîrnesc dispute între seismologi. Sînt oare, efectiv, „cutremure de Lună", prăbuşiri de stînci, alunecări de straturi, deci fenomene naturale produse în masa lunară, sau sînt căderi de meteoriţi ? S-ar mai putea să fie şi nişte aberaţii ale instrumentelor de măsurătoare şi transmisie, sub influenţa căldurii excesive din plină ziuă lunară ! De îndată ce a fost abandonat pe Lună, de la 21 pînă la 31 iulie, seismograful a înregistrat 26 de zguduituri, despre care specialiştii afirmă că 3 „corespund unor unde de suprafaţă" iar 23 „rostogolirii unor fragmente de rocă lunară" (5 kg. pînă la 200 kg.) pe marginea craterelor din Marea Liniştii, vecine locului unde se află seismograful. Se admite, însă, că explicaţiile acestea pot fi puse la îndoială. Verificarea lor se va face numai după înregistrări pe termen mai lung. Deocamdată, sensibilul seismograf a încetat să mai emită semnale de la 3 august, zi în care s-a întrat în noaptea lunară. Le va relua la 18 august, pentru o nouă perioadă de 14 zile, şi se speră că vor putea fi adunate informaţii seismice mai substanţiale.

Exact în acest interval de noapte lunară va funcţiona, în schimb, reflectorul de raze laser. El a fost găsît, în fine, mai mult pe pipăite decît pe baza coordonatelor. Trei observatoare, unul al Universităţii din Texas, instalat la Fort David, al doilea al Universităţii din California, pe muntele Hamilton şi al treilea al Universităţii din Michigan, aflat pe insula Maui din Pacific, l-au căutat milimetru cu milimetru pe ţărmul de sud-vest al Mării Liniştii. In cele din urmă, californienii l-au găsit. Prima rază laser trimisă la ţintă a fost reflectată şi a revenit conform prevederilor. O măsurătoare exactă s-a făcut în ziua de 1 august, cînd drumul razei, dus-întors, în acel moment şi între acele două puncte (sursa de pe Pămînt şi reflectorul de pe Lună) a durat 2,5 secunde. S-a putut calcula, cu o margine de aproximaţie destul de mare (40 de metri) că distanţa ce ne despărţea de satelitul nostru natural era de 363 153,44 kilometri. De aici, calculatoarele, ţinînd seama de evoluţia Lunii pe orbita eliptică, au ajuns la concluzia că distanţa medie Pămînt-Lună este de 384 000 de kilometri, aşa cum, de altfel, se ştia de mult. Pînă la aproximaţia de numai 15 centimetri, pe care ne-au promis-o observatoarele emiţătoare de raze laser n-ar mai fi departe. In cei 7—8 ani cît va funcţiona reflectorul, e timp destul pentru a trece de acest prag al înaltei precizii. S-a spus, de asemenea, că impulsurile de lumină laser vor servi şi la studiul altor fenomene de pe Lună (deplasări ale scoarţei lunare, cine ştie ce deplasări ale reflectorului însuşi) precum şi pentru stabilirea „exactă" a formei Pămîntului, despre care noi credem că tot „exactă" era şi pînă acum.

■

Din cele de mai sus putem oare să tragem concluzia că nu am aflat nimic, sau că am aflat prea puţin despre Lună ? Dimpotrivă ! Azi oamenii ştiu incomparabil mai multe decît înainte de 20 iulie. În primul rînd, ei ştiu că pot ajunge pe Lună şi, mai cu seamă, că se pot mişca, în voie, pe suprafaţa ei stearpă. S-a rupt cortina misterului. A dispărut teama în faţa necunoscutului. Incurajaţi de faptul că Selena nu şi-a înghiţit, pe loc, musafirii, tehnicienii au început să calculeze că pentru o promenadă agreabilă pe Lună trebuie să faci paşi de balet largi de 1,80—2,40 metri, cu o ridicare elegantă, de 0,80—1 metru de la sol. Desigur că aşa vor proceda, modificînd lecţiile primite pînă acum la antrenament, următorii doi călători pe Lună (nu „selenauţi", termen respins de filologi) şi anume Charles Conrad şi Allan Bean, din echipajul cabinei Apollo 12 Ei vor coborî pe Lună, din modulul lor după cum prevede directorul programului Apollo, generalul Phillips, de două ori şi vor lucra de fiecare dată cîte 3 ore. Vor lăsa pe Lună 6 aparate de măsurat (seismografe, reflectoare laser, instrumente de măsurat temperatura, radiaţiile) în loc de două, cîte au lăsat Armstrong şi Aldrin, în 2 ore şi 31 de minute.

Aşadar, prima certitudine este că Luna ne primeşte. A doua, furnizată de faptul că astronauţii n-au fost contaminaţi iar mostrele selenare sînt sterile, este că pe Lună nu există viaţă. Afirmaţia poate fi limitată, ştiinţific, la perimetrul cu raza de 60 metri în care s-au mişcat şi au recoltat mostre cei doi pămînteni. Expediţiile viitoare vor lărgi, firesc, acest perimetru, vor face recoltări în condiţii mai bune, vor avea timp, fiind eliberaţi de inhibiţia debutului astral, să studieze aprofundat, chiar la faţa locului, condiţiile de mediu. Dar şansele să găsească viaţă în cele mai sumare forme sau urme fosile de viaţă trecută nu vor spori. Luna nu este moartă. Ea nu a trăit niciodată.

Această constatare nu va rămîne fără urmări pentru ştiinţa terestră. Profesorul Pierre Lépine, de la Academia de ştiinţe din Paris, scriind în „Le Figaro" despre carantina la care au fost supuşi cosmonauţii de pe Apollo 11 admite că oamenii care au fost pe Lună s-au înapoiat cu aceeaşi microbi cu care au plecat. Din faptul că n-au recoltat nici un fel de microb nou de pe Lună, din sterilitatea aceasta teribilă, rezultă, însă, spune Pierre Lépine, că una din ipotezele biologice de la începutul veacului nostru, „panspermia" savantului suedez Arrhenius, e falsă. El susţinea că viaţa nu *a apărut* pe Pămînt, ci *a venit* pe Pămînt, germenii ei, microbii cu structura cea mai simplă, fiind aduşi de meteoriţi sau căzînd, pur şi simplu, pe planeta noastră, împinşi de pulberea cosmică şi de radiaţii. Se înţelege că aceeaşi microbi, sau alţii mai puţin norocoşi, ar fi nimerit şi pe Lună, unde chiar dacă nu supravieţuiau, ar fi lăsat în pulbere urma prezenţei lor de o clipă. Lipsa acestor urme ne duce la concluzia că apare cu mult mai apropiată de adevăr ideea savantului rus A.I. Oparin, confirmată de experienţele de laborator ale americanilor Stanley Miller şi Sidney Fox şi anume că în atmosfera primitivă a Pămîntului, cu miliarde de ani în urmă, într-un amestec fierbinte de vapori de apă, de amoniac, de gaz metan, sub influenţa razelor ultraviolete şi a unor descărcări electrice s-a realizat sinteza proteinei, a cărei prezenţă stă la temelia vieţii.

Nu încape îndoială că cercetarea mai aprofundată a Lunii, paralelă cu experienţele ce se vor face în laboratoarele de pe Pămînt (şi în cele de pe Lună) vor duce la elucidarea acestui fascinant mister al vieţii originare. Pînă atunci, nu ne trebuie prea multă imaginaţie spre a crede că în chiar deceniile ce au mai rămas din mileniul actual (calendarul începe a fi extrem de neîncăpător şi de neconcludent) oamenii vor realiza transplantul de viaţă de pe Pămînt pe Lună. Mijloacele de transport sînt cunoscute de pe acum şi vor fi, evident, ameliorate într-o măsură extraordinar de mare. Implantarea pe Lună nu va fi, în sine, o problemă de principiu, ci doar una de tehnică. Viaţa va putea fi dusă de pe Terra în formele ei genuine, sau va putea fi modificată, pentru condiţiile ce s-ar crea acolo. Intr-un fel sau într-altul, în construcţia viitorului începe să figureze, din ce în ce mai aproape, Luna locuită de oameni.

■

Nici nu s-a aflat bine ce au găsit sau ce rămîne să mai găsească oamenii pe Lună şi astronautica deschide un nou şi pasionant capitol din istoria pătrunderii în spaţiul cosmic : imagini fotografice luate din apropierea planetei Marte. Repetînd, în altă direcţie spaţială, performanţele de acum trei luni ale staţiilor şi sondelor automate sovietice „Venus", care investigau „planeta albastră", cuplul de staţii americane „Mariner-6" lansat la 24 februarie şi „Mariner-7", lansat la 27 martie, au ajuns în apropiere de „planeta roşie" la interval de patru zile, datorită traiectoriilor diferite pe care le-au urmat.

„Mariner-6" a transmis pe Pămînt 50 de fotografii, luate de la distanţe foarte variate : prima — de la 1 200 000 de kilometri, iar ultima — de la 3 400—3 500 km. La rîndul lui, „Mariner-7", care la 1 august încetase de a mai emite semnale (se crede că una din antenele lui emiţătoare a fost lovită şi deteriorată de un meteorit), a reuşit să conecteze automat al doilea agregat de transmisie şi a expediat spre staţia de recepţie de la Pasadena două serii de fotografii luate, ca şi predecesorul său, de la două serii de distanţe.

Îndrumat pe o traiectorie apropiată de ecuatorul marţian, „Mariner-6" a transmis fotografii clare, mai ales de la distanţa minimală. Imaginile acestea nu mai lasă nici o îndoială asupra straniei asemănări dintre scoarţa lui Marte şi a Lunii. Aceleaşi cratere (cu margi-

nile mai tocite pe Marte), aceleași înălțimi crenelate, umbrind întinderi plate și fără nici o urmă de „canale". Fotografiile sînt minuțios analizate cu ajutorul unor înregistrări electronice care reușesc să mărească detaliile, pînă la obținerea unor amănunte cu ordinea de mărime 275—300 metri în diametru. Totuși, pînă acum nu s-au semnalat descoperiri senzaționale.

Se pare că altfel stau lucrurile cu fotografiile de pe „Mariner-7". Traiectoria lui s-a apropiat de polul sud al planetei, unde astronomii urmăresc cu atenție „calota albă", a cărei natură fizică și chimică este îndelung controversată. De la primele fotografii recepționate la Pasadena, cosmo-reporterul automat „Mariner-7" a stîrnit emoții. „Calota de gheață", văzută de la 1 126 000 de kilometri, s-a dovedit a fi deosebit de fotogenică, luminoasă, bine conturată și — spre surprinderea savanților — pigmentată cu numeroase pete de culoare închisă. La mărirea fotografiilor s-a văzut că e vorba de cratere, de dimensiuni și adîncimi variate, cele mai multe mari și profunde. Fotografiile venind în succesiune, la intervale de 2 ore și de la distanțe treptat mai mici cu cîte 50 000 de kilometri, observatorii au fost intrigați de faptul că vreo cîteva puncte și linii negre, localizate pe primele imagini, se părea că și-au schimbat poziția și se deplasează lent pe suprafața albă a calotei polare. Iluzie optică ? Eroare de transmisie ? Fenomene naturale decurgînd din activitatea vulcanică a planetei ? Bineînțeles că s-a pus în discuție și ipoteza cea mai îndrăzneață dar și cea mai puțin probabilă : vehicule uriașe, misterioase, aflate în mișcare. Deasupra lor, pe ceea ce ar trebui să numim „cerul" lui Marte, savanții au constatat prezența unor pete sumbre, cu marginile dantelate, despre care au căzut de acord, deocamdată, că ar fi nori formați din ace de gheață.

Ineditul acestor observații — unit cu faptul că imaginile transmise de „Mariner-7" sînt de bună calitate — a determinat pe conducătorii programului „Mariner" să modifice traiectoria sondei, în așa fel încît punctul ei cel mai apropiat de „planeta roșie" (circa 3 200 km) să se afle exact deasupra polului sud, de unde să transmită ultimele fotografii și, probabil, răspunsurile la întrebările ridicate de „punctele mișcătoare".

Informațiile științifice transmise pînă acum de sondele „Mariner" ar putea duce spre concluzia că pe Marte a existat sau există viață ? Orice răspuns ar fi prematur. După cum se știe, Marte este înconjurat de un nimb subțire de atmosferă, în care au fost detectați vapori de apă într-o proporție foarte mică (abia 0,01 la sută din umiditatea medie a atmosferei noastre respirabile). A fost găsit și puțin azot. În schimb, nici urmă de oxigen liber, pe a cărui prezență s-ar fi sprijinit ipoteza existenței unor forme de viață, fie și a celor mai inferioare cu putință. Totuși, în subțirea lui atmosferă, constituită din acid carbonic, instrumentele științifice au identificat molecule de gaz metan, în care savanții pun speranțe mari. Ele ar atesta, dacă nu viață prezentă, cel puțin rămășițele unei organizări biologice specifice, stinsă în lungul erelor, în timp ce „planeta roșie" își pierdea încet, dar ireversibil, căldura necesară ființelor vii.

Mircea GRIGORESCU

lumea în cărți și reviste

Disparități economice occidentale

prof. univ. dr. Ion Bulborea

Societatea capitalistă contemporană, aflată pe o nouă treaptă în dezvoltarea sa — capitalismul monopolist de stat — cunoaște procese noi, deosebit de complexe, influențate, în desfășurarea lor, de o serie de factori contradictorii, care-i imprimă trăsături și tendințe specifice.

Este cunoscut că fondatorii comunismului științific au supus unei ample și temeinice analize mecanismul de funcționare a orînduirii burgheze, sistemul de legi și contradicții ale capitalismului din vremea lor. Tezele și concluziile fundamentale formulate de ei au fost confirmate de viață, de practica socială și își păstrează întru totul valabilitatea. Acest fapt atestă valoarea inestimabilă a metodei materialist-dialectice folosită cu inegalabilă măiestrie de clasicii marxism-leninismului ca instrument de investigare științifică. De aici, însă, nu rezultă că unica problemă ar consta astăzi în a confrunta faptele noi cu aceste principii, iar pe baza lor să tragă concluzii apodictice. „Întregul spirit al marxismului, întregul lui sistem — sublinia Lenin — cere ca fiecare teză să fie privită : numai sub aspect istoric ; numai în legătură cu altele ; numai în legătură cu experiența concretă a istoriei". Iar experiența arată că în viața economică și socială a lumii contemporane au apărut procese și fenomene noi de însemnătate deosebită care trebuie interpretate și generalizate.

În lumina acestor exigențe metodologice încearcă să trateze Gheorghe Badrus în lucrarea sa „Decalaje în Occident" una din problemele de mare actualitate ale capitalismului contemporan, cu profunde rezonanțe teoretice și practice, economice și politice — acțiunea legii dezvoltării inegale a țărilor capitaliste.

Desigur, nu este o noutate sublinierea dezvoltării inegale a economiei capitaliste. Noutatea constă în modalitatea de abordare prin prisma metodologiei marxist-leniste a dezvoltării inegale a economiei capitaliste la nivel micro, macro și mondoeconomic în stadiul actual de dezvoltare a capitalismului.

În tratarea temei, autorul pornește în mod justificat de la ideea că inegalitatea dezvoltării este un fenomen caracteristic capitalismului — generat de însuși sistemul relațiilor sale de producție — stăruind asupra formelor de manifestare pe care această lege le îmbracă astăzi. Autorul nu repetă lucruri deja cunoscute, după cum nu-și limitează contribuția la inventarierea unor fapte noi, ci, competent și convingător, întreprinde evaluări calitative, dezvăluie aspecte și dimensiuni noi ale fenomenului inegalității în contextul contradicțiilor lumii capitaliste contemporane.

Folosind un bogat material informativ, autorul nu acceptă o simplă fotografiere a realităților occidentale, după cel de-al doilea război mondial, ci încearcă să prospecteze evoluția fenomenului analizat, să schițeze perspectiva și tendințele sale de dezvoltare, formulînd concluzii care invită la reflectare și studiu. Alături de bogăția materialului faptic se întîlnesc considerații metodologice, care întregesc studiile de pînă acum consacrate acestui domeniu de cercetare. Autorul integrează analiza legii dezvoltării inegale a capitalismului în sistemul de categorii, legi și contradicții ale acestei orînduiri, ceea ce face concluziile mai rezistente și mai convingătoare, permițînd înțelegerea mai aprofundată a fenomenului investigat.

Problema disparităților și decalajelor este privită ca o parte componentă a teoriei dezvoltării inegale. Autorul afirmă cu deplin temei că cercetarea legii dezvoltării inegale a țărilor capitaliste relevă concluzii de o însemnătate deosebită pentru partidele comuniste și muncitorești în stabilirea liniei strategice și tactice. Determinarea momentului revoluției sociale, a evoluției fiecărei țări spre socialism depinde de condițiile economice și sociale interne, privite în strînsă legătură cu situația pe planul relațiilor internaționale.

O pondere însemnată în economia lucrării ocupă analiza decalajelor și dinamicii producției și acumulării în țările capitaliste avansate, rolul și semnificația fenomenului integrationist, particularitățile dezvoltării comerțului internațional și ale exportului de capital, evoluția contradicțiilor dintre principalele țări occidentale în domeniul politic și militar. În acest context, se subliniază modificările survenite în raporturile de forțe dintre aceste țări cu evoluții și involuții, cu salturi bruște ce alternează cu încetiniri ale ritmurilor de creștere, cu zig-zag-uri în evoluția lor economică, politică și militară. În demonstrarea acestor teze se utilizează un întreg complex de indici și indicatori ca ritmul mediu anual de creștere a producției industriale, ponderea ță-

Gheorghe Badrus : „Decalaje în Occident", București, Editura Științifică, 1969.

rilor capitaliste în producția industrială mondială, producția pe locuitor, dinamica investițiilor și a cheltuielilor pentru cercetarea științifică, a comerțului exterior și a exportului de capital etc.

Este evidentă strădania autorului de a evidenția acțiunea legii dezvoltării inegale în mod nuanțat, în funcție de etapele parcurse, de particularitățile țărilor sau ale grupului de țări analizate. Criteriul selectiv în alegerea grupului de țări analizate ca și surprinderea din noianul aspectelor supuse investigației, a celor esențiale, sporesc valoarea concluziilor formulate la fel ca și unele încercări previzionale asupra evoluției acțiunii legii dezvoltării inegale, deși sporadice și nu destul de conturate.

În analiza acțiunii legii dezvoltării inegale mi se pare interesant și modul de tratare a rolului statului capitalist în desfășurarea reproducției sociale, în accelerarea dezvoltării anumitor ramuri ale economiei, în stimularea cercetărilor științifice, a exportului de capital, în reunirea forței monopolurilor pe scară internațională prin înființarea de uniuni monopoliste interstatale, fapt care favorizează modificarea raporturilor de forțe. Sublinierea acestui aspect este perfect îndreptățită. În momentul de față ar fi greu de imaginat desfășurarea vieții economice capitaliste fără amestecul statului în economie. Cu ajutorul lui se fac încercări de soluționare a mișcării contradicțiilor reproducției capitaliste, de redresare a echilibrului economic deteriorat. Statul ia asupra sa o serie de funcții pe care în trecut le îndeplinea mecanismul spontan al liberei concurențe.

Deși fenomenele nou apărute nu schimbă esența capitalismului, ele nu pot fi explicate, în toată complexitatea și adîncimea lor, pe baza unui sistem conceptual finit și imobil. Așa cum capitalismul în evoluția sa a cunoscut anumite stadii și trepte de dezvoltare (capitalismul liberei concurențe și capitalismul monopolist cu cele două trepte : capitalism monopolist privat și capitalism monopolist de stat) tot așa și sistemul categorial și legic al economiei capitaliste nu poate rămîne osificat, împietrit. De aceea, mi se pare întemeiată încercarea autorului de a elabora un concept mai adecvat al legii dezvoltării inegale — economice și politice — în capitalismul contemporan.

Goana după profit, concurența monopolistă, intervenția statului în economie stimulează aplicarea și perfecționarea cunoștințelor tehnico-științifice moderne, întărirea potențialului economic al țărilor occidentale avansate, apropierea pronunțată a structurilor industriale și economice ale acestor țări. Această atenuare a disparităților naționale, remarcă Gheorghe Badrus, va constitui fondul pe care se va desfășura în perspectivă acțiunea legii dezvoltării inegale și care va adînci concurența la nivel macroeconomic.

Capitalismul contemporan dispune încă de însemnate posibilități de sporire a producției materiale, de dezvoltare a progresului tehnic și economic cu fluctuații de la țară la țară, de la o etapă la alta. Cu toate acestea, inutilizarea cronică a unor importante capacități de producție, șomajul, caracterul conjunctural al creșterii economice, exploatarea maselor rămîn, în continuare, atribute inseparabile ale acestei orînduiri. Schimbările petrecute în cadrul capitalismului contemporan adîncesc conflictul dintre forțele și relațiile de producție, dintre muncă și capital, dintre burghezia monopolistă și celelalte pături sociale, dintre puterile imperialiste, dintre monopoluri pentru împărțirea zonelor de influență etc., pregătind în același timp trecerea la socialism.

Surprinderea periodică a raporturilor dintre țările capitaliste avansate și țările subdezvoltate, analiza lor subtilă, însoțită de concluzii temeinic argumentate sporesc valoarea lucrării. Pe bună dreptate autorul constată că alături de statele în care forțele de producție cunosc o înaltă dezvoltare, în lumea capitalistă se menține o largă zonă a subdezvoltării. Aceste țări continuă și astăzi, în marea lor majoritate, să joace rolul de anexe furnizoare de materii prime pentru statele occidentale industrializate, arenă de luptă între marile monopoluri pentru acaparrarea de resurse naturale și debușeuri. Ele se află în fața unor probleme extrem de dificile, între care pe primul loc se situează înapoierea economică generată de jugul ecolonial secular. Eforturile îndreptate spre restructurarea economiei se izbesc de insuficiența surselor de acumulare și a forței de muncă calificate, de schimbul neechivalent pe piața internațională, de presiunea monopolurilor străine. În aceste condiții, independența politică a țărilor recent eliberate, aflate în prim proces de constituire și dezvoltare a națiunii, este grav amenințată de dependența lor economică.

Lichidarea fenomenului subdezvoltării este condiția hotărîtoare a propășirii noilor state independente. Aceasta impune îndreptățirea eforturilor spre diversificarea economiei, înlăturarea fără întîrziere a rînduielilor perimate. Mijlocul principal de înfăptuire a acestui deziderat este industrializarea. Nici o țară care, dintr-un motiv sau altul, a ignorat rolul industriei în dezvoltarea sa n-a reușit să se înalțe pe culmile progresului și civilizației. Edificarea unei industrii puternice este o legitate obiectivă a economiei moderne, garanția independenței și suveranității naționale. Diversitatea condițiilor istorice și naționale impune, totodată, abordarea diferențiată a acestei sarcini în fiecare țară.

Înainte de a încheia cele cîteva considerații pe marginea lucrării „Decalaje în Occident", aș dori să remarc caracterul dinamic al expunerii, atitudinea intransigentă față de diferite teorii burgheze care se străduiesc să acrediteze ideea inegalității dezvoltării economiei capitaliste ca o condiție esențială în asigurarea echilibrului și a creșterii economice. În această privință este demn de reținut faptul că autorul nu folosește eticheta și stridențele verbale ca mijloc de respingere a punctelor de vedere neștiințifice ; el argumentează ideea pe care o susține, dovedind astfel inconsistența teoriilor adverse. Totodată, autorul reliefează cu subtilitate lipsa de substanță a unor formulări și teze hazardate ale unor cercetători marxiști, purtînd un dialog loial și competent, fapt care sporește valoarea științifică a lucrării, imprimîndu-i în același timp un caracter atractiv și dinamic.

Prin modalitățile metodologice originale de abordare a fenomenelor, prin adîncimea analizei întreprinse, ca și prin noutatea multor concluzii formulate, cartea lui Gheorghe Badrus se înscrie printre lucrările economice valoroase. Ea oferă cititorului un spor de cunoștințe și temeiuri de noi reflecții asupra fenomenelor lumii capitaliste contemporane.

reflector

„METEOR" ȘI SECRETELE NORILOR

La „Centrul de meteorologie mondială" din Moscova s-au publicat date interesante privitoare la funcționarea sistemului meteorologic „Meteor", după o activitate de doi ani. Atît sateliții circumterestri, cît și stațiile de coordonare și control au obținut rezultate optime în prognoza vremii, datorită faptului că un satelit „Meteor" poate furniza, la fiecare din rotațiile sale, date exacte despre formațiile de nori de pe o suprafață egală cu 8 la sută din cea a globului și despre temperatura aerului pe o cincime din planetă. Un satelit de tipul acesta, lansat în martie 1969, a semnalat apariția unui taifun pe coasta californiană a Pacificului, dînd posibilitate locuitorilor din zona amenințată să ia măsuri de protecție, care au evitat pierderea de vieți omenești și de bunuri materiale. Însumarea informațiilor prompte pe care le-au transmis sateliții meteorologici a permis, de asemenea, să fie observate îndeaproape abundentele căderi de zăpadă ce s-au produs iarna trecută în Pamir și Tian Șan și, totodată, să se ia măsuri de prevedere împotriva creșterii apelor în vara aceasta.

O ARMA LA DOUĂ FAMILII

Comisia națională americană pentru studierea cauzelor violenței și a luptei împotriva ei a prezentat de curînd un raport în care se precizează că numărul total al armelor de foc deținute de populația civilă a crescut cu 5,3 la sută în cursul anului 1968. Vînzările anuale de puști s-au dublat față de 1963, în timp ce numărul revolverelor vîndute a crescut de patru ori în comparație cu același an. Numărul armelor de foc în posesia civililor e estimat la 90 milioane. Comisia afirmă că jumătate din cele 60 milioane de familii americane posedă cel puțin o armă de foc. Raportul, publicat și prezentat guvernului federal și Congresului, consideră necesară limitarea strictă și controlată a vînzării de arme și propune o sumă de 500 de milioane de dolari pentru măsuri de răscumpărare a armelor a căror posesie nu poate fi justificată.

CEL MAI MIC TELEVIZOR ÎN CULORI

Industria japoneză de televizoare a realizat cel mai mic și mai ușor televizor în culori din lume. Aparatul cîntărește 4,5 kg., avînd o lățime de 29 cm și o înălțime de 11 cm. Minuscula telecameră poate fi folosită atît pentru recepționarea programelor de televiziune în culori, cît și în scopuri didactice și industriale.

3

ULTIMELE ZILE ÎN BUNKERUL LUI HITLER

Lev Bezîmenski

Acum putem trece la documentele concluzive, de fapt cele mai importante, ale expertizei. Principalele acte poartă numerele 12 și 13.

ACTUL NR. 12

de Expertiză medico-legală a unui cadavru carbonizat de bărbat (după presupuneri, cadavrul lui Hitler). 8 mai 1945, orașul Berlin-Buch, morga SCMC, nr. 46

„Comisia alcătuită din medic locotenent-colonel Skaravski F. I., medic legist șef al Frontului I Bielorus, locotenent-colonel medic Kraievski N. A., anatomo-patolog șef al Armatei Roșii, maior medic Marant A. I., anatomo-patolog șef a.i. al Frontului I Bielorus, maior medic Boguslavski I. I., medic legist expert al Armatei a 3-a de șoc, și medic maior Gulkievici I. V., anatomo-patolog al Armatei a 3-a de șoc, din ordinul generalului-locotenent Teleghin, membru în Consiliul militar al Frontului I Bielorus, dat la 3 mai 1945, a efectuat expertiza medico-legală a unui cadavru de bărbat (după presupuneri, cadavrul lui Hitler).

REZULTATUL EXPERTIZEI

A. *Examenul extern*

Într-o ladă de lemn lungă de 163 cm, lată de 55 cm și înaltă de 53 cm, au fost aduse rămășițele unui cadavru carbonizat de bărbat. Pe cadavru s-a descoperit o bucățică de material tricotat, pîrlită pe margini, cu dimensiunile de 25×8 cm, de culoare gălbuie, semănînd cu un petic dintr-o cămașă tricotată.

Ținînd seama de faptul că cadavrul este carbonizat, e greu de apreciat vîrsta. Se poate doar presupune că avea circa 50—60 de ani, înălțime 165 cm (măsurătoarea e imprecisă din cauza carbonizării țesuturilor), lungimea osului drept al gambei — 39 cm. Cadavrul, în mare măsură carbonizat, degajă un miros de carne arsă. Cutia craniană lipsește parțial, s-au păstrat fragmente ale occipitalului, precum și maxilarul superior și inferior. Partea dreaptă a craniului este carbonizată într-o măsură mai mare decît cea stîngă. Înăuntrul cutiei craniene se observă fragmente de creier carbonizat. Pe obraz și corp pielea lipsește ; nu s-au păstrat decît rămășițe de mușchi carbonizați. Există numeroase fisuri mărunte în oasele nazale și oasele maxilarului inferior. Limba este carbonizată și vîrful ei este puternic strîns între dinții maxilarului inferior și superior. Dinții maxilarului superior, în număr de 9, reprezintă o punte unitară din metal galben (aur), susținută pe pivoții incisivului 2 din stînga și 2 din dreapta. În această punte există patru incisivi superiori (2, 1, 1, 2), 2 canini (3) (3), molarul prim din stînga (4) molarele (4,5) din dreapta. Incisivul 1 din stînga (I) reprezintă o placă dentară albă cu fisuri și un defect negru al emailului jos, ea fiind montată în față într-un dinte metalic (de aur) ; al doilea incisiv, caninul și molarul prim din stînga precum și incisivii 1, 2 și molarul prim din dreapta reprezintă plăci dentare obișnuite din email, fixate în partea lor posterioară pe baza punții. Primul canin are o coroană integrală din metal galben (aur). Puntea maxilarului superior, în stînga, dincolo de molarul 4, este pilită vertical. Maxilarul inferior este liber în cavitatea bucală carbonizată.

Părțile posterioare ale apofizelor alveolare au o suprafață ascuțită a fracturii. Lama osoasă a maxilarului inferior este carbonizată pe suprafața exterioară și pe bordura inferioară. Se văd, de asemenea, vîrfurile carbonizate ale rădăcinilor dinților. Maxilarul inferior are 15 dinți, dintre care 10 artificiali. Cei naturali au suprafața masticatoare considerabil tocită și gîtul coroanei descoperit. Dinții din stînga, 4, 5, 7 și 8 sînt artificiali, suspendați, din metal galben (aur), reprezintă o punte integrală de coroane de aur, fixate pe dinții 3, 5 (puntea 6) și 8 (puntea 9) ; al doilea molar din dreapta (5) este acoperit cu o coroană din metal galben (aur) legată cu o placă — cilindru în formă de arc cu caninul din dreapta (3). O parte a suprafeței masticatoare și posterioare a caninului din dreapta este acoperită de placa din metal galben (aur) a punții.

În gură s-au descoperit fragmente de sticlă, reprezentînd o parte a pereților și fundului unei fiole cu pereți subțiri. Mușchii gîtului sînt carbonizați, coastele din dreapta au ars. Partea laterală din dreapta a cutiei toracice și a abdomenului a ars. Prin orificiile formate se văd plămînul drept, ficatul și intestinul. Penisul este carbonizat și în scrotul ars dar păstrat nu s-a descoperit decît testicul drept. Pe tractul canalului inghinal nu s-a descoperit

Rămășițe ale armatei hitleriste pe străzile Berlinului, în primele zile ale lunii mai 1945

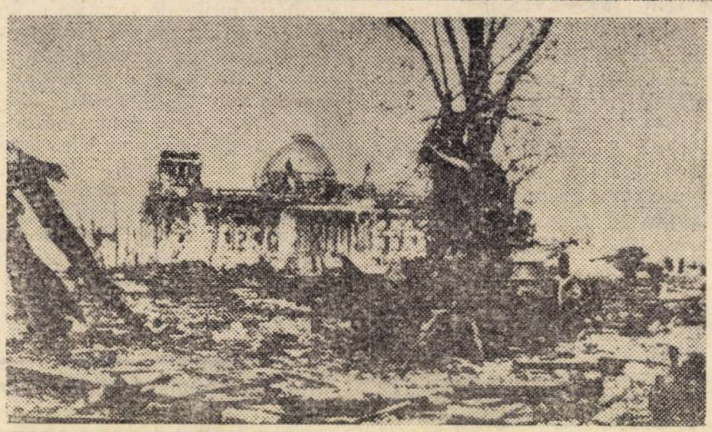

Mai 1945. În fața Cancelariei Reichului

Vezi „Lumea" nr. 31 și 32.

testiculul stîng. Mîna dreaptă, mult carbonizată, extremitățile oaselor fracturate ale umărului și antebrațului, carbonizate. Mușchii prezintă o culoare neagră și pe alocuri cafenie, sînt uscați, se dezintegrează la atingerea fibrelor. S-au păstrat resturi a două treimi superioare carbonizate ale umărului stîng ; extremitatea liberă a humerusului este carbonizată și iese afară din țesuturile uscate, moi. Ambele picioare sînt și ele carbonizate. Oasele s-au carbonizat și s-au sfărîmat. Există o fractură a femurului și tibiei, laba piciorului stîng lipsește.

B. *Examenul intern*

Organele interioare sînt amplasate corect. De sus, plămînii sînt negrii, pe o incizie de un roșu închis, cu consistență densă. Mucoasa căilor respiratorii superioare e de un roșu închis. Cavitățile inimii sînt umplute cu sînge coagulat de un roșu-cafeniu. Mușchiul inimii e dens, cu aspect de carne fiartă. De sus, ficatul, negru, e carbonizat, cu consistență densă, pe o incizie de un galben-cenușiu. Rinichii au dimensiuni reduse : 9 × 5 × 3,5 cm.

Notă : 1. Secției de resort a Armatei a 3-a de șoc i s-au predat la 8 mai 1945 fiind scoase din cadavru :

a) Puntea de metal galbenă a maxilarului superior cu 9 dinți ;

b) Maxilarul inferior carbonizat cu 15 dinți.

2. Din procesul verbal al interogatoriului luat cetățenei Heusermann Käthe, se poate deduce că dinții și puntea descriși în act aparțin cancelarului Reichului, Hitler.

3. Într-o discuție cu locotenent-colonelul Skaravski, principal expert judiciar al Frontului, care a avut loc la 11 mai 1945, cetățeana Heusermann Käthe a descris detaliat starea dinților lui Hitler. Descrierea ei coincide cu datele anatomice ale cavității bucale a bărbatului necunoscut, carbonizat, a cărui autopsie am efectuat-o.

Anexe : La act se anexează o eprubetă cu fragmente ale fiolei de sticlă descoperite în gura cadavrului.

MEDIC-LEGIST ȘEF AL FRONTULUI
LOCOTENENT-COLONEL MEDIC (SKARAVSKI)
ANATOMO-PATOLOG ȘEF AL ARMATEI ROȘII
LOCOTENENT-COLONEL MEDIC (KRAIEVSKI)
ANATOMO-PATOLOG ȘEF a.i. AL FRONTULUI I BIELORUS
MAIOR MEDIC (MARANȚ)
MEDIC LEGIST EXPERT AL ARMATEI A 3-a DE ȘOC
MAIOR MEDIC (BOGUSLAVSKI)
ANATOMO-PATOLOG AL ARMATEI A 3-a DE ȘOC
MAIOR MEDIC (GULKIEVICI)

CONCLUZIE

Pe baza cercetării medico-legale a cadavrului carbonizat al unui bărbat necunoscut și a rezultatelor expertizei altor cadavre din acest grup, comisia a ajuns la următoarele concluzii :

1. *Caracteristica anatomică a cadavrului.*

Din cauza carbonizării apreciabile a cadavrului, nu există posibilitatea de a descrie aspectul exterior al defunctului, dar se pot releva următoarele :

a) Înălțimea : circa 165 cm (o sută șasezeci și cinci)

b) Vîrsta : (după dezvoltarea generală, mărimea organelor, starea incisivilor inferiori și molarului mic din dreapta), variază între 50 și 60 de ani.

c) Testiculul stîng, în scrot, pe tractul canalului spermatic în canalul inghinal și în micul bazin — nu s-a descoperit.

d) Principala descoperire anatomică ce poate fi folosită pentru stabilirea identității o constituie maxilarele cu un număr mare de punți artificiale, dinți, coroane și plombe.

Cauza morții

Pe corpul considerabil modificat de foc nu s-au descoperit semne vizibile de leziuni mortale sau maladii.

Prezența în cavitatea bucală a rămășițelor unei fiole de sticlă sfărîmate, prezența unor fiole similare în cavitatea bucală a celorlalte cadavre, mirosul evident de migdale amare degajat de cadavru și rezultatele cercetării chimico-legale a viscerelor cu descoperirea de compuși cianhidrici permit comisiei să ajungă la concluzia că, în cazul de față, „moartea a survenit în urma otrăvirii cu compuși cianhidrici".

MEDIC LEGIST ȘEF AL FRONTULUI
LOCOTENENT-COLONEL MEDIC (SKARAVSKI)
ANATOMO-PATOLOG ȘEF AL ARMATEI ROȘII
LOCOTENENT-COLONEL MEDIC (KRAIEVSKI))
ANATOMO-PATOLOG ȘEF a.i. AL FRONTULUI I BIELORUS
MAIOR MEDIC (MARANȚ)
MEDIC LEGIST EXPERT AL ARMATEI A 3-a DE ȘOC
MAIOR MEDIC (BOGUSLAVSKI)
ANATOMO-PATOLOG AL ARMATEI A 3-a DE ȘOC
MAIOR MEDIC (GULKIEVICI)

Acesta este conținutul actului numărul 12. Să luăm cunoștință de el (fără a analiza la început detaliile privind identitatea cadavrului, întrebare lăsată fără răspuns în act) și să trecem la actul nr. 13. Și acesta este detaliat dar pentru noi prezintă importanță concluzia, care are următorul conținut :

1. *Caracteristica antomică a cadavrului*

„Din cauza carbonizării apreciabile a cadavrului nu există posibilitatea de a descrie aspectul exterior al defunctei. Se pot constata totuși următoarele :

a) Vîrsta este între 30 și 40 de ani, ceea ce rezultă din faptul că suprafața masticatoare a dinților nu este decît foarte puțin uzată.

b) Înălțimea : circa 150 cm.

c) Principalul element anatomic apt de a fi folosit pentru identificare este puntea de aur a maxilarului inferior, cu cei patru dinți marginali ai ei.

2. *Cauzele morții*

Pe cadavrul extrem de carbonizat s-au descoperit urme de plagă provocată de schije în cutia toracică cu hemotorax, leziunea plămînului și pericardului și șase fragmente mici de metal.

În afară de aceasta, în cavitatea bucală s-au descoperit rămășițe ale unei fiole de sticlă sfărîmată.

Ținînd seama de prezența unor astfel de fiole în cadavre, de mirosul de migdale amare constatat la autopsia cadavrelor și de rezultatele cercetării chimico-legale a organelor cadavrelor, în care s-au descoperit compuși cianhidrici, comisia ajunge la concluzia că, în ciuda rănirii grave a cutiei toracice, cauza directă a morții a constituit-o otrăvirea cu compuși cianhidrici".

Atragem atenția asupra părții descriptive și asupra constatării cauzelor decesului în actele 12 și 13. Întrucît aceste două cadavre erau mai deteriorate decît celelalte, sarcina experților a fost foarte dificilă. În timp ce Krebs și membrii familiei Goebbels și-au curmat firul vieții la 1 mai, Hitler și Eva Braun s-au sinucis la 30 aprilie. Corpul lui Krebs s-a păstrat, iar la cadavrul lui Goebbels s-a păstrat în întregime craniul. Cu cadavrele 12 și 13, lucrurile au stat altfel. Ținînd seama de distrugerile apreciabile, cercetarea lor implica dificultăți mult mai mari.

Cu atît mai mult trebuie să se considere că trag în cumpănă rîndurile de mai jos : „În gură s-au descoperit fragmente de sticlă, care constituie o parte a pereților și a fundului unei fiole cu pereți subțiri" (actul nr. 12) ; „fragmente mărunte de sticlă gălbuie ale unei fiole cu pereți subțiri" (nr. 13). Aceasta a permis comisiei ca, la elaborarea concluziilor, să urmeze calea analogiei și să ajungă în ambele cazuri la concluzia că „moartea s-a produs în urma otrăvirii cu compuși cianhidrici".

Interogatoriul dentiștilor lui Hitler

Astăzi, istoria modului în care s-a reușit să se stabilească cu precizie identitatea celor două cadavre este relativ cunoscută, ba chiar atît de cunoscută încît începe să fie completată cu unele detalii de ordin anecdotic. Unul din ele aparține revistei „Stern", care a publicat relatarea unui doctor în medicină pe nume Arnaudow, bulgar de origine, cetățean al R.F.G. Acesta povestește cu lux de amănunte că el și nimeni altul a stabilit că cele două cadavre sînt ale lui Hitler și Eva Braun.

Cînd am arătat relatarea cîtorva participanți la operațiunea de identificare a cadavrului lui Hitler, ei au zîmbit ironic. Și-au amintit, firește, de un tînăr student bulgar cu care au făcut cunoștință la 9 mai 1945, la clinica Charité. La solicitarea profesorului Eicken, tînărul student i-a însoțit de la Charité la Kurfurstendamm, unde ofițerii sovietici trebuiau să-l găsească pe profesorul Blaschke, dentistul lui Hitler. Indiscutabil că, la vremea respectivă, nu era o sarcină chiar atît de simplă și trebuie spus că dr. Arnaudow a îndeplinit-o onorabil. Numai că misiunea lui s-a terminat cu aceasta.

În această etapă trebuie să facem cunoștință cu doi ofițeri sovietici cărora le revine un rol de loc neglijabil în povestirea noastră. Este vorba de Andrei Sevastianovici Mirošnicenko, șeful serviciului de contrainformații al Armatei a 3-a de șoc, și de locțiitorul său, Vasili Ivanovici Gorbušin. Gorbušin avea sarcina să stabilească dacă cele două cadavre găsite sînt ale lui Hitler și Eva Braun. El relatează că s-a hotărît ca probele să fie căutate pe baza recomandărilor experților medicali. Cînd au disecat cadavrele, medicii au extras maxilarele cu numeroase punți, coroane și plombe. Aceste „probe anatomice" ofereau importante puncte de orientare. Dar cum să se verifice dacă maxilarele sînt ale lui Hitler și Eva Braun ? Date de la care să se pornească erau foarte puține. Singurul lucru care se știa era că, timp de ani de zile, Hitler fusese tratat de prof. Eicken, otorinolaringolog. Grupul lui Gorbušin s-a gîndit să folosească această pistă. Iată ce povestește el :

„...În dimineața de 9 mai am pornit să-i căutăm pe dentiștii lui Hitler. Într-una din clinicile berlineze ne-am întîlnit cu șeful ei, prof. Eicken. Din discuții a reieșit că stomatologul personal al lui Hitler era prof. Blaschke. Ne-am dus imediat la clinica acestui profesor. Din însărcinarea profesorului Eicken eram însoțiți de un colaborator al său, un tînăr bulgar care studiase la Berlin și care rămăsese acolo cînd începuse războiul. În clinica profesorului Blaschke am fost întîmpinați de dr. Bruck. Aflînd că am venit pentru a-i vedea șeful, într-o problemă importantă pentru comandamentul sovietic, Bruck ne-a spus că profesorul nu se află în clinică. Ne-a întrebat, totodată, dacă nu cumva ne-ar putea fi de folos asistenta profesorului, Käthe Heusermann. Am rugat să fie invitată. Studentul bulgar a fost trimis s-o aducă și, peste puțin timp, s-a întors împreună cu ea.

— Unde se află foaia de observație clinică a dinților lui Adolf Hitler ?, am întrebat-o pe Käthe Heusermann.

— Aici în cartotecă, a răspuns ea.

(Va urma)

Le Monde
PARIS

CURENTUL „ANTI-PIAȚA COMUNĂ" PARE SĂ CÎȘTIGE TEREN ÎN ANGLIA

UN MARE dineu a reunit săptămîna trecută, la Guildhall, pe șefii celor trei mari grupări politice engleze, Wilson, Heath și Torpe ; în cercurile politice s-a considerat că această întîlnire ar putea să marcheze punctul de plecare al unei campanii mai active în ce privește adeziunea Marii Britanii la Piața comună. Această acțiune pare cu atît mai necesară diferitelor grupări pro-„europene" (care au fuzionat de curînd), cu cît adversarii adeziunii au cîștigat teren în cursul ultimelor luni. Opoziția lor nu e zgomotoasă, dar își trage forța pe de o parte din sprijinul general al marelui public care nu a înțeles și nu a acceptat respingerea candidaturii britanice, pe de altă parte din îndoielile crescînde care se manifestă în sînul fiecărui partid asupra rentabilității și utilității acestei operații. De unde, se spune în cercurile favorabile adeziunii, necesitatea de a reînsufleți interesul publicului, de a reafirma sprijinul celor trei partide pentru această cauză, de a împrăștia informațiile tendențioase și zvonurile răspîndite de adversarii ei.

Pentru a spune adevărul, curentul anti-Piața comună este pentru moment reprezentat mai cu seamă de deputații „de rînd" ai celor două partide. Cei din conducerea partidelor rămîn oficial legați prin votul istoric de la 10 mai 1967, cînd cererea de primire a guvernului laburist a fost aprobată cu 488 voturi contra 62. Observatori calificați consideră însă că astăzi opoziția a crescut simțitor, depășind grupurile de la extrema stîngă laburistă și de la extrema dreaptă conservatoare.

Mai grav, îndoielile nu încetează să crească printre cei care acum cîteva luni puteau fi considerați ca partizani ai adeziunii. Campania în surdină dusă de adversarii declarați ai intrării în Piața comună găsește ascultare, mai ales atunci cînd evocă enorma povară pe care ar reprezenta-o acceptarea de către Marea Britanie a politicii agrare comune, atît pentru gospodina obligată să plătească mai scump alimentele, cît și pentru economistul preocupat de efectele adeziunii asupra balanței de plăți și de apărarea lirei. La această ofensivă axată asupra costului vieții se adaugă o alta, concentrată asupra apărării suveranității britanice. Atacul, inspirat de Powell, denunță atitudinea considerată ambiguă a lui Stewart, secretar de stat la Foreign Office, în legătură cu federalismul. Reprezentanții acestei tendințe se neliniștesc de declarația anglo-italiană din aprilie, care angajează în principiu Marea Britanie să accepte alegeri pentru un parlament european. De asemenea, ei par să considere propunerile făcute de Stewart acum zece zile, la Bruxelles, în fața comitetului Monnet pentru Statele Unite ale Europei, ca venind în contradicție cu politica oficială a guvernului, sau, în orice caz, ca antrenîndu-l mult dincolo de ceea ce e gata să accepte. Asupra acestui punct, Wilson a procedat la o punere la punct foarte precisă subliniind mai întîi caracterul absolut particular al întîlnirii și al declarațiilor lui Stewart, apoi faptul că Anglia nu acceptă decît instituțiile politice ale Tratatului de la Roma și nimic altceva, în special nu propunerile Hallstein. Astfel însă Wilson a neliniștit pe pro-„europeni" : aceștia se arată preocupați de atitudinea conducătorilor, care, grijulii să împrăștie îndoielile sau rumorile întreținute de adversarii britanici ai intrării în Europa, își reafirmă refuzul sau rezervele în ceea ce privește ideea unei Europe federale.

În concluzie, statele majore ale partidelor nu sînt convinse că intrarea în Piața comună e o temă eficace pentru viitoarea campanie electorală. Dimpotrivă, par favorizați cei care speculează asupra neliniștii publicului în fața perspectivei unei creșteri a costului vieții și a unei noi deprecieri a monetei. De unde și prudența atît a lui Wilson cît și a lui Heath. După un corespondent politic al ziarului „Times", liderul opoziției, deși consideră că nu va fi nici un veto francez, se așteaptă la „o subtilă, dar nu mai puțin formidabilă obstrucție din partea Franței", care va cere o reglementare agricolă „pe care Anglia va trebui să o accepte aproape în întregime, sau să rămînă în afara Europei"...

Henri PIERRE

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

James Reston

TREBUIE SĂ DEMISIONEZE EDWARD KENNEDY ?

ÎNTREBAREA pusă de senatorul Edward Kennedy populației din Massachusetts — trebuie să demisioneze din Senatul Statelor Unite ? — este de fapt o întrebare incorectă. Locuitorii statului nu cunosc despre tragedie decît propria relatare a senatorului și, dacă o acceptă ca adevărată, nu se pune problema demisiei.

El a declarat pur și simplu că a apreciat în mod greșit o cotitură pe un pod periculos și a căzut în apă, omorînd o tînără femeie pe care a încercat s-o salveze punîndu-și în mare pericol propria lui viață. Kennedy le-a spus că nu conducea „sub influența alcoolului". „Nu este nimic, absolut nimic adevărat în bănuielile, larg răspîndite, de comportare imorală". Numai „motive de sănătate" au împiedicat-o pe soția sa să fie alături de el în acea noapte tragică. De aceea, singura problemă, după părerea lui și a tribunalului, este că nu a anunțat accidentul într-un răstimp în care suferise un șoc puternic ; senatorul s-a declarat vinovat în termenii acestei acuzații.

Atunci de ce vorbește despre demisie ? El spune, pe drept cuvînt, că în problemele de conștiință „fiecare om

Pe insula Chappaquiddick este scos din apă automobilul în care s-a accidentat senatorul Edward Kennedy și și-a pierdut viața Mary Jo Kopechne

trebuie să hotărască el însuşi ce cale să urmeze". Dar, în relatarea lui nu există nimic care să ridice vreo problemă, afară de aceea a întîrzierii în anunţarea accidentului.

Într-adevăr, versiunea prezentată de el la televiziune este un fel de tragic „profil de om curajos". Ceea ce i-a întrebat el de fapt pe locuitorii din Massachusetts era dacă vor să lovească un om care se află la pămînt. Era clar că ei nu se vor purta în felul acesta cu o familie atît de lovită de soartă.

Din păcate, chiar şi mulţi dintre sprijinitorii săi din Massachusetts sînt nemulţumiţi de ceea ce se cunoaşte despre fapte şi de procedura urmată. Nimeni, afară de cei ce urăsc familia Kennedy, nu vrea să sporească suferinţele ei, dar dăinuie îndoieli serioase chiar şi în rîndurile acelora care ar prefera să nu se mai vorbească de loc despre întreaga chestiune decît să i se pricinuiască noi suferinţe.

„Un om face ceea ce trebuie să facă — a spus senatorul Kennedy în relatarea sa televizată — oricare ar fi consecinţele personale, oricare ar fi obstacolele, pericolele şi presiunile şi aceasta este baza oricărei moralităţi".

Majoritatea oamenilor nu se ridică însă pînă la acest ideal şi se pune întrebarea de ce a vorbit senatorul despre el în împrejurări atît de penibile. Căci realitatea crudă este că el s-a eschivat de la întrebarea principală, a ocolit presa şi s-a declarat vinovat de acuzaţia de a nu fi anunţat la timp accidentul, ceea ce l-a scutit de întrebări în instanţă. În aceste împrejurări — cînd toţi martorii din seara accidentului plecaseră din localitate şi erau reduşi la tăcere, iar în faţa tribunalului nu i s-a putut pune senatorului nici o întrebare — nu este clar de ce el şi avocaţii săi ridică problema morală şi fac apel la alegători, care nu au nici o posibilitate de a pune întrebări.

Ca atare, îndoiala se menţine şi întrebarea reală este, probabil, nu dacă alegătorii din Massachusetts pot trăi acceptînd relatarea făcută de senator asupra tragediei, ci dacă el poate s-o facă.

Edward Kennedy a trecut printr-o experienţă cumplită — nu numai acum, pe insula aceea, dar tot timpul de la moartea celor doi fraţi ai săi. S-ar putea ca presiunile din cursul anului trecut, cînd a devenit tutorele copiilor fratelui său Robert, conducătorul fracţiunii democrate din Senat şi şeful şi simbolul clanului Kennedy şi al ambiţiilor lui, să-l fi copleşit. Dar este ridicol să încheie povestea familiei Kennedy pe această notă tragică şi să ceară un referendum imposibil al populaţiei din Massachusetts asupra unor fapte necunoscute de ea.

Probabil că acest accident spectaculos şi tragic l-a scos din calmul său obişnuit şi l-a făcut să aleagă între impulsurile sale pe de o parte şi răspunderile lui şi ambiţiile familiei lui pe de altă parte. Dar sarcina de a hotărî îi revine lui. Alegătorii din Massachusetts vor putea trăi cu necazurile lui. Întrebarea este dacă şi el va putea face la fel.

The New York Times

C. L. Sulzberger

REGI FĂRĂ TRONURI

MONARHIA este o profesie în declin, ale cărei puteri au fost mult reduse, dar care nu a dispărut cu totul nici în Era Lunii.

Un fenomen contemporan este practica de a folosi regi fără tronuri pentru interesele şefilor politici. Astfel, Ungaria a fost ani de zile în trecut un regat fără rege, în care un amiral conducea în numele unei coroane fără ocupant. Pînă săptămîna trecută, Spania se afla într-o situaţie asemănătoare.

La 20 februarie 1946, Franco mi-a declarat: „Cred că atunci cînd va fi consultat asupra viitoarei lui forme de guvernămînt, poporul spaniol va accepta metoda monarhică, pe care o consideră mai stabilă decît cea republicană. Fireşte, atunci cînd va sosi timpul pentru o asemenea hotărîre, poporul spaniol va avea poate un alt tip de republică decît cele anterioare, în cazul în care va hotărî acest lucru. Dar eu sînt monarhist. Metodele tradiţionale ale Spaniei sînt monarhice. O formă modernă de monarhie ar putea aplica metodele unui regim prezidenţial, păstrînd totuşi avantajele stabilităţii".

Deşi a tradus în practică această declaraţie promulgînd o lege a succesiunii, Franco a arestat deseori monarhişti care, după părerea lui, scăpau de sub control. Aceasta l-a determinat pe Don Juan, conte de Barcelona, fiul ultimului rege, exilat în Portugalia şi pretendent la tronul Spaniei, să spună: „Portugalia este o republică în care, dacă pronunţi cuvîntul republică, eşti întemniţat. Spania este o monarhie în care, dacă pronunţi cuvîntul monarhie, eşti întemniţat".

Franco îl considera pe Don Juan prea liberal pentru a fi pe placul său şi, în ciuda preferinţei pe care o manifesta pentru monarhie, a păstrat pentru el însuşi atît forma cît şi fondul puterii în Spania. De aceea, Don Juan a declarat: „Iată un caz real de aplicare a formulei «după mine potopul»."

Deoarece era relativ tînăr, deoarece legea succesiunii prevedea că viitorul rege trebuie să aibă peste 30 de ani, şi fiul său, Juan Carlos, avea pe atunci doar 21 de ani, şi deoarece Franco îmbătrînea, în urmă cu zece ani Don Juan credea că va fi chemat să urmeze la tron tatălui său. „Istoria este cu mine, spunea el; istoria şi tradiţia monarhiei în Spania".

Dar pretendenţii la tron se pot înşela lesne asupra intenţiilor celor aflaţi la putere. A existat chiar o perioadă în care contele de Paris, pretendentul Bourbon la tronul Franţei, credea că de Gaulle se va sprijini pe tronul inexistent al Franţei. Fireşte, contele de Paris nu a avut niciodată vreo şansă, dar contele de Barcelona a fost înlăturat printr-o combinaţie între voinţa lui Franco şi trecerea vremii. Franco a rămas activ; Juan Carlos a depăşit vîrsta minimă legală de 30 de ani; Franco l-a crescut şi apoi a anunţat că-l consideră succesorul său. Poporul spaniol nu a fost consultat.

De aceea, Don Juan n-a putut face nimic atunci cînd Franco l-a atras pe tînărul prinţ de partea propriei sale cauze şi s-a pregătit, potrivit cuvintelor contelui de Barcelona, „să permanentizeze o perioadă de legitimitate pentru legitimitatea aşa cum o înţelege el". Este neîndoielnic că fiul l-a dezamăgit pe tată acceptînd o coroană la care nu avea dreptul.

Unii adepţi ai lui Don Juan atribuie schimbarea de poziţie a lui Juan Carlos soacrei sale, fosta regină Frederica a Greciei, nepoata ultimului kaiser al Germaniei. Ei afirmă că după ce fiul ei, regele Constantin al Greciei, şi-a pierdut tronul, Frederica a hotărît să suie pe un tron pe soţul fiicei ei.

Evenimentele din Spania vor fi urmărite, desigur, cu multă atenţie la celălalt capăt al Mediteranei. Cumnatul lui Juan Carlos, suveranul grec, a fost exilat după o încercare de lovitură de stat împotriva dictaturii militare de la Atena şi este acum şi el un rege fără tron. În teorie, junta din Grecia recunoaşte monarhia şi a numit un regent temporar. Dar probabilitatea revenirii lui Constantin se reduce pe măsură ce junta îşi înăspreşte continuu condiţiile. Poate că şi ea speră să-l folosească într-o zi pe micul fiu al regelui pentru a permanentiza legitimitatea aşa cum o înţelege ea.

Cei ce folosesc ca simboluri regi fără coroană ar trebui să înveţe din lecţiile trecutului. Jocul a fost încercat şi în Ungaria, dar ea s-a transformat într-o republică populară.

Seul. Un aspect de la recentele demonstraţii studenţeşti împotriva autorităţilor sud-coreene

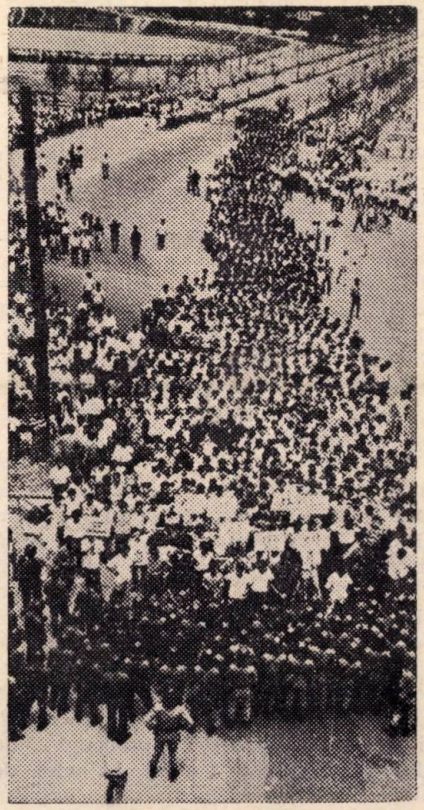

POLITIQUE ÉTRANGERE

PARIS

AUSTRALIA ÎȘI REVIZUIEȘTE POLITICA EXTERNĂ

Premierul australian John Gorton

LUÎND CUVÎNTUL în fața a numeroși membri ai Partidului Liberal, la Mornington, statul Victoria, primul ministru australian John Gorton a declarat că țara sa va trebui „să consacre tot mai multe eforturi mijloacelor proprii de apărare". Remarcile primului ministru au venit să alimenteze noua politică externă de perspectivă a Australiei, politică ce a creat agitație în țară începînd din ianuarie 1968 și care urma declarației secretarului britanic pentru problemele Commonwealthului, George Thomson, informînd Malayezia, Singapore, Noua Zeelandă și Australia că Marea Britanie intenționează să-și retragă complet cei 10 000 de oameni din zona Malayezia-Singapore pînă la sfîrșitul anului 1971. Se discută neîncetat în public despre apărarea Australiei ; sînt prezentate argumente diferite și se ajustează mai mult sau mai puțin unele după altele, după oratori și autori. În cursul acestei dezbateri de politică externă, au fost, de asemenea, abordate principalele probleme de politică internă ; îndeosebi politica de urmat față de aborigeni și problema imigrării rezervate doar albilor.

Faptul că au aparținut Commonwealthului timp de aproape un secol îi face pe australieni să confunde prin tradiție interesele Australiei cu cele ale Marii Britanii ; în cel de-al doilea război mondial, australienii au luptat în Orientul Mijlociu și aproape pe toate teatrele de război. După aceea noțiunile australienilor privind „strategia avansată" s-au concentrat îndeosebi asupra sud-estului asiatic și regiunii sudice a Pacificului, ei resimțind în același timp nevoia să se alieze cu o putere în mai mare măsură capabilă să le furnizeze o colaborare rapidă și completă decît putea să o facă Marea Britanie, în declin ; cu alte cuvinte, Statele Unite. Astfel, înainte de 1950, Australia, ca și Noua Zeelandă, a participat la consultări privind zona Malayeziei-Singapore. În 1951 tratatul ANZUS, semnat de S.U.A., Australia și Noua Zeelandă, prevedea consultări între părțile semnatare în cazul în care s-ar avea în vedere acțiuni comune.

Curînd după aceea, Australia a fost din ce în ce mai antrenată în războiul din Vietnam. În 1962, Australia nu avea în Vietnam decît 30 de instructori dar, în 1968, această țară a trimis 8 100 combatanți (sau aproximativ 10 la sută din totalul forțelor armate australiene din acel moment).

În ultimele luni, trei factori au contribuit la apariția unor îndoieli în ce privește eficacitatea și înțelepciunea teoriei „strategiei avansate". În primul rînd, anunțarea de către britanici a retragerii forțelor lor de la est de Suez, într-un ritm accelerat, îndeosebi din Malayezia și Singapore ; apoi, angajamentul american în Vietnam, care nu pare să fi rezolvat ceva și sentimentul foarte răspîndit în Australia că Statele Unite se îndreaptă spre o politică dacă nu izolaționistă, cel puțin de retragere din Asia. În sfîrșit, și aceasta decurge din cel de-al doilea factor, asistăm la trezirea unui sentiment național australian, la o nouă apreciere a valorilor politice și culturale tradiționale, îndeosebi în rîndurile tineretului și ale cercurilor universitare. Politica australiană nu este doar reconsiderată la rece, în cadrul ministerelor afacerilor externe și apărării, în lumina acestor evenimente ; au fost prezentate și propuneri noi, avînd un caracter aproape de sacrilegiu în ochii anumitor australieni de viță veche, propuneri ce au mers de la ruperea tuturor legăturilor cu Marea Britanie și proclamarea republicii, pînă la părăsirea tuturor barierelor rasiale din calea imigrării, proclamarea neutralității în politica externă și a unei participări democratice mai vaste în sindicate, administrațiile publice și universități. Acest ferment intelectual clocotește în jurul problemei principale, care este în primul rînd rolul ce trebuie conferit Australiei care nu numără decît 12 milioane locuitori, dispersați pe un vast continent.

În întregul evantai politic, de la liberalii aflați la putere, pînă la opoziția laburistă (A.L.P.), s-au ridicat voci pentru a atrage atenția asupra pericolelor pe care le comportă staționarea forțelor australiene în sud-estul asiatic. Dat fiind instabilitatea relațiilor dintre națiunile sud-estului — tensiune între Malayezia și Filipine în legătură cu statutul Sabahului, de exemplu — un angajament australian în vederea unei „strategii avansate" ar accentua pericolul antrenării într-un conflict nedorit. Pînă unde trebuie să meargă acest angajament, după 1971, dacă un asemenea angajament trebuie în general să existe ? Don Chipp, specialistul Partidului Liberal în problemele apărării și ministru al marinei în cabinetul Harold Holt, consideră că numai ANZUS trebuie să constituie fundamentul sistemului australian defensiv, deoarece „noi nu facem parte din Asia". Alți australieni consideră însă că țara lor este și va fi tot mai mult determinată să se amestece în politica regională asiatică, indiferent dacă dorește sau nu aceasta.

Ideea unei Australii izolate, retrasă în „fortăreață", este însă respinsă de majoritatea membrilor opoziției Partidului Laburist (A.L.P.), care au combătut totuși vehement amestecarea țării în războiul din Vietnam. Conform lui E. G. Whitlam, președintele grupului parlamentar laburist, Australia are desigur datoria să ajute la dezvoltarea „sistemului de apărare, a societăților și a economiilor națiunilor regiunii noastre" și trebuie să-și aducă contribuția „pentru a le permite să-și procure servicii specializate, îndeosebi în ce privește transporturile maritime". În ce proporție trebuie însă Australia să contribuie la apărarea națiunilor regiunii ? Tocmai asupra acestui punct, aripa stîngă a Partidului Laburist Australian (A.L.P.), îndeosebi liderul ei, dr. James Cairns, a cărui influență este în creștere, ca și comuniștii australieni, sînt în dezacord cu punctul de vedere al lui Whitlam și cu tendințele dominante din Partidul Laburist. După această stîngă laburistă și după comuniști, Australia nu ar trebui să se amestece în treburile vecinilor săi, cu excepția comerțului și schimburilor culturale. „Indiferent care ar fi sistemele defensive necesare Australiei, acestea ar trebui instalate pe propriul său sol, nu să dea impresia că își extinde departe tentaculele care de fapt ar fi comandate de la Washington", așa cum spunea recent un membru al Comitetului Executiv al Partidului Comunist.

Se pune problema de a ști pentru moment dacă o alianță declarată cu

Macheta unui tren de pasageri conceput de specialiștii britanici pentru deceniul următor. Trenul urmează să aibă o viteză considerabil mai mare decît cele de azi și să... uzeze mai puțin șinele de cale ferată

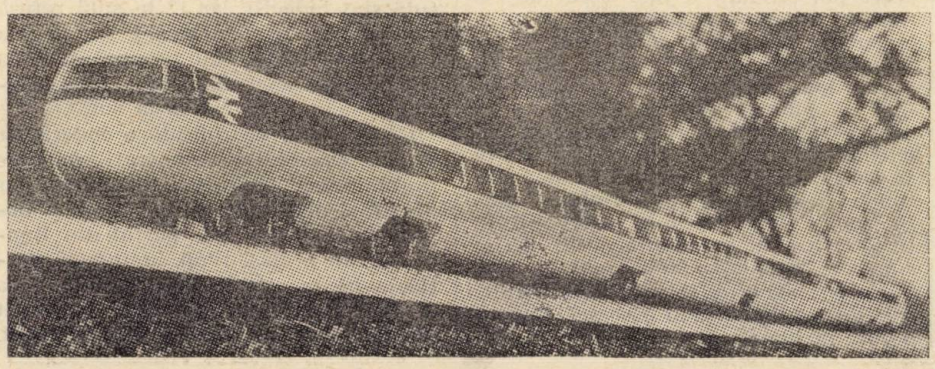

Statele Unite este rezonabilă, în lumina experienței americane în Vietnam, și dacă, în propriul său interes, pentru viitor, Australia nu ar trebui să adopte o poziție internațională mai independentă. Numeroși oameni politici de stînga sînt de părere că relațiile viitoare ale Australiei și Asiei depind de o modificare totală a imaginii pe care Australia o oferă lumii. În această privință, ei țin seama de părerea tot mai răspîndită conform căreia, în ciuda culturii sale occidentale, Australia ar trebui considerată în realitate ca o „națiune asiatică". Chiar și în afara cercurilor stîngii, se consideră că elaborarea acestei noi „imagini" cere o ruptură între Australia de o parte, Marea Britanie și Commonwealthul de altă parte. Așa cum a scris unul din cei mai buni comentatori australieni de politică externă, Peter Hastings : „Este absurd ca Australia, neîndoielnic legată de țările sud-estului asiatic, să arboreze deasupra misiunilor sale în străinătate un drapel purtînd însemnele Marii Britanii. Acest fapt nedumerește numeroși asiatici care îl interpretează în general ca pe un simbol de obediență față de o țară a cărei influență și interes, în această zonă, se estompează cu fiecare zi mai mult. Această obediență se opune noțiunii de suveranitate".

O concepție nouă și raporturi noi cu Asia necesită de asemenea — în spiritul anumitor oameni — o politică australiană purtînd mult mai puțin amprenta „uliilor".

În ultimii ani, însăși dezvoltarea Australiei, în domeniul demografic, economic și artistic, a pus accentul pe dobîndirea unei conștiințe colective care percepe imaginea „micii Australii" ca un avanpost al Europei și Americii îndepărtat și neglijabil. Oamenii sînt conștienți astăzi că nici legăturile istorice cu Marea Britanie, nici legăturile strategice cu Statele Unite nu sînt suficiente pentru a determina poziția Australiei și că aceasta, tot mai mult, va trebui să-și dezvolte relațiile proprii. Ceea ce înseamnă că influența anglo americană va slăbi treptat.

Primele efecte le va avea de suferit politica tradițională a imigrației exclusiv albe. Din primele luni ale anului 1966, Australia și-a deschis mai larg porțile în fața a ceea ce se numește „imigranți neeuropeni" (cu alte cuvinte, asiaticii), cu condiția ca ei să posede anumite calificări profesionale utile țării. În același timp chiar și australieni care sînt în principiu partizanii coborîrii „barierei de culoare" în calea imigrării, subliniază că Australia are de pe acum o problemă rasială, aceea a celor 30 000 aborigeni ; integrarea și dezvoltarea lor implică oricum un mare efort politic, fără a mai vorbi de o serioasă reorientare psihologică a acelor australieni „tradiționali" pentru care indigenul — ca și negrul în America — a rămas mult timp „un om invizibil". Populația indigenă este puternic concentrată în ceea ce se numește „teritoriul de la nord" (aproximativ 20 000 de oameni), adică 37 la sută din totalul populației teritoriului, dintre care 12 000 trăiesc în rezervații), în timp ce ea nu reprezintă decît 0,5 la sută din populația Noii Galii de sud.

Astăzi, mai mult ca oricînd, Australia se simte obligată să-și găsească singură o cale în lume.

Neue Zürcher Zeitung

ATMOSFERĂ PREELECTORALĂ ÎN R. F. G.

CU DOUĂ LUNI înainte de 28 septembrie, ziua alegerilor pentru Bundestag, în opinia publică vest-germană se constată o ciudată delăsare. Ziarele, radiodifuziunea și televiziunea acordă mult spațiu agitației febrile a politicienilor, dar întrebarea cine va învinge în alegeri a pierdut, întrucîtva, din tensiune. Pentru că însăși problema coaliției — viu disputată pînă acum cîteva săptămîni — pare să-și fi pierdut din atractivitate ; se consideră că, în ciuda disputei dintre U.C.D.-U.C.S. și P.S.D., cele două partide se vor întîlni, în cele din urmă, din nou.

Această situație preelectorală lipsită de încordare este neobișnuită. În alte dăți, cu prilejul unor alegeri unde s-a dovedit ulterior că U.C.D.-U.C.S. avea un avans considerabil față de rivalii săi social-democrați, se crease o atmosferă de duel întreținută cu grijă de partide, în special de U.C.D.-U.C.S., care sconta pe un tradițional avantaj. De data aceasta, situația este de așa natură încît se pare că partidele nu vor reuși să imprime alegătorilor o deosebită combativitate electorală ; mulți dintre ei se mulțumesc să susțină pe „învingătorul prezumtiv". Unora li se pare sigură victoria U.C.D.-U.C.S., alții speră în cea a P.S.D.

Pentru prima dată, rezultatele sondajelor de opinie, întreprinse în mod regulat de mai multe institute, nu se vor publica în acest an, deoarece se presupune că anunțarea rezultatelor ar putea avea o anumită influență asupra alegătorilor. Totuși, pe ici, pe colo, aceste cifre se strecoară în presă. La ultimul sondaj, P.S.D. avea un mic avantaj față de U.C.D.-U.C.S. Dacă alegerile se vor termina conform acestor sondaje, P.S.D. ar putea să devină cel mai puternic partid din Bundestag. (Astfel, cunoscutul institut „Allensbach" pentru sondarea opiniei publice, în urma unei recente anchete apărută în revista „Der Spiegel", a ajuns la următoarea concluzie : 74 la sută s-au pronunțat pentru unul din partidele angajate în campania electorală ; 14 la sută sînt indecișii, iar 12 la sută refuză să voteze. Este interesant că pentru social-democrați s-au pronunțat 46 la sută din cei anchetați, iar pentru creștini-democrați numai 43 la sută).

Cifra destul de ridicată a indecișilor îi face pe creștini-democrați să spere în obținerea majorității absolute, iar pe social-democrați în șansa de a deveni cel mai puternic partid din Bundestag. În același timp, amîndouă partidele își manifestă voința de a bara drumul Partidului Național Democrat (de orientare neonazistă) în parlament.

MOHSEN AL AINI

primul ministru al Republicii Arabe Yemen

La 30 iulie, după consultări cu liderii principalelor forțe politice, președintele Consiliului prezidențial al Republicii Arabe Yemen, Abdul Rahman Al Iriani, l-a însărcinat pe Mohsen Al Aini să formeze noul guvern yemenit. El îl va înlocui pe fostul premier, generalul Hassan El Amri, care a demisionat la 8 iulie din toate funcțiile sale. Premierul desemnat a declarat că din noul cabinet vor face parte reprezentanți ai tuturor forțelor politice din țară. El a subliniat că fără colaborarea cu aceste forțe nu-și va putea îndeplini misiunea încredințată.

Născut în 1932, la Sanaa într-o familie de cultivatori, Al Aini și-a făcut studiile la Sorbona, apoi la Facultatea de Drept a Universității din Cairo, pe care o absolvă în 1957. După terminarea studiilor, el predă într-o școală secundară din colonia britanică Aden și conduce sindicatul profesorilor din acest oraș. Participarea sa activă la mișcarea de eliberare națională și la mișcarea sindicală a făcut ca Al Aini să fie persecutat de autoritățile coloniale. În anul 1960, a fost expulzat din Aden și s-a refugiat în R. A. U. unde a ocupat postul de secretar al Confederației Sindicatelor arabe cu sediul la Cairo.

După victoria revoluției în țara sa, în septembrie 1962, Al Aini se întoarce în patrie și face parte din primul guvern al Republicii Arabe Yemen, ca ministru al afacerilor externe. El a condus delegația yemenită la O. N. U., apoi a fost ambasador în Statele Unite și delegat permanent al Republicii Arabe Yemen la O. N. U. Din aprilie pînă în iulie 1965 ocupă din nou postul de ministru al afacerilor externe, iar începînd din septembrie același an Al Aini își reia funcția de ambasador în Statele Unite și în același timp delegat permanent al țării sale la O. N. U. În anul 1967, Mohsen Al Aini a deținut funcția de prim ministru. În acea perioadă, el se pronunțase în favoarea organizării unei conferințe care să fixeze responsabilitățile tuturor forțelor interesate în restabilirea păcii în țară. În ultimul timp, a fost ambasador al țării sale la Moscova.

Referindu-se la orientarea politică a guvernului său pe plan internațional, Mohsen Al Aini s-a declarat pentru continuarea promovării unei politici de neangajare și de sprijinire a mișcărilor de eliberare națională, pentru întărirea solidarității afro-asiatice și respectarea principiilor Cartei O. N. U.

A. M.

poșta redacției

EXPLORĂRI CELEBRE

Ing. D. Mironescu, București. Luna este cel mai spectaculos și mai extraordinar dintre obiectivele atinse de exploratorii tuturor timpurilor. Din istoria călătoriilor memorabile mai consemnăm — fără pretenția de a întocmi o listă completă — următoarelor date : în jurul anului 470 î.e.n., Hanno a condus o expediție feniciană de-a lungul coastelor de nord și de vest ale Africii ; în jurul anului 330 î.e.n., Alexandru Macedon a explorat Orientul Mijlociu, ajungînd pînă în India ; în era noastră, între anii 980 și 1000 Eric cel Roșu și fiii săi au transportat coloniști în Islanda, au ajuns pînă în Groelanda și, după părerea unor istorici, au atins chiar coasta continentului nord-american ; în secolul al XIV-lea, Marco Polo a călătorit în Extremul Orient ; în 1487, Bartolomeo Diaz a debarcat în sudul Africii; în 1492, Cristofor Columb a ajuns pe țărmul Americii ; între 1497 și 1499, Vasco Da Gama a ocolit, pe mare, Africa, ajungînd pînă în India ; în 1497, John Cabot a descoperit Terra Nova ; în 1513, Vasco Nunez de Balboa a descoperit Oceanul Pacific ; în 1519, Ferdinand Magellan a fost ucis în timp ce făcea primul înconjur al lumii ; în 1519, Hernando Cortez a explorat Mexicul ; în 1534, Jacques Cartier a explorat Canada ; în perioada 1539—1541, Hernando de Sotto a explorat cursul fluviului Mississippi ; în anii 1577—1580, Francis Drake a explorat coasta Californiei ; în 1607, căpitanul John Smith a explorat coasta atlantică a Americii ; în 1609—10, Henry Hudson a descoperit și explorat fluviul Hudson și Golful Hudson ; în 1768—1769, James Cook a navigat prin Pacific pînă în Australia, Noua Zeelandă, Hawai etc. ; în anii 1804—1806, Marweter Lewis și William Clark au explorat fluviile Missouri și Columbia ; între 1901 și 1904, Robert Scott a explorat Antarctica ; în 1905—1966, Robert Peary a atins Polul Nord ; în anii 1911—1913, Roland Amundsen a ajuns, primul, la Polul Sud ; în 1953, Edmund Hilary și Tenzing Norkey au escaladat muntele Everest.

PRO ȘI CONTRA

Ioan Ștefan, student, Oradea. Am citit cu atenție scrisoarea dv. care vădește un mare interes pentru conținutul și forma de prezentare a revistei noastre. Unele dintre observațiile dv. ni se par foarte judicioase ; cu altele — cum ar fi critica la adresa faptului că folosim caractere tipografice mai citețe decît la începuturile „Lumii" și o formă grafică mai aerisită, mai modernă — nu putem fi de acord. Reținem ca valoroasă și în acord cu propriile noastre intenții ideea necesității de a acorda, în fiecare număr, un spațiu amplu, problemelor actualității internaționale și în primul rînd celei europene. Vom reflecta la posibilitatea de a introduce, pe lîngă „Profil", „fișele" unor state. Nu intenționăm să renunțăm în nici un caz la rubrica „Reportaj pe glob", dar ne propunem ca ea să fie alcătuită nu atît din jurnale de călătorie cît din consemnări ale unor trăsături istorice, social-politice, spirituale etc., esențiale pentru țările prezentate. De altfel, tot mai multe dintre reportajele publicate la această rubrică corespund dezideratului menționat. Nu sînteți singurul cititor care solicită extinderea spațiului rezervat „Poștei redacției". Vă amintim însă că, în intervalul la care vă referiți dv., am trecut de la o pagină la două, ceea ce reprezintă o proporție importantă pentru o revistă de 32 de pagini. Pentru moment nu intenționăm să introducem modificări în această privință. Cît despre sugestia de a „prelua" o rubrică publicată în altă revistă, credem că n-ar fi nici colegial, nici corect din partea noastră, s-o aducem la îndeplinire.

VICEPREȘEDINȚII S.U.A.

Corneliu Strauschi, Galați : 1) Numele tuturor președinților Statelor Unite, cu menționarea anilor în care au funcționat și a partidului din care făceau parte a apărut la „Poșta redacției", în nr. 49/1967. Iată acum și lista vicepreședinților : John Adams (1789—1797), federalist ; Thomas Jefferson (1797—1801) republican democrat ; Aaron Burr (1801—1809) republican democrat ; George Clinton (1809—1821) republican democrat ; Elbridge Gerry (1812—1814) republican democrat ; Daniell Tomkins (1817—1825) republican democrat ; Martin Van Buren (1832—1837) democrat ; Richard Johnson (1837—1841) democrat ; John Tyler (1841—1845) whig ; George Dallas (1845—1849) democrat ; Millard Fillmore (1849—1853) whig ; William King (1853) democrat ; John Breckinridge (1857—1861) democrat ; Hannibal Hamlin (1861—1865) republican ; Andrew Johnson (1865—1869) unionist ; Schuyler Colfax (1869—1877), republican ; Henry Wilson (1869—1875) republican ; William Wheeler (1877—1881) republican ; Chester Artur (1881) republican ; Thomas Hendricks (1885) democrat ; Levi Morton (1889—1893) republican ; Adlai Stevenson (1893—1897) democrat ; Garret Hobart (1897—1899) republican ; Theodore Roosevelt (1899—1901) republican ; Charles W. Fairbanks (1901—1909) republican ; James Sherman (1909—1912) republican ; Thomas Marshall (1913—1921) democrat ; Calvin Coolidge (1921—1923) republican ; Charles Dawes (1923—1929) republican ; Charles Curtis (1929—1933) republican ; John Garner (1933—1937) democrat ; Henry Wallace (1937—1941) democrat ; Harry Truman (1941—1945) democrat ; Adlai Barkley (1945—1953) democrat ; Richard Nixon (1953—1961) republican ; Lyndon Johnson (1961—1963) democrat ; Hubert Humphrey (1964—1968) democrat ; Spiro Agnew (1969—) republican. 2) Dintre ziarele menționate de dv., „The New York Herald Tribune" și „Românul american" și-au încetat apariția. 3) Nu sîntem în măsură să vă furnizăm adresele solicitate.

SCURTĂ ISTORIE KATANGHEZĂ

Costel Bălan, elev, Huși. Independența Republicii Congo a fost proclamată la 30 iunie 1960. Premierul Patrice Lumumba a declarat că țara sa va duce o politică de „neutralitate pozitivă" între est și vest. La 11 iulie, Moise Chombe, care era prim-ministru al provinciei Katanga, a anunțat secesiunea provinciei conduse de el. Katanga fiind o regiune extrem de bogată în resurse minerale — în momentul respectiv producea 60 la sută din cobaltul și 7,5 la sută din cuprul întregii lumi, precum și importante cantități de radium, uraniu, zinc etc. — secesiunea katangheză fusese pusă la cale de cercuri colonialiste străine, interesate în menținerea controlului asupra acestor resurse. Spațiul nu ne permite să relatăm amănunțit evenimentele confuze și sumbre care au urmat. Vom aminti doar că, înainte de a se pune capăt, în 1962, secesiunii katangheze și-au pierdut viața atît premierul Patrice Lumumba, ucis mișelește în Katanga, după ce fusese demis de șeful statului, Kasavubu, și fusese arestat de noul guvern, cît și secretarul general al O.N.U., Dag Hammarskjoeld, mort într-un misterios accident de avion în timp ce zbura spre Katanga pentru a conferi cu Chombe. La luptele care au avut loc în această perioadă, au participat, pe de o parte, mercenari străini angajați de Chombe, pe de altă parte, forțe O.N.U., chemate de guvernul congolez pentru a ajuta la restabilirea ordinii în țară. Lichidarea secesiunii congoleze a fost consfințită printr-un acord între primul ministru congolez, Cyrille Adoula și Chombe.

Emil N. Popescu, București. Ocolul lumii cu o simplă barcă de cauciuc ni se pare un obiectiv cu neputință de realizat. Toți călătorii singuratici care au întreprins în ultima vreme temerare călătorii peste mările și oceanele lumii — și, dintre care unii, și-au pierdut viața — erau marinari cu multă experiență. Ambarcațiunile lor au fost special amenajate pentru a rezista în asemenea călătorii și pentru a se putea depozita în ele mijloacele de subzistență strict necesare.

Petru Dareș, Tulgheș. Ne cerem scuze pentru greșeala apărută în nr. 31 al revistei. Într-adevăr, după cum bine se știe, volumul Lunii este nu de 15 ori, ci de 50 de ori mai mic decît al Pămîntului.

PRECIZĂRI

Dumitru Mitrofan, Brașov. 1) Fostul președinte al Franței, Charles de Gaulle, se află, cu începere de la 19 iunie, la locuința sa de la Colombey-les-Deux-Eglises, unde intenționează să-și petreacă toată vara, revizuind manuscrisul volumului de memorii scris în Irlanda. Noua carte continuă memoriile de război ale generalului de Gaulle și prezintă perioada de după 1958. 2) Recenta asasinare a prințului Abdullah bin Hassan echivalează cu înlăturarea ultimului membru important al fostei familii regale care mai trăia în Yemen. Nu știe cine l-a împușcat pe prinț, care a fost ucis în fața moscheei din Sada. Se cunoaște doar faptul că prințul era dușmănit atît de conducătorii Arabiei Saudite, cît și de rudele mai îndepărtate ale fostei familii regale. După moartea lui Abdullah, care era în vîrstă de aproape 30 de ani, singurii reprezentanți ai familiei regale, despre care se știe că se mai găsesc în Yemen, sînt Mohammed Moshn, care s-a alăturat unui trib situat între Sanaa și Hodeida, și Ali Ibrahim, aflat în regiunea Mahabishah, din nord-vestul Yemenului. Prințul Abdullah era păzit, în momentul asasinării sale, de 35 de oameni înarmați. Tatăl său, fostul prim-ministru al Yemenului, Hassan bin Yahya, este bolnav la Londra, iar fratele său, Hassan, locuiește la Beirut.

POPULAȚIA CANADEI

Mitiță Chirea, comuna Pielești, județul Dolj. Populația Canadei este în proporție de 48 la sută de origină engleză și de 31 la sută de origină franceză. La începutul secolului nostru au intrat în Canada numeroși imigranți, dintre care cei mai mulți germani (care formează în prezent 4 la sută din populația țării), ucrainieni (3 la sută), italieni etc. Numărul canadienilor de origină română este prea mic pentru a figura în statistici.

Mihai Nueleanu, comuna Aninoasa, județul Gorj. Nu e nimic surprinzător în faptul că la Cleveland și la Detroit există întreprinderi și firme cu nume românești, întrucît aceste două orașe găzduiesc principalele colonii de americani de origine română.

Av. Gheorghe Ionescu, Cluj. După cum am menționat în repetate rînduri, nu cunoaștem alte cereri de cumpărare a unor colecții întregi sau parțiale ale revistei „Lumea" decît cele publicate treptat la „Poșta Redacției".

poșta redacției

HIROSHIMA

În dimineața zilei de 6 august 1945 trei avioane de recunoaștere americane au săgetat înălțimile deasupra orașelor japoneze Niigata, Kodura și ajungînd deasupra Hiroshimei au emis prin radio următoarea informație : „Cer clar. Vizibilitate nelimitată". Cine și-ar fi putut închipui că aceste patru cuvinte constituiau actul de condamnare la moarte a orașului Hiroshima ? Japonia era în pragul prăbușirii sale militare. Armata suferea înfrîngeri în lanț. Orașele menționate fuseseră însă cruțate de bombardamente, iar apariția pe cer a avioanelor de recunoaștere a trecut neobservată. La ora 8,15 a apărut deasupra orașului un alt avion american, de data aceasta un cvadrimotor, încadrat pe ambele sale laturi de zbor de cîte un avion de vînătoare. Cînd avionul a ajuns la verticala cupolei Camerei de comerț, din el s-a desfăcut o parașută de care atîrna un corp negru. In momentul cînd acest corp negru a ajuns în căderea sa deasupra Camerei de comerț, din centrul orașului, un fulger puternic a țîșnit ca din adîncul pămîntului însoțit de un enorm nor negru care se ridica vertiginos în atmosferă luînd forma unei gigantice ciuperci. O bubuitură infernală a vestit omenirii explozia primei bombe atomice. Din avionul cu care a sosit a doua zi comisia de anchetă, condusă de generalul japonez Arisue, s-a văzut că pe locul unde a fost orașul „se întindea acum un deșert mort, care nu avea nimic pămîntesc decît siluetele negre și fantomice ale arborilor calcinați. Nici un semn de viață. O singură bombă atomică a transformat într-un pustiu un oraș prosper cu multe sute de mii de locuitori". Tributul de sînge pe care l-a plătit populația orașului a fost enorm : circa 250 000 de morți și peste 100 000 de răniți. Numărul lor adevărat nu se va cunoaște niciodată pentru că o dată cu explozia a dispărut orice urmă de evidență a populației proprii precum și a fluxului de populație venită din alte părți pentru a scăpa de bombardamentele americane. Ulterior, s-a aflat și motivul „cruțării" anterioare a orașului. Hiroshima, Nagasaki, Niigata și Kodura nu trebuiau să fie supuse bombardamentelor aeriene, ele trebuiau să rămînă intacte pentru a se constata ceea ce putea face atomul exterminator. Despre tragedia monstruoasă a Hiroshimei s-a scris atît de mult încît s-ar putea pune întrebarea de ce repet aceste lucruri. O fac pentru a reaminti încă o dată ororile războiului atomic și a sublinia marea însemnătate a luptei pentru scoaterea armelor atomice în afara legii, pentru dezarmare generală și totală, pentru pace.

Gheorghe RUSSO
Brăila

RECORDURI...

Mircea Izvoreanu, Baia Mare. Cele șase recorduri ale lui „Apollo-11", a căror omologare a fost cerută Federației Internaționale de astronautică, sînt următoarele : 1) Cel mai lung timp de staționare pe suprafața Lunii, în afara navei — Neil Armstrong, 2 ore, 21 minute, 16 secunde ; 2) Cel mai lung timp petrecut pe o orbită lunară — Michael Collins, 59 ore, 27 minute, 55 secunde ; 3) Cel mai lung timp de staționare pe suprafața Lunii — Neil Armstrong și Edwin Aldrin, 21 ore, 36 minute, 16 secunde ; 4) Cel mai lung timp petrecut pe suprafața Lunii în interiorul navei — Edwin Aldrin, 19 ore, 45 minute, 52 secunde ; 5) Cea mai mare masă așezată pe suprafața Lunii — Armstrong și Aldrin, 7 211 kilograme ; 6) Cea mai mare masă înscrisă pe o orbită lunară, pornind de pe suprafața Lunii — Armstrong și Aldrin, 2 648 kilograme. Recordurile vor fi confirmate oficial abia după ce N.A.S.A. va prezenta federației date care să confirme aceste rezultate, iar federația se va declara satisfăcută de dovezile primite.

...ȘI MESAJE

Aurel Amăriuței, București. Aproape toți șefii de state au trimis fie mesaje urmînd a fi depuse de astronauții Armstrong și Aldrin pe Lună, fie mesaje de felicitare adresate președintelui Nixon, după epocala lor performanță. Ziarele americane nu au publicat lista tuturor acestor mesaje. În esență, cele depuse pe Lună exprimă dorința de pace a tuturor popoarelor lumii și speranța că această mare victorie a omului asupra naturii va constitui un îndemn pentru găsirea unor soluții pașnice problemelor de pe Pămînt.

DIN TRECUTUL FLOTEI BRITANICE

Gheorghe Drăgoi, Turnu Măgurele. 1) Cuirasatul englez „Prince of Wales" și crucișătorul englez „Repulse", trimise la Singapore ca forță simbolică, fără escortă corespunzătoare și fără acoperire aeriană, au fost scufundate la 10 decembrie 1941 de avioane japoneze purtătoare de torpile, care nu le-au lăsat nici măcar timpul pentru a anunța prin radio că sînt atacate. 2) Flota britanică și-a construit primul port-avion „Argus" în anul 1918, dar războiul s-a sfîrșit înainte ca el să fie utilizat în mod efectiv. În timpul celui de-al doilea război mondial, Marea Britanie a pierdut zece port-avioane. Primele patru dintre ele au fost scufundate chiar la începutul războiului, de submarine germane : două au fost torpilate în Mediterana în timp ce escortau convoaie navale, al treilea a fost, de asemenea, scufundat de torpile lansate de un submarin în Atlantic, iar al patrulea a fost scufundat de artileria unor nave germane de suprafață în timp ce transporta avioane britanice din Norvegia în Anglia. Numărul port-avioanelor pierdute de S.U.A. în perioada războiului a fost de 11, iar cel al port-avioanelor japoneze scufundate de 21.

Nicolae Șerban, București. Președintele Franței, Paul Doumer, a fost asasinat la 6 mai 1932 de către anarhistul Pavel Gorgulov.

M. Popescu, București. Coperta revistei „Lumea" nr. 30/1969 a prezentat una dintre cele mai impresionante fotografii făcute de „Apollo-10". Alte cîteva fotografii în culori au apărut în revista „Flacăra". După cum știți, posibilitatea noastră de a reproduce fotografii în culori este foarte limitată.

Dr. Oscar Binstoc, str. Știribei Vodă nr. 100, București, are amabilitatea de a se oferi să dăruiască, persoanelor interesate, colecții aproape complete ale revistelor „Lumea", „Contemporanul", „România literară" și „Magazin".

Ilie G. Stanciu, comuna Cazasu, județul Brăila. 1) Președintele Iosip Broz Tito a fost, în tinerețe, muncitor metalurgist. Experiența sa militară începe o dată cu războiul civil din Spania, în care a luptat în cadrul Brigăzii Internaționale. Pentru alte amănunte biografice, citiți prezentarea publicată la rubrica „Profil" în nr. 22/1967. 2) Am înaintat sesizarea dv. privind neprimirea abonamentului, serviciului de difuzare a presei.

Ioan D. Mateș, elev, comuna Horea-Matișești, județul Alba. 1) Istoria orașului Tokio a fost publicată la „Poșta redacției" în nr. 50/1968. 2) Ultima hartă a Biafrei a apărut în nr. 15/1969.

Gh. T. Brandiburu, comuna Godinești-Rătezu, județul Gorj. 1) Răspunsul la prima dv. întrebare a fost cuprins în articolele noastre despre evoluția navei cosmice „Apollo-11". 2) Problema folosirii fundului mărilor în scopuri militare a fost tratată în articolul publicat în nr. 36/1968.

Prof. Ion Muche, Constanța. 1) Proiectele de construire a unui nou canal care să lege Atlanticul de Pacific sînt încă în studiu. Nu s-a adoptat, pînă acum, nici o hotărîre. 2) După cum am mai arătat chiar în cadrul „Poștei redacției", pierderile materiale suferite de R.A.U. ca urmare a blocării Canalului de Suez sînt compensate prin alocații speciale din partea Kuweitului și a Arabiei Saudite.

Ispas Auer, Arad. Titulatura de generalissim se acordă în anumite cazuri generalului investit cu comanda supremă a trupelor unui stat sau ale unei coaliții. Astfel, s-a spus că Foch a fost, în 1918, generalissimul armatelor aliate.

Petru Halmogean, comuna Hodiș, județul Arad. 1) Ținînd seama de numeroasele întrebări în legătură cu accidentul de automobil al lui Edward Kennedy, vom reveni cu amănunte suplimentare în corpul revistei. 2) Împăratul Traian a murit la Selinus, în Cilicia, în timpul călătoriei de întoarcere la Roma, după ultimul său război cu parții.

Virgil Dragomirescu, București. Forma și așezarea meselor de tratative sînt considerate importante, în măsura în care ele reflectă statutul părților. Acesta este principalul motiv al alegeri unei mese rotunde la majoritatea conferințelor internaționale. În privința îndelungatelor convorbiri care au precedat stabilirea aranjamentului meselor la tratativele de la Paris în problema Vietnamului, citiți articolele apărute în „Lumea" nr. 52/1968, 3/1969, 5/1969.

Bujor Ivănescu, Cîmpina. Întrebările cititorilor noștri se refereau exclusiv la monetele convertibile în raport cu dolarul. Monetele țărilor socialiste au un regim diferit.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

UZINA DE PRODUSE SODICE

ocna mureș

livrează:

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_3CO_3 ;
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3 ;
- Sodă caustică 98% NaOH ;
- Bicarbonat de sodiu industrial ;
- Bicarbonat de sodiu alimentar ;
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
- Silicat de sodiu solid ½ și ⅓ ;
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be;
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E ;

livrează:

- Clorură de calciu tehnică hidratată ;
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
- Ionosil ;
- Sodil ;
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

UZINA DE FIBRE SINTETICE
SĂVINEȘTI

produce

- fire textile continui de tipul mătăsii
- fire supraelastice
- fibre scurte
- fire de pescuit
- corzi pentru perii
- caprolactamă

- granule pentru industria materialelor plastice
- sulfat de amoniu
- ciclohexanol
- ciclohexanonă
- ciclohexanon-oximă
- sulfat de hidroxilamină

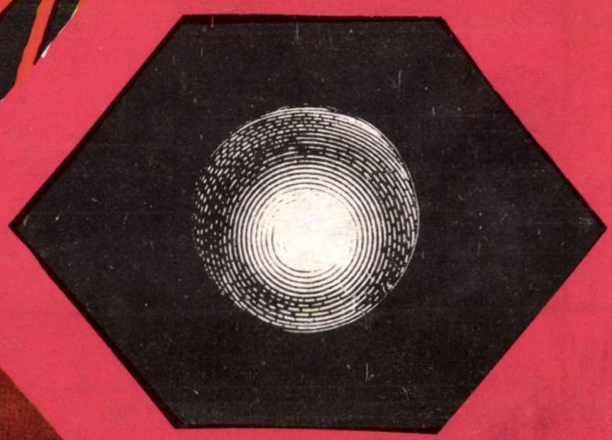

Lei 2

Nr. 34 14 august 1969

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Congresul al X-lea a ales ca secretar general al P.C.R. pe tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU

Într-o atmosferă de puternic entuziasm şi într-o deplină unanimitate, în spiritul propunerii făcute de toate conferinţele organizaţiilor judeţene de partid, de toate organizaţiile partidului, însuşindu-şi concluziile adoptate de toate secţiunile Congresului, exprimînd voinţa fierbinte a tuturor comuniştilor şi a întregului popor, Congresul a ales în înalta funcţie de secretar general al Partidului Comunist Român pe tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, fiul cel mai iubit al poporului român.

naugurarea expoziţiei realizărilor economiei naţionale

„ROMÂNIA 1969“

LUMEA

Nr. 34 (303) 14 august 1969

sumar

CONGRESUL AL X-LEA AL P.C.R.

1 HOTĂRÎRI ISTORICE PENTRU DESTINELE ROMÂNIEI SOCIALISTE

6 LUCRĂRILE SECȚIUNII PENTRU POLITICA INTERNAȚIONALĂ A PARTIDULUI ȘI STATULUI

15 Larg ecou internațional

17 Ziariști din 34 de țări. *Nicolae Lupu*

ARTICOLE

18 Un franc slăbit, dar însănătoșit ? *Ilie Șerbănescu*

20 Noul guvern italian. *Florica Șelmaru*

21 Colaborarea economică româno-indiană

PE URMELE ISTORIEI

22 Corelații ale evenimentelor din zona Mediteranei și a Europei de sud-est în al doilea război mondial. *Gheorghe Zaharia și Ion Cupșa*

24 Edward Kennedy și misterele insulei Chappaquiddick

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 Le Monde, Relazioni Internazionali, The Christian Science Monitor, U. S. News and World Report

PROFIL

30 MARIEN N'GOUABY, președintele Republicii Congo (Brazzaville)

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

HOTĂRÎRI ISTORICE PENTRU DESTINELE ROMÂNIEI SOCIALISTE

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

Timp de o săptămînă, privirile întregii țări au fost ațintite, cu deplină încredere și viu interes, spre forumul suprem al comuniștilor, spre lucrările sale, în cadrul cărora cei mai înaintați reprezentanți ai națiunii noastre socialiste au dezbătut multilateral problemele cardinale ale evoluției mereu ascendente a României pe calea ireversibilă a noii orînduiri, într-un spirit de înaltă grijă și responsabilitate pentru destinele patriei, pentru progresul și înflorirea ei neîntreruptă, pentru triumful socialismului și păcii în lume.

Ținut în preajma marii sărbători a aniversării a 25 de ani de la eliberarea patriei de sub jugul fascist, Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român a constituit o strălucită expresie a succeselor istorice obținute de poporul român, sub conducerea partidului nostru, în lupta pentru transformarea revoluționară a societății și lichidarea definitivă a claselor exploatatoare, pentru triumful socialismului în România. Lucrările și rezultatele Congresului, aprobarea unanimă a Raportului Comitetului Central și a proiectului de Directive, a direcțiilor principale de viitor ale politicii interne și externe a României socialiste reprezintă dovada cea mai grăitoare a unității de nezdruncinat a partidului, a întregului nostru popor, ilustrează cu o deosebită forță adeziunea deplină a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră față de întreaga politică a Partidului Comunist Român, voința de fier a națiunii noastre socialiste de a transpune în viață hotărîrile Congresului al X-lea.

Expresie a maturității și vitalității profund creatoare a partidului nostru, încununare supremă a amplei dezbateri la care a participat cu adevărat întregul popor, istoricele hotărîri ale Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român au o însemnătate excepțională pentru dezvoltarea României socialiste. **„Caracteristica principală a Congresului** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea de încheiere a Congresului — **constă în faptul că problemele de bază ale societății noastre au fost abordate într-un spirit de înaltă răspundere, de grijă profundă față de interesele partidului și poporului, față de cauza socialismului... Putem spune fără greș că actualul Congres al partidului marchează o etapă nouă, calitativ superioară a dezvoltării partidului nostru, a activității de construcție socialistă în România".**

Prin întregul lor conținut, profund științific și realist, prin minunatele perspective pe care le deschid în fața patriei noastre, aceste hotărîri demonstrează încă o dată capacitatea Partidului Comunist Român de a aplica marxism-leninismul la condițiile și particularitățile naționale, concret-istorice, ale României, priceperea sa de a cunoaște și analiza aprofundat realitățile existente și legitățile obiective ale dezvoltării sociale, ilustrează fermitatea și consecvența cu care partidul nostru, Comitetul său Central în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, își îndeplinesc mandatul primit din partea poporului român, spre binele patriei socialiste, al cauzei generale a păcii și socialismului.

Reprezentînd o puternică afirmare a rolului de forță politică conducătoare pe care partidul îl îndeplinește cu succes în societatea noastră socialistă, hotărîrile Congresului al X-lea vor face să sporească și mai mult rolul partidului în conducerea tuturor domeniilor de acti-

vitate — garanție sigură a înfăptuirii programului adoptat de Congres, de continuă înflorire și dezvoltare a României socialiste.

Participarea la Congres a reprezentanților a 70 de partide comuniste și muncitorești, mișcări de eliberare națională și partide socialiste, care au transmis salutul lor călduros comuniștilor din țara noastră, mesajele internaționaliste de salut din partea a 14 partide frățești, constituie o expresie elocventă a legăturilor internaționaliste trainice care unesc partidul nostru cu partidele comuniste, cu mișcările de eliberare, cu forțele antiimperialiste din întreaga lume. Se poate spune, pe drept cuvînt, că expunerile făcute de la tribuna Congresului de delegațiile partidelor și organizațiilor oaspete au oferit posibilitatea unui larg schimb de păreri în probleme de cea mai mare însemnătate pentru unitatea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, pentru triumful păcii și socialismului în lume. Așa cum se știe, partidul nostru a considerat și consideră că schimburile de păreri între partide asupra problemelor vieții internaționale, a sarcinilor luptei revoluționare aduc o contribuție de seamă la întărirea solidarității internaționaliste, la depășirea divergențelor existente, la întărirea coeziunii întregului front antiimperialist.

Întreaga dezvoltare a României în ultimul pătrar de veac demonstrează justețea liniei generale marxist-leniniste a partidului nostru, evidențiază plenar faptul că întreaga politică, internă și externă, a partidului și statului — aflate într-o deplină corelație dialectică — slujește fidel interesele și aspirațiile vitale, permanente, ale poporului român, cauza socialismului și păcii, a înțelegerii și colaborării între popoare. Promovarea consecventă a acestei politici a asigurat, prin eforturile și energia creatoare a oamenilor muncii, victorii remarcabile în dezvoltarea patriei, ascensiunea ei continuă pe calea socialismului și, totodată, a contribuit la creșterea prestigiului și considerației de care se bucură astăzi România peste hotare, a făcut să sporească mereu aportul ei la rezolvarea problemelor arzătoare ale contemporaneității.

O elocventă expresie a unității și coeziunii întregului nostru popor în jurul partidului și al conducerii sale a constituit-o alegerea de către Congresul al X-lea — pe baza mandatului unanim primit din partea Conferințelor județene de partid — a celui mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. Această alegere este primită cu vie satisfacție și mîndrie de către întregul nostru popor, expresie a dragostei fierbinți, a stimei și recunoștinței sale față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent militant al clasei muncitoare, al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, patriot înflăcărat și luptător neobosit pentru interesele vitale ale poporului, pentru cauza generală a socialismului.

Prin activitatea sa pusă cu devotament în slujba patriei, a principiilor socialismului și păcii, prin contribuția valoroasă pe care a adus-o la elaborarea politicii marxist-leniniste, creatoare, a partidului și statului nostru din ultimii ani, prin exemplul întregii sale vieți, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca un conducător de frunte al partidului, al României socialiste. Alegerea sa ca secretar general al Partidului Comunist Român este o chezășie de prim ordin a consecvenței și continuității liniei partidului, a promovării și pe viitor a acelei politici care, în toți acești ani, a imprimat un deosebit dinamism dezvoltării economice și sociale a României, a asigurat ridicarea ei pe noi trepte ale progresului și i-a sporit prestigiul peste hotare.

În Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu, remarcabil document programatic, de o înaltă valoare teoretică și practică, în celelalte documente ale Congresului al X-lea, au fost puse în lumină marile înfăptuiri ale poporului român, condus de P.C.R., pe drumul construcției socialismului, al realizării hotărîrilor Congresului al IX-lea și, totodată, au fost trasate liniile principale ale evoluției viitoare a țării, s-a formulat programul luminos al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, program despre care se poate spune, pe drept cuvînt, că oglindește înțelepciunea colectivă a întregii noastre națiuni socialiste.

Expresie a unei concepții unitare, de ansamblu, asupra evoluției viitoare a țării pe calea socialismului, Rezoluția adoptată de Congres ca și Directivele cu privire la planul cincinal pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1976—1980, sînt menite să asigure lărgirea și întărirea continuă a bazei tehnico-materiale a țării, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a organizării societății, dezvoltarea susținută a învățămîntului, științei și culturii, să ofere întregului popor un nivel de bunăstare materială și spirituală tot mai ridicat, să creeze României socialiste noi și hotărîtoare condiții de înflorire și propășire multilaterală, să pună baze trainice trecerii treptate spre comunism — societate care va ridica omenirea pe noi trepte de civilizație materială și spirituală.

Dînd glas năzuințelor profunde ale poporului român, adînc interesat în desfășurarea pașnică a uriașei opere creatoare, de edificare a noii orînduiri, Congresul al X-lea a reafirmat cu deplină claritate hotărîrea României socialiste de a înfăptui și în viitor o politică externă activă, îndreptată spre dezvoltarea prieteniei și alianței frățești cu țările socialiste și întărirea forțelor antiimperialiste, spre extinderea colaborării internaționale și conlucrarea pașnică cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, spre asigurarea păcii și securității în lume. Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca și celelalte documente ale Congresului al X-lea definesc un amplu program de acțiune a partidului și statului nostru socialist pe planul relațiilor internaționale în etapa actuală — strălucită reafirmare a opțiunilor socialiste fundamentale ale poporului nostru, a devotamentului neobosit cu care Partidul Comunist Român împletește în mod armonios, în întreaga sa activitate, apărarea hotărîtă a intereselor naționale ale poporului nostru cu îndeplinirea, fără preget, a îndatoririlor sale internaționaliste.

Bazate pe o profundă analiză a dezvoltării societății contemporane, a direcțiilor și perspectivelor evoluției vieții internaționale, aprecierile și concluziile Congresului al X-lea privind raportul de forțe pe arena mondială, problema perspectivelor păcii în condițiile epocii noastre, internaționalismul proletar și principiile relațiilor dintre țările socialiste și dintre partidele comuniste și muncitorești, exigențele actuale ale politicii de coexistență pașnică între statele cu orînduiri sociale diferite, căile de asigurare și consolidare a păcii în Europa și în lumea întreagă — se caracterizează prin trăsături care, în ultimii ani, s-au făcut puternic simțite pe planul activității internaționale a partidului și statului nostru — principialitate și realism, caracter constructiv și spirit de inițiativă, fermitate și consecvență.

Analiza multilaterală a situației internaționale actuale, cuprinsă în documentele Congresului, oglindește o concepție profund dialectică asupra dezvoltării societății contemporane, o clarviziune marxist-leninistă asupra tendințelor obiective care prevalează tot mai mult în evoluția raporturilor pe plan mondial ca și a forțelor social-politice de a căror acțiune depind însuși destinul păcii în lume, asigurarea progresului societății omenești. Este, fără îndoială, o analiză optimistă, care insuflă încredere în capacitatea acestor forțe de a determina într-o măsură tot mai mare cursul evenimentelor, dar în același timp, o analiză lucidă, care pornește de la realitățile existente, de la constatarea obiectivă a faptului că — în ciuda desfășurării contradictorii a evenimentelor, a esenței agresive permanente a imperialismului — încercările acestuia de a opri transformarea revoluționară a lumii sînt sortite eșecului, că raportul de forțe se schimbă continuu în favoarea socialismului și păcii. O demonstrează în mod grăitor procesul de formare și consolidare a sistemului mondial socialist, prăbușirea sistemului colonial, marile bătălii de clasă din țările capitaliste, adîncirea crizei generale a capitalismului. O demonstrează, de asemenea, înfrîngerea suferită de S.U.A. în războiul din Vietnam, lupta tot mai hotărîtă a popoarelor — doritoare de a trăi în libertate, de a-și hotărî singure soarta — împotriva politicii de dominație și dictat a cercurilor imperialiste.

Iată de ce războiul mondial — a cărui primejdie se menține, desigur, atîta vreme cît există imperialism — nu poate fi considerat ca iminent sau inevitabil. **„Țările socialiste, clasa muncitoare, mișcarea comunistă și muncitorească, țărănimea, intelectualitatea, tînăra generație, organizațiile de femei, popoarele care luptă pentru lichidarea definitivă a colonialismului, împotriva neocolonialismului, pentru dezvoltare liberă, independentă, cercurile largi ale opiniei publice progresiste, gigantice forțe antiimperialiste și democratice din întreaga lume** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congres — **au capacitatea să zădărnicească planurile agresive ale imperialismului, să împiedice dezlănțuirea unui nou război mondial, să asigure pacea".**

În lumina acestor considerente, Congresul al X-lea a relevat cu deosebită claritate direcțiile de bază ale activității internaționale a partidului și statului nostru în anii viitori. El a reafirmat cu tărie hotărîrea țării noastre de a situa, ca și pînă acum, în centrul întregii sale politici externe, dezvoltarea alianței, prieteniei și colaborării frățești cu țările socialiste, de care ne leagă comunitatea de orînduire, țeluri și ideologie, aceasta corespunzînd deopotrivă intereselor și năzuințelor poporului român, cît și intereselor generale ale socialismului. Partidul și statul nostru au dezvoltat și vor dezvolta cu consecvență și în continuare prietenia și colaborarea multilaterală cu țările socialiste vecine, cu țările membre ale C.A.E.R. și ale Tratatului de la Varșovia, cu toate statele socialiste, și-au adus și își vor aduce și pe viitor contribuția activă la întărirea continuă a unității sistemului mondial socialist.

În documentele Congresului și-a găsit o puternică reafirmare teza — susținută cu consecvență de către partidul nostru — potrivit căreia, dacă se pune pe primul plan ceea ce unește țările socialiste, interesele supreme ale cauzei socialismului și luptei antiimperialiste, și dacă relațiile dintre ele se fundamentează pe respectarea strictă a marxism-leninismului și internaționalismului socialist, independenței și suveranității naționale, ega-

La marele miting din Piața Republicii

lității în drepturi și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești — este posibil să se lichideze orice divergențe și animozități în relațiile reciproce, să se dezvolte legături de strînsă colaborare și prietenie frățească între toate țările socialiste. **„Considerăm** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că nu există probleme esențiale care să poată împiedica bunele relații dintre partidele și popoarele noastre ! Sîntem convinși că dezvoltarea tot mai puternică a fiecăreia din țările noastre, intensificarea colaborării lor multilaterale vor asigura întărirea continuă a întregului sistem socialist mondial".**

O deosebită însemnătate are, de asemenea, reafirmarea de către Congres a hotărîrii partidului nostru de a milita perseverent pentru găsirea căilor de rezolvare a problemelor divergente dintre țările socialiste, dintre partidele comuniste și muncitorești. Congresul al X-lea a împuternicit Comitetul Central al partidului ca, în rezolvarea deosebirilor de păreri politice sau ideologice, să nu se angajeze pe linia blamării sau condamnării altor partide frățești, ci să acționeze pentru rezolvarea acestora pe calea discuțiilor de la partid la partid, de la conducere la conducere. In adoptarea acestei hotărîri de majoră importanță, forul suprem al comuniștilor din țara noastră a pornit de la înalta răspundere internaționalistă care animă Partidul Comunist Român, de la răspunderea sa față de cauza clasei muncitoare, a unității țărilor socialiste și a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești mondiale, față de destinele socialismului și comunismului în lume.

Detașament activ al mișcării comuniste internaționale, Partidul Comunist Român a dezvoltat și dezvoltă relații de colaborare frățească cu toate partidele comuniste și muncitorești, pornind de la concepția că, în zilele noastre, internaționalismul proletar implică în mod necesar solidaritate și întrajutorare reciprocă cu toate țările sistemului mondial socialist, cu toate partidele comuniste și muncitorești. **„Congresul** — se arată în Rezoluția Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român — **dă mandat noului Comitet Central să acționeze în continuare pentru dezvoltarea relațiilor cu toate partidele frățești, fără excepție, pentru a contribui la refacerea și întărirea colaborării și unității mișcării comuniste pe baza respectării stricte a principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar : egalitate deplină în drepturi, neamestecul în treburile interne, respectul independenței fiecărui partid, al dreptului său de a-și elabora de sine stătător linia politică".**

Stabilind liniile directoare ale activității internaționale a partidului și statului nostru, Congresul al X-lea a subliniat încă o dată faptul că România, acționînd în spiritul principiilor coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite, desfășoară o politică activă, de extindere a colaborării economice, politice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele lumii, aceasta corespunzînd atît intereselor naționale ale poporului român, cît și cauzei păcii și progresului pe plan internațional. La temelia tuturor relațiilor sale externe, țara noastră situează în mod constant principiile suveranității și independenței naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și stabili de sine stătător calea dezvoltării sale. Aceste principii, corespunzătoare năzuințelor vitale ale tuturor popoarelor, cerințelor asigurării păcii și securității în condițiile lumii contemporane, se afirmă tot mai puternic în sfera relațiilor internaționale, sînt recunoscute de tot mai multe state drept premisă fundamentală a statornicirii unui climat de încredere și înțelegere între popoare.

In documentele Congresului și-a găsit o puternică oglindire preocuparea neobosită a partidului și statului nostru de a contribui și în viitor la rezolvarea problemelor arzătoare care frămîntă în prezent comunitatea internațională și de a căror soluționare depind pacea și securitatea în lume : încetarea războiului dus de S.U.A. în Vietnam și crearea tuturor condițiilor pentru ca poporul vietnamez să-și poată rezolva singur treburile interne, fără nici un amestec dinafară ; lichidarea definitivă a colonialismului și a neocolonialismului ; reglementarea pașnică a situației din Orientul Mijlociu pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 ; înfăptuirea unei păci și securități trainice pe continentul european ; realizarea dezarmării generale și în primul rînd a dezarmării nucleare ; lichidarea blocurilor militare, a bazelor militare de pe teritoriile altor state, retragerea tuturor trupelor străine în interiorul granițelor lor naționale, abținerea de la acțiuni și demonstrații de forță.

Este necesar — s-a subliniat la Congres — de a întreprinde noi și noi acțiuni concrete, practice, de natură să asigure înfăptuirea acestor obiective majore, să salvgardeze pacea și securitatea popoarelor. In acest sens, România va acționa și în viitor cu toată consecvența, aducîndu-și întreaga sa contribuție la înfăptuirea acestor înalte deziderate ale poporului nostru, ale tuturor popoarelor.

Exprimînd solidaritatea fierbinte a partidului și statului nostru, a întregului nostru popor cu mișcările de eliberare națională, cu popoarele care luptă pentru scuturarea jugului imperialist, pentru apărarea și consolidarea independenței naționale, hotărîrea de a le acorda și în viitor întregul sprijin, Congresul al X-lea a subliniat necesitatea de a întări și mai mult legăturile cu toate aceste forțe în lupta comună împotriva imperialismului, pentru victoria idealurilor nobile ale păcii, libertății și progresului.

Prin pozițiile de principiu adoptate în raport cu problemele-cheie ale dezvoltării lumii contemporane, prin direcțiile și obiectivele pe care le-a stabilit în promovarea politicii României socialiste pe plan mondial, Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român a adus o importantă contribuție, bogată în semnificații, la întărirea forțelor revoluționare și progresiste, la triumful cauzei socialismului și păcii. Nouă și puternică manifestare a unității de nezdruncinat dintre partid și popor, Congresul se va înscrie ca un moment istoric în dezvoltarea României socialiste, în înaintarea neabătută a poporului nostru pe calea socialismului și comunismului.

ŞEDINŢA PLENARĂ

A COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român ales de cel de-al X-lea Congres s-a întrunit în prima şedinţă plenară la sediul Comitetului Central marţi la amiază.

Lucrările plenarei au fost conduse de tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**, secretar general al Partidului Comunist Român.

La deschiderea şedinţei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a propus să fie aleasă o comisie care să facă propuneri privind componenţa Comitetului Executiv, a Prezidiului Permanent şi a Secretariatului Comitetului Central.

În unanimitate plenara a ales Comisia formată din tovarăşii **Nicolae Ceauşescu, Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Chivu Stoica, Constantin Pîrvulescu, Alexandru Sencovici.**

După deliberările comisiei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a supus spre aprobare plenarei propunerea ca din Comitetul Executiv să facă parte 21 membri şi 11 supleanţi, din Prezidiul Permanent 9 membri, iar Secretariatul să fie format din 7 membri.

Puse la vot, aceste propuneri au fost adoptate în unanimitate.

Au fost supuse apoi votului propunerile nominale prezentate de Comisie pentru Comitetul Executiv, Prezidiul Permanent şi Secretariatul C.C. al P.C.R.

Toate propunerile au fost votate în unanimitate.

Au fost aleşi tovarăşii :

Membrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

NICOLAE CEAUŞESCU
Ion Gheorghe Maurer
Maxim Berghianu
Emil Bodnaraş
Florian Dănălache
Constantin Drăgan
Emil Drăgănescu
Janos Fazekas
Petre Lupu
Manea Mănescu
Paul Niculescu-Mizil
Gheorghe Pană
Dumitru Petrescu
Dumitru Popescu
Gheorghe Rădulescu
Leonte Răutu
Gheorghe Stoica
Virgil Trofin
Ilie Verdeţ
Vasile Vîlcu
Ştefan Voitec

Membrii Prezidiului Permanent

NICOLAE CEAUŞESCU
Ion Gheorghe Maurer
Emil Bodnaraş
Paul Niculescu-Mizil
Gheorghe Pană
Dumitru Petrescu
Gheorghe Rădulescu
Virgil Trofin
Ilie Verdeţ

Membrii supleanţi ai Comitetului Executiv

Iosif Banc
Petre Blajovici
Miu Dobrescu
Aurel Duca
Mihai Gere
Ion Iliescu
Ion Ioniţă
Carol Kiraly
Vasile Patilineţ
Dumitru Popa
Ion Stănescu

Secretariatul Comitetului Central

NICOLAE CEAUŞESCU
secretar general al partidului
Mihai Gere
Paul Niculescu-Mizil
Gheorghe Pană
Vasile Patilineţ
Dumitru Popescu
Virgil Trofin
— secretari ai C.C.

Plenara a desemnat, de asemenea, Colegiul Central de Partid în următoarea componenţă : tovarăşii **MIHAI DALEA**, preşedinte, **Simion Bughici**, vicepreşedinte; **Dumitru Ivanovici, Ioan Gluvacov, Andrei Cervencovici, Ştefan Duduman, Gheorghe Ionescu, Ion Medrea, Alexandru Sencovici**, membri.

În aceeaşi zi a avut loc şedinţa de constituire a Comisiei Centrale de revizie. Preşedinte a fost ales tovarăşul **CHIVU STOICA**, iar vicepreşedinte tovarăşul **EMIL POPA**.

REZOLUȚIA

Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român

POLITICA EXTERNĂ ȘI ACTIVITATEA INTERNAȚIONALĂ A PARTIDULUI ȘI GUVERNULUI

VI

Congresul aprobă în întregime politica externă și activitatea internațională a partidului și guvernului pentru dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste, apărarea unității mișcării comuniste și muncitorești, întărirea legăturilor cu toate forțele antiimperialiste, pentru dezvoltarea colaborării internaționale și a conlucrării pașnice cu toate statele lumii.

Congresul își însușește analiza situației internaționale și a raportului de forțe pe plan mondial făcută în Raportul Comitetului Central, care subliniază că imperialismul — principalul dușman al progresului și civilizației — își păstrează caracterul agresiv, și evidențiază, totodată, că giganticele forțe antiimperialiste contemporane au capacitatea de a zădărnici planurile agresive ale imperialismului, de a împiedica dezlănțuirea unui nou război mondial, de a asigura pacea și securitatea popoarelor.

Congresul stabilește ca și în viitor, în centrul politicii externe a partidului și statului nostru să stea dezvoltarea relațiilor de alianță, prietenie și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste ; Comitetul Central trebuie să acționeze cu perseverență în această direcție, contribuind la înlăturarea divergențelor existente, la refacerea și întărirea pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist a unității țărilor socialiste. Acordînd o mare importanță schimbului de păreri, informații și experiență cu partidele frățești din țările socialiste — atît în problemele legate de procesul construcției socialiste, cît și în cele referitoare la politica și activitatea internațională — Congresul consideră necesară dezvoltarea acestor forme de colaborare între conducerile de partid și de stat ale țărilor noastre, respectîndu-se dreptul fiecărui partid de a hotărî de sine stătător asupra politicii sale interne și externe — atribut fundamental al rolului ce-i revine în conducerea operei de făurire a socialismului și comunismului.

Partidul și statul nostru vor acționa consecvent și în viitor în spiritul principiilor coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite, pentru lărgirea colaborării economice, politice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele lumii.

Congresul consideră că la baza relațiilor României cu toate statele — indiferent de orînduirea lor socială — trebuie să stea principiile independenței, suveranității naționale, ale deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. El însărcinează Comitetul Central al partidului să asigure respectarea neștirbită a tuturor acestor principii în relațiile externe ale României, să nu admită, sub nici o formă, lezarea sau încălcarea lor.

Congresul reafirmă solidaritatea și sprijinul deplin al poporului nostru cu lupta eroică a poporului vietnamez împotriva agresiunii Statelor Unite ale Americii, pentru libertate și independență națională ; el se pronunță pentru soluționarea conflictului, încetarea războiului și retragerea trupelor americane din Vietnam, astfel ca poporul vietnamez să-și poată rezolva treburile interne, inclusiv unificarea patriei, fără amestec din afară.

Congresul se pronunță pentru soluționarea conflictului din Orientul Mijlociu, în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, pentru retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate, asigurîndu-se, totodată, integritatea granițelor și securitatea tuturor statelor din această zonă a lumii, precum și rezolvarea problemei refugiaților palestinieni.

Congresul subliniază necesitatea continuării eforturilor țării noastre în vederea înfăptuirii securității europene, exprimîndu-și sprijinul pentru organizarea întîlnirii statelor de pe continent pentru orice acțiune care ar putea contribui la realizarea acestui deziderat. România consideră necesar să se pornească de la realitățile create după al doilea război mondial și, în primul rînd, de la recunoașterea celor două state germane, a granițelor existente, inclusiv a granței Oder-Neisse. Țara noastră va acționa și în viitor pentru transformarea regiunii balcanice într-o zonă a înțelegerii, colaborării pașnice și bunei vecinătăți.

Congresul consideră necesar să se intensifice lupta pentru dezarmare, pentru interzicerea armelor nucleare și lichidarea stocurilor existente, pentru lichidarea bazelor militare străine și retragerea tuturor trupelor de pe teritoriile altor state, în limitele granițelor lor naționale, pentru lichidarea împărțirii lumii în blocuri și desființarea pactului agresiv al Atlanticului de nord și, concomitent, a Tratatului de la Varșovia. Congresul consideră de mare importanță pentru realizarea unei atmosfere de destindere abținerea statelor de la orice acțiuni și demonstrații de forță.

Congresul reafirmă poziția noastră față de O.N.U., subliniază necesitatea restabilirii în această organizație a drepturilor legitime ale R. P. Chineze, primirii R. D. Germane și a altor state, a înfăptuirii principiului universalității O.N.U.

Apreciind activitatea intensă desfășurată în ultimii ani de partidul nostru pentru extinderea legăturilor de colaborare frățească cu partidele comuniste și muncitorești, Congresul dă mandat noului Comitet Central să acționeze în continuare pentru dezvoltarea relațiilor cu toate partidele frățești, fără excepție, pentru a contribui la refacerea și întărirea colaborării și unității mișcării comuniste pe baza respectării stricte a principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar : egalitate deplină în drepturi, neamestecul în treburile interne, respectul independenței fiecărui partid, al dreptului său de a-și elabora de sine stătător linia politică. Congresul împuternicește Comitetul Central ca, în rezolvarea deosebirilor de păreri politice sau ideologice, să nu se angajeze pe linia blamării sau condamnării altor partide, ci să militeze pentru soluționarea acestor deosebiri pe calea discuțiilor de la partid la partid, de la conducere la conducere, în spiritul stimei și respectului reciproc, al intereselor mișcării comuniste și muncitorești.

Congresul însărcinează Comitetul Central să extindă relațiile de solidaritate cu mișcările de eliberare națională, cu organizațiile care se ridică pentru scuturarea jugului imperialist, să asigure lărgirea colaborării țării noastre cu tinerele state independente, să sprijine lupta acestora pentru salvgardarea suveranității naționale, pentru dezvoltarea lor de sine stătătoare, împotriva imperialismului, a neocolonialismului, a oricăror forme de dominație. Congresul consideră necesar să se dezvolte și în viitor legăturile partidului nostru cu partidele socialiste, social-democrate, în scopul întăririi unității clasei muncitoare în lupta pentru drepturi și libertăți democratice, pentru cauza socialismului și păcii în lume.

Congresul își exprimă solidaritatea cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele revoluționare, antiimperialiste care, înfruntînd teroarea și represiunile regimurilor reacționare, luptă pentru libertate, democrație și progres social.

Congresul al X-lea manifestă hotărîrea întregului partid de a dezvolta relații cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele revoluționare, democratice, antiimperialiste. El exprimă convingerea că, strîns unite, țările socialiste, clasa muncitoare internațională, mișcările de eliberare națională, celelalte forțe revoluționare și democratice contemporane vor reuși să împiedice planurile agresive ale imperialismului, să impună voința de pace a popoarelor, să promoveze cauza securității și cooperării internaționale.

CONGRESUL AL X-LEA AL P.C.R.

Lucrările Secțiunii pentru

La lucrările Secțiunii pentru politica internațională a partidului și statului, desfășurate în zilele de 8 și 9 august, lucrări ce au fost prezidate de tovarășul ION GHEORGHE MAURER, au participat 172 delegați, precum și un mare număr de invitați — conducători ai Ministerului Afacerilor Externe, diplomați din centrala ministerului și din oficiile diplomatice, activiști care lucrează în domeniul relațiilor internaționale în diferite organizații obștești, muncitori, țărani, oameni de cultură, cadre didactice, ofițeri, activiști de partid. La dezbateri au asistat, de asemenea, ziariști români și corespondenți ai presei străine. În cele ce urmează reproducem, cu unele prescurtări, cîteva din cuvîntările rostite în cadrul lucrărilor Secțiunii.

O politică pătrunsă de dinamism și principialitate

Constantin Dăscălescu
delegat al organizației de partid a județului Galați, prim-secretar al Comitetului județean de partid

Poporul român apreciază unanim spiritul de responsabilitate cu care conducerea partidului, guvernul nostru abordează problemele contemporaneității deosebit de complexe, apreciază consecvența și principialitatea, realismul și caracterul profund științific, dinamismul și orientarea constructivă a întregii noastre politici externe.

Locul de prestigiu pe care și l-a cîștigat România socialistă pe arena mondială, ca rezultat al justeții principiilor care-i călăuzesc politica externă, al dinamismului relațiilor sale externe, stima și considerația de care se bucură în rîndurile opiniei publice mondiale, ecoul larg al pozițiilor constructive pe care le-a adoptat sau susținut în probleme-cheie ale vieții internaționale contemporane, confirmă faptul că coordonatele fundamentale ale activității interne și internaționale a partidului și statului nostru se identifică cu cerințele vitale ale țării, corespund pe deplin cauzei păcii și socialismului în lume.

Ceea ce a permis partidului nostru să dea un răspuns științific problemelor ridicate de evoluția societății contemporane, să elaboreze o politică externă justă, pe deplin corespunzătoare intereselor fundamentale ale poporului nostru, cauzei socialismului și păcii în lume, este studierea atentă, cunoașterea temeinică a realităților internaționale actuale, a noilor fenomene și procese social-economice și politice care au loc în prezent în lume, faptul că politica sa externă — parte integrantă a politicii sale generale — are o fundamentare profund științifică, întemeindu-se pe analiza adîncă, marxist-leninistă, a legilor obiective de dezvoltare a societății omenești în epoca noastră, a caracteristicilor și tendințelor vieții internaționale contemporane, în întreaga sa complexitate, a raporturilor de forțe pe arena mondială.

Partidul nostru, în activitatea sa internațională, a pornit de la faptul că desfășurarea cu succes a luptei pentru menținerea și consolidarea păcii — condiție de bază a progresului omenirii — impune răspunderi sporite fiecărui stat, mare sau mic, chemat să-și aducă contribuția la rezolvarea problemelor care frămîntă lumea de azi, că problemele păcii și securității nu pot fi soluționate în mod trainic fără participarea activă a tuturor popoarelor lumii. Este tocmai spiritul în care a acționat și acționează România socialistă, promovînd consecvent o politică îndreptată spre îmbunătățirea continuă a climatului internațional, spre dezvoltarea înțelegerii și prieteniei între popoare. În acest spirit al coexistenței pașnice, România a desfășurat și desfășoară o politică activă, de lărgire a legăturilor sale politice, economice, tehnico-științifice cu toate statele lumii ; asemenea legături constituie un imperativ al epocii noastre, de intensificarea lor continuă fiind strîns legate atît progresul social-economic al fiecărei țări, cît și statornicirea unui climat de încredere și conlucrare rodnică între popoare, favorabil reglementării pașnice a problemelor litigioase, de natură să ducă la asigurarea păcii în lume.

Așa cum se arată în Raport, partidul nostru a asigurat în permanență și va asigura și în viitor în viața internațională prezența activă a României socialiste, ca țară care-și dedică politica externă unor țeluri majore, căutînd să aducă o contribuție tot mai însemnată în lupta pentru socialism, pace și progres social.

Constatăm în același timp cu bucurie că eforturile noastre nu sînt zadarnice, că politica țării noastre se face din ce în ce mai bine cunoscută, în esența orientării sale, țelurile sale nobile sînt înțelese și apreciate de opinia publică mondială.

O caracteristică a eforturilor și acțiunilor țării noastre pe planul relațiilor internaționale constă în aceea că ele au fost permanent călăuzite de către partid spre obiective majore, de importanță fundamentală pentru soarta socialismului și păcii în lume.

Acționînd în spirit constructiv, Partidul Comunist Român a pornit întotdeauna de la considerentul că ceea ce unește țările socialiste constituie elementul fundamental, premisa obiectivă pentru întărirea unității lor, pentru dezvoltarea legăturilor de prietenie și colaborare frățească dintre ele. România, ca țară socialistă, în toți acești ani a militat cu fermitate și hotărîre tocmai pentru întărirea continuă a prieteniei, alianței și colaborării frățești cu țările socialiste — obiectiv central al întregii sale politici externe. Sînt cunoscute eforturile susținute, acțiunile

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a tovarășului K. F. Katușev, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, conducătorul delegației P.C.U.S. care a participat la lucrările Congresului al X-lea al P.C.R.

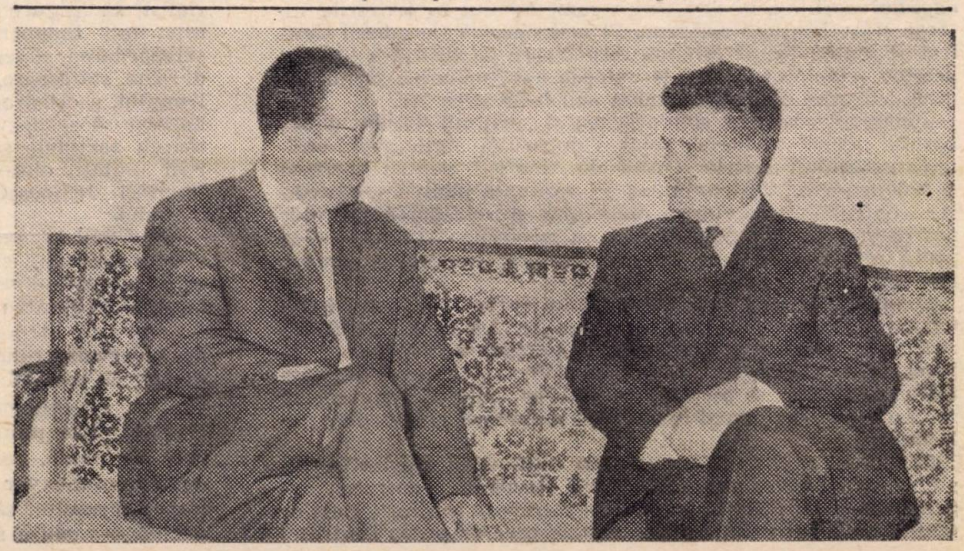

politica internațională a partidului și statului

practice, concrete întreprinse de partidul și guvernul nostru pentru dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste — pe baza principiilor marxist-leniniste ale internaționalismului socialist, egalității în drepturi, respectului suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, cooperării și întrajutorării tovărășești — principii care corespund atît intereselor poporului român cît și ale celorlalte popoare, principii a căror promovare constituie un factor de seamă pentru creșterea forței și influenței socialismului în lume.

În sprijinul unității de acțiune a celor ce muncesc

Larisa Munteanu
delegată a organizației județene de partid Vrancea, secretară a U.G.S.R.

Evenimentele internaționale petrecute în acești ani au adus numeroase dovezi ale consecvenței și înaltului spirit de responsabilitate cu care conducerea partidului și personal tovarășul Nicolae Ceaușescu au acționat permanent pentru instaurarea unor relații normale între partidele comuniste și muncitorești, între statele socialiste, pentru întărirea unității lor, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Desfășurarea acestor evenimente a supus probei de necontestat a practicii, justețea principiilor pentru care partidul și guvernul țării noastre militează pe plan internațional. Prestigiul crescînd al României, simpatia de care se bucură țara noastră în lume, numărul ei mare de prieteni, relațiile multilaterale diplomatice, economice, culturale pe care le dezvoltă cu numeroase țări ale lumii, demonstrează că politica internațională a partidului și statului nostru trece cu succes proba vieții, a practicii, iar principiile promovate capătă o tot mai largă recunoaștere internațională.

Încrederea de care se bucură în rîndul întregului nostru popor această politică se datorește, după părerea mea, și faptului că în mai multe rînduri ea a făcut obiectul unor ample dezbateri în plenarele C.C. al P.C.R., în Marea Adunare Națională — forul suprem al țării. De asemenea, în cadrul amplelor întîlniri și consultări cu oamenii muncii, care au devenit o practică curentă a conducerii partidului, și-au găsit întotdeauna loc și principalele aspecte ale activității internaționale. Aceasta a permis maselor largi ale poporului să ia cunoștință de liniile directoare ale activității externe a partidului și statului, să devină participanți activi la elaborarea și înfăptuirea ei.

Ca membră de partid, care lucrez în cadrul sindicatelor, doresc să subliniez că pentru organizațiile obștești, printre care un loc important îl ocupă Uniunea Generală a Sindicatelor, activitatea externă a partidului, principiile promovate, au constituit un permanent îndreptar pentru munca desfășurată pe plan internațional.

Acționînd consecvent în acest spirit, Uniunea Generală a Sindicatelor a reușit să se manifeste tot mai activ pe plan internațional ca o organizație de prestigiu cu o poziție clară și apreciată de numeroase centrale sindicale.

U.G.S.R. dezvoltă în prezent relații prietenești de colaborare cu organizații sindicale de diferite orientări și afilieri din 110 țări ale lumii, contribuind astfel prin acțiunile și inițiativele sale pe linie sindicală la eforturile României socialiste îndreptate spre instaurarea unei atmosfere propice colaborării, păcii și progresului social în lume. Este suficient să arătăm, de exemplu, că numai în prima jumătate a acestui an ne-au vizitat țara, pentru schimb de experiență, vizite, consultări, delegații din 34 de țări, iar delegații ale C.C. al U.G.S.R. și Uniunilor pe ramuri profesionale ale sindicatelor au plecat în 26 de țări pentru a participa la diferite schimburi de experiență sau întîlniri internaționale.

Vorbitoarea a arătat că în centrul acestei activități stă dezvoltarea legăturilor de prietenie frățească cu sindicatele și oamenii muncii din toate țările socialiste de care ne leagă țelul comun — construirea noii societăți, lupta pentru triumful cauzei păcii și socialismului în lume.

În același timp, ținînd seama de unitatea intereselor fundamentale ale celor ce muncesc, am dezvoltat relații prietenești cu sindicatele din țările avînd altă orînduire social-politică atît afiliate la F.S.M. cît și cu sindicate de alte afilieri de pe toate continentele.

Discuțiile purtate cu numeroși activiști sindicali de cele mai diverse orientări cu care am reușit să ne întîlnim au reliefat existența a numeroase puncte de vedere comune asupra principalelor probleme ce privesc interesele oamenilor muncii, asupra unor aspecte ale vieții internaționale, ceea ce subliniază o dată în plus posibilitățile existente în momentul de față pentru întărirea și lărgirea unității de acțiune a celor ce muncesc. Cunoașteți desigur că mișcarea sindicală cuprinde o mare diversitate de orientări și poziții, dar cu toate acestea experiența a arătat că pe baza intereselor fundamentale ale oamenilor muncii se poate discuta și acționa împreună pentru realizarea unor obiective largi de interes general. Cu atît mai mult împărtășesc convingerea exprimată în Raport că în cadrul mișcării comuniste și muncitorești, care are la bază ideologia comună marxist-leninistă, țelul construirii unei societăți fără exploatare și asuprire, se poate realiza o unitate mai strînsă de acțiune și de luptă, fiind perfect valabilă teza pe care o promovează consecvent Partidul Comunist Român că ceea ce unește partidele comuniste este cu mult superior deosebirilor de păreri asupra unor probleme.

De aceea subscriu întru totul la sublinierea făcută în Raport cu privire la necesitatea de a se acționa hotărît pentru înlăturarea cauzelor care au dus la divergențele din mișcarea comunistă și muncitorească, pentru instaurarea unor relații normale bazate pe principiile marxism-leninismului între toate partidele comuniste și muncitorești, ceea ce ar avea o influență deosebit de pozitivă și asupra refacerii și dezvoltării unității mișcării sindicale internaționale.

Exprimîndu-mi deplina aderiune față de politica externă a partidului și statului nostru, doresc să subliniez că U.G.S.R. va milita în continuare pentru dezvoltarea și diversificarea legăturilor sale internaționale, aducîndu-și în acest fel aportul la consolidarea frontului forțelor progresiste din lume, la întărirea unității de acțiune a celor ce muncesc și a sindicatelor de pretutindeni, în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru triumful cauzei păcii, libertății și independenței popoarelor.

Unitatea dialectică a patriotismului și internaționalismului socialist

Petre Puncescu
delegat al organizației județene de partid Gorj, ofițer

Partidul comunist este emanația și exponentul clasei muncitoare, al poporului din mijlocul căruia s-a născut, din care face parte și de a cărui încredere se bucură în măsura în care exprimă cu fidelitate aspirațiile sale supreme.

În același timp, fiecare partid comunist este o parte componentă a proletariatului internațional, a forțelor antiimperialiste, revoluționare mondiale, el reprezintă un detașament al mișcării comuniste internaționale. Aceasta își găsește expresia în faptul că

fiecare partid comunist, prin tot ce realizează, ca urmare a activității desfășurate, fiecare țară socialistă, prin potențialul său material și politic, vin în sprijinul celorlalte detașamente ale clasei muncitoare, ale forțelor înaintate ce militează pretutindeni împotriva imperialismului, pentru apărarea și promovarea intereselor și țelurilor progresiste ale celor ce muncesc. În felul acesta se întruchipează unitatea dialectică a funcției și sarcinilor naționale și internaționale, a patriotismului și internaționalismului socialist, două laturi fundamentale, de nedesfăcut, care nu numai că nu se contrazic și nu se exclud, dar sînt interdependente, se condiționează și se completează reciproc în activitatea fiecărui partid comunist. Aceste considerente au călăuzit și călăuzesc permanent și neabătut activitatea P.C.R.

Încă de la începuturile existenței sale, P.C.R. și-a împletit strîns lupta pentru interesele vitale ale clasei muncitoare din România și ale poporului român cu aceea a proletariatului internațional, ale întregii mișcări comuniste și muncitorești internaționale, manifestîndu-și în permanență, în mod activ, solidaritatea cu luptele muncitorilor și forțelor progresiste de pretutindeni și sorbind putere și îmbărbătare din acțiunile de solidaritate ale acestora cu lupta lui.

Internaționalismul partidului nostru își găsește în prezent o vie expresie, concretizată în preocuparea permanentă pentru extinderea relațiilor de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, în eforturile pe care le depune cu consecvență pentru promovarea cauzei unității sistemului mondial socialist. Partidul și statul nostru acordă o importanță deosebită dezvoltării colaborării tovărășești cu statele sistemului socialist, acționează perseverent pentru dezvoltarea și adîncirea colaborării economice în cadrul C.A.E.R.; dezvoltă colaborarea militară în cadrul Tratatului de la Varșovia — astfel ca, pînă la lichidarea concomitentă a grupărilor militare existente și realizarea unui sistem de securitate colectivă în Europa, tratatul să constituie un instrument eficient de apărare în comun a țărilor participante împotriva unei agresiuni imperialiste.

Internaționalismul militant al partidului nostru își găsește de asemenea expresie în dezvoltarea legăturilor cu toate partidele comuniste și muncitorești, în scopul întăririi solidarității cu ele și a coeziunii mișcării comuniste. Această atitudine, ilustrată de întreaga activitatea internațională a partidului, a fost confirmată cu tărie de poziția și activitatea delegației P.C.R. la Consfătuirea de la Moscova a partidelor comuniste și muncitorești, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu — activitate care s-a caracterizat prin năzuința de a contribui la depășirea dificultăților și neînțelegerilor ivite în sînul mișcării comuniste, în relațiile dintre unele țări socialiste, de a netezi căile spre restabilirea și întărirea unității.

Partidul și țara noastră manifestă sentimente de profundă solidaritate față de mișcarea de eliberare națională, față de toate popoarele ce luptă pentru apărarea independenței lor naționale; România întărește legăturile de colaborare cu statele recent eliberate și sprijină lupta lor împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru consolidarea independenței lor naționale. Pătruns de sentimentele celui mai fierbinte internaționalism, poporul nostru acordă un permanent sprijin material, moral, politic și diplomatic poporului vietnamez în lupta sa dreaptă împotriva agresiunii. Activitatea internațională a partidului nostru, a țării noastre este pusă în slujba realizării țelurilor clasei muncitoare, aspirațiilor progresiste ale tuturor popoarelor, triumfului păcii și progresului în lume.

Raportul subliniază că activitatea pe plan internațional a Partidului Comunist Român va avea și în viitor ca obiectiv esențial asigurarea condițiilor externe pentru desfășurarea nestingherită a operei pașnice de construcție socialistă în patria noastră, dezvoltarea și întărirea relațiilor politice și economice cu toate țările socialiste, creșterea aportului la întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, solidaritatea cu toate forțele progresiste, antiimperialiste, cu toate țările iubitoare de pace, în lupta pentru crearea unui climat internațional de securitate, cooperare și încredere între popoare. Toate acestea dau cu putere glas aspirațiilor, intereselor și voinței întregului nostru popor, care, strîns unit în jurul partidului, a conducerii sale, sprijină și înfăptuiește cu avînt politica internă și externă a partidului, în care se împletesc organic patriotismul și internaționalismul, îndatoririle față de poporul nostru și față de marea cauză a omenirii muncitoare — comunismul.

Sînt mîndru că principiile pe care partidul și statul nostru le promovează în relațiile internaționale se bucură de aprobarea deplină a poporului român și din ce în ce mai mult de aprecieri deosebit de pozitive pe plan mondial, subliniind capacitatea socialismului de a pune la baza relațiilor dintre state principii noi, care țin seama de interesele tuturor popoarelor.

Aportul tineretului la dialogul mondial al păcii

Vasile Nicolcioiu

delegat al organizației de partid Constanța, secretar al C.C. al U.T.C.

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu confirmă în chip strălucit sintetizarea tuturor realizărilor României în toate domeniile, conștiința poporului nostru față de aceste sarcini, față de cauza socialismului și păcii.

Folosesc acest prilej pentru a-mi exprima acordul deplin cu întreaga activitate externă a partidului nostru, pentru a reafirma deplina adeziune a tinerei generații față de politica externă a partidului și statului, sentimentele de profundă satisfacție, mîndria noastră patriotică față de creșterea continuă a prestigiului României socialiste în lume, care prin politica pe care o promovează a devenit nu numai un nume ci un adevărat simbol.

Contactele regulate pe care le-am avut cu organizațiile de tineret și studenți din întreaga lume ne-au oferit această dovadă că nu numai tineretul român, ci forțe largi ale tineretului ca și popoarele din care aceștia fac parte cunosc și omagiază politica externă a poporului nostru, eforturile pe care partidul nostru le depune pentru întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, pentru apărarea și promovarea adevăratelor idei și valori ale socialismului în lume, pentru întărirea solidarității și unității de acțiune a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, pentru cauza păcii, cooperării și solidarității internaționale.

Fenomenul radicalizării și maturizării mișcării de tineret se face simțită prin participarea tot mai activă a tineretului la viața politică și socială, prin pătrunderea în rîndurile sale a ideilor înaintate. Mișcarea de tineret poate avea, așa cum spunea tovarășul Iliescu în cuvîntul rostit la Congres, un caracter contradictoriu. Anumite forțe ale mișcării de tineret pot să cunoască unele limite care au cauze multiple, subiective și obiective și care pot să genereze manifestări anarhice, acțiuni extremiste, însă acestea nu justifică cu nimic reținerile, nici subestimarea și ignorarea acestor forțe, deoarece caracteristica o constituie orientarea acestei mișcări spre înfăptuirea unor transformări profunde în viața societății, atașamentul față de ideile socialismului, față de idealurile de libertate, democrație, pace și progres.

Indiferent de aprecierile, interpretările și pozițiile partidelor și diverselor forțe politice din diferite țări, față de mișcările de tineret și studenți — acestea se caracterizează printr-o mare diversitate de nuanțe și care au la bază analiza, selecția, acceptarea într-o măsură mai mică sau mai mare a formelor și a obiectivelor de luptă — se poate conchide că mișcarea de tineret reprezintă o prezență vie, activă în viața politică și socială contemporană, ea dispunînd de un important potențial, care poate fi pus în slujba idealurilor de libertate, independență, pace și cooperare.

În activitatea internațională, U.T.C. și U.A.S.R., în deplină concordanță cu spiritul internaționalist al politicii partidului nostru, dezvoltă continuu legături de colaborare cu organizațiile de tineret și studenți din toate țările socialiste, urmărind ca toate deosebirile de vederi să se înlăture și depune eforturi să nu împieteze asupra legă-

internațională a partidului și statului

turilor de prietenie și cooperare cu organizațiile din aceste țări.

Pe lîngă schimburile cu diverse organizații și participarea la numeroase acțiuni externe, U.T.C. și U.A.S.R. au organizat numeroase manifestări internaționale în țara noastră. Aș aminti printre acestea — ca fiind cea mai recentă — Masa Rotundă privind securitatea europeană, care a avut loc între 15—20 iunie.

În ciuda reticențelor unor organizații care nu au ezitat să-și manifeste un anumit scepticism și chiar să aprecieze acțiunea ca fiind prea temerară, întîlnirea de la Snagov s-a bucurat de o largă participare, cu o reprezentanță deosebită, fiind prezenți la această întîlnire, președinți, secretari generali, vicepreședinți a 71 de organizații din Europa, organizații cu diferite orientări politice și afilieri internaționale — comuniste, socialiste, radicale, liberale, catolice etc. care au avut un amplu și viu schimb de păreri privind rolul și contribuția tinerei generații la realizarea unui climat de pace și securitate în Europa.

Este pentru prima dată în istoria mișcării de tineret cînd forțe politice, atît de diverse și atît de largi participă la o acțiune de importanța și amploarea celei de la Snagov. În intervențiile lor, numeroși delegați au subliniat că prezența lor la această întîlnire se datorează și faptului că ea a fost organizată în România, elogiind astfel principialitatea și consecvența politicii noastre externe; promovarea unui spirit cu adevărat nou, în desfășurarea întîlnirii internaționale, elasticitatea formelor procedurale, caracterul și tema întîlnirii, propunerea de a nu se adopta documente finale au constituit premise și tot atîtea condiții pentru o dezbatere profundă, liberă, în folosul schimbului de opinii.

În cadrul dezbaterilor, au fost abordate toate problemele majore legate de securitatea europeană, deosebirile de concepții și orientări politice nefiind un impediment în calea dialogului și schimbului de opinii.

Masa Rotundă a generat noi speranțe pentru mișcarea de tineret, a oferit o bază reală pentru încredere și optimism, a creat premisele pentru continuarea dialogurilor și a unor viitoare acțiuni în direcția destinderii, păcii și securității, în organizarea cărora nu se poate să nu se țină seama de ceea ce un delegat numea „spiritul de la Snagov".

După cum se știe, U.T.C. și U.A.S.R. sînt membre ale unor organizații internaționale în cadrul cărora își aduc un aport concret la realizarea obiectivelor esențiale ale acestora. Organizațiile internaționale de tineret și studenți, după părerea noastră, pot să joace un rol pozitiv în intensificarea și lărgirea cooperării internaționale, în întărirea unității de acțiune și solidaritate a tinerei generații, cu condiția de a pune la baza activității lor interesele, aspirațiile și obiectivele comune ale tinerei generații, cu condiția de a nu deveni forme instituționale prin care să se promoveze interesele sau linia politică a unui grup de organizații și, de asemenea, pornind de la necesitatea de a facilita o largă cooperare între organizațiile membre și nemembre de tineret și studenți.

În încheiere, doresc să exprim cu mesager al tineretului suprema noastră gratitudine Partidului Comunist Român și personal tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru solicitudinea față de tînăra generație, pentru orientarea clară a organizației noastre de tineret și studenți, pentru activitatea partidului nostru pe plan internațional, activitate care are un puternic spirit internaționalist, fiind în deplină concordanță cu aspirațiile și convingerile tinerei generații din țara noastră, ale întregului popor român.

Promovarea unor relații juste și echitabile între state

Corneliu Mănescu
delegat al organizației județene Prahova, ministrul afacerilor externe

Partidul nostru se prezintă în fața celui de-al X-lea Congres cu un impresionant bilanț, purtînd amprenta politicii sale clare, științifice, izvorîtă din aplicarea consecventă și creatoare a învățăturii marxist-leniniste în condițiile țării noastre, din atașamentul și dragostea profundă față de patrie și popor.

Dacă în trecut România, ca și alte state ale Europei, a cunoscut experiența tristă a subdezvoltării, a dependenței și dominației, în condițiile socialismului, cînd poporul român, sub conducerea Partidului Comunist, a devenit stăpîn pe destinele sale, Republica Socialistă România își poate afirma personalitatea proprie în concertul națiunilor, contribuie, cu experiența și posibilitățile sale, la pacea și conlucrarea internațională.

Obiectivul fundamental al politicii externe a Republicii Socialiste România l-a constituit și îl constituie prietenia frățească, alianța și colaborarea cu țările socialiste, de care ne leagă comunitatea de orînduire, de ideologie și de țeluri. Partidul Comunist Român și guvernul țării noastre au acționat necontenit pentru extinderea și întărirea raporturilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate țările socialiste, pe temelia principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar. Adîncirea cooperării multilaterale între toate statele socialiste, în cadrul căreia fiecare țară își aduce experiența și contribuția proprie, este atît în folosul țărilor respective, cît și al întăririi continue a întregului sistem socialist mondial.

Consacrîndu-și eforturile creatoare punerii în valoare a tuturor resurselor sale, materiale și intelectuale, poporul român este vital interesat ca în lume să existe o atmosferă de pace și securitate — condiție fundamentală pentru deplina folosire a avantajelor orînduirii socialiste. În această lume a interdependențelor în care trăim cu toții, creșterea potențialului economic și îmbogățirea patrimoniului cultural nu numai că asigură condițiile necesare, dar și impun participarea tot mai activă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la ampla desfășurare a schimburilor mondiale, ceea ce conferă, după părerea noastră, un conținut activ și concret principiilor coexistenței pașnice.

Într-o pauză a Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu se întreține cu membrii delegației Partidului Comunist din Spania, condusă de tovarășa Dolores Ibarurri

România își aduce contribuția la promovarea unor relații juste și echitabile între state, se pronunță pentru lichidarea oricăror discriminări în relațiile internaționale, militează pentru stabilirea și dezvoltarea unor legături de colaborare fructuoasă cu toate țările, indiferent de orînduire socială, pe bază de egalitate și respect reciproc, pătrunsă de convingerea că o asemenea politică slujește atît intereselor naționale ale poporului român, cît și destinderii internaționale, cauzei păcii și progresului. În acest spirit, țara noastră și-a extins continuu relațiile externe, care au cunoscut o dezvoltare remarcabilă după al IX-lea Congres al partidului. Astăzi, România întreține relații diplomatice și consulare cu 96 de state, față de 66 în 1965 și 14 la sfîrșitul anului 1945.

Dezvoltarea relațiilor bilaterale, amplificarea contactelor și dialogului cu alte state, în cadrul cărora întîlnirile și convorbirile la nivel înalt se situează pe prim plan, constituie pîrghii esențiale ale promovării încrederii și înțelegerii între state, ale cunoașterii reciproce și dezvoltării prieteniei între popoare.

Activitatea neobosită desfășurată de conducerea de partid și de stat, în mod deosebit de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, atestă marea importanță pe care o atribuie partidul acestei modalități de conlucrare a țărilor, considerînd că numai prin exprimarea directă și deschisă a opiniilor se poate ajunge la apropierea punctelor de vedere, la o adevărată normalizare a ansamblului vieții internaționale, în scopul întăririi păcii și securității în lume.

Inițiativele și acțiunile întreprinse de țara noastră pe plan bilateral sau multilateral, inclusiv activitatea intensă desfășurată în organizațiile internaționale, exprimă dorința României de a contribui la instaurarea unor raporturi de bună vecinătate între state, la însănătoșirea climatului internațional. Această activitatea are la bază convingerea noastră profundă că nici un fenomen negativ al vieții internaționale nu constituie o fatalitate, nu este inevitabil sau imuabil, că prin eforturi conjugate, stăruitoare, inspirate de rațiune și respectul legalității, pot fi găsite rezolvări viabile, acceptabile tuturor părților.

Întreaga activitate internațională a țării noastre are ca temelie trainică, permanentă, principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, a căror respectare este o condiție absolută a dezvoltării colaborării între state, întăririi încrederii între popoare, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară.

Caracterul științific, marxist-leninist al politicii externe a Partidului Comunist Român, atașamentul autentic al țării noastre la principiile eticii și legalității în relațiile interstatale, conferă activității internaționale a României continuitate și stabilitate, punînd-o la adăpost de atitudini conjuncturale în împrejurări deseori contradictorii și atît de complexe ale vieții internaționale. Politica externă a României socialiste nu a înregistrat fluctuații tocmai datorită faptului că în toate situațiile și față de toate evenimentele s-a călăuzit după principiile care trebuie să stea la baza relațiilor internaționale.

După ce s-a referit la diferite aspecte ale activităților românești pe plan internațional, vorbitorul a subliniat că prestigiul și respectul de care se bucură țara noastră și conducătorii ei, prieteniile pe care și le-a cîștigat în întreaga lume sînt o expresie a recunoașterii contribuției pe care țara noastră o aduce cauzei păcii și securității. Este contribuția înțelepciunii și experienței unui popor care, după multe vitregii și vicisitudini, este hotărît să nu precupețească nimic pentru a-și apăra cuceririle revoluționare, dorește să trăiască în pace și bună înțelegere cu toate popoarele.

Slujind înaltele principii și obiective ale politicii internaționale a Partidului Comunist Român, diplomația României socialiste îndeplinește funcția de mare răspundere ce i-a fost încredințată de a traduce în viață politica externă a țării noastre.

Sub conducerea nemijlocită a partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, de a cărui îndrumare M.A.E. beneficiază din plin, a luat ființă și se dezvoltă o adevărată școală a diplomației românești, care ridică pe o treaptă superioară tradițiile progresiste și idealurile de libertate și bună vecinătate, cărora și-au închinat viața și activitatea de-a lungul veacurilor cei mai buni fii ai poporului român.

Diplomații României de azi, înarmați cu știința marxist-leninistă, crescuți în spiritul politicii Partidului Comunist Român și identificați cu aceasta, apără din profundă convingere și cu demnitate principiile și acțiunile internaționale ale țării noastre.

Fermitatea în expunerea poziției românești, vigilența în apărarea intereselor țării, atașamentul față de cauza păcii și prieteniei cu alte popoare, înțelegerea necesității rezolvărilor pașnice, realismul în aprecierea situațiilor, corectitudinea în ducerea negocierilor, răbdarea și conlucrarea în căutarea dezlegărilor și în găsirea soluțiilor acceptabile pentru toate părțile, respectarea angajamentelor luate, iată cîteva din caracteristicile diplomației României contemporane, pusă conștient în slujba intereselor patriei.

Pentru întărirea sistemului mondial socialist

Ion Sîrbu

delegat al organizației județene Buzău, prim-secretar al Comitetului județean Buzău

Rezultatele strălucite obținute de poporul român în dezvoltarea bazei tehnice materiale a socialismului, modernizarea industriei și agriculturii, înflorirea științei și culturii au situat România în rîndul statelor avansate. Datorită acestor progrese, concomitent s-au dezvoltat multilateral legăturile României cu cea mai mare parte a statelor.

Rezultatele obținute în politica internațională se datoresc faptului că linia politicii noastre externe nu are un caracter de conjunctură, ea fiind călăuzită de conducerea partidului și statului nostru cu o înaltă principialitate, ceea ce-i dă statornicie. Prestigiul de care se bucură țara noastră îi conferă partidului autoritate, deoarece între vorbele și faptele sale există o unitate deplină.

Datorită acestui fapt, România este privită cu simpatie și încredere de prietenii de peste hotare.

În felul acesta, România realizează trainice legături de prietenie cu țările socialiste în primul rînd, dar în același timp stabilește relații și cu popoare și state cu orînduiri social-politice diferite, ceea ce aduce în această perioadă imense servicii omenirii, cauzei păcii și progresului social.

Trăinicia politicii externe a României, demonstrată de viață nu o dată — în decursul ultimilor ani —, stă în principiile sănătoase, care i-au dat tărie de granit. Conducerea partidului și statului nostru are meritul — recunoscut unanim în zilele noastre, lucru care va fi consemnat cum se cuvine în istoria României — că a așezat, mai bine ca niciodată, la temelia politicii externe a României, — așa cum spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — principiile marxist-leniniste, ale internaționalismului socialist, egalității în drepturi, avantajului reciproc, întrajutorării tovărășești și neamestecului în treburile interne.

La rădăcinile acestei politici stă, fără îndoială, cum bine s-a subliniat nu o dată, gîndirea colectivă, înțeleaptă și lucidă a conducerii partidului și statului nostru, ea fiind închinată viitorului fericit al poporului nostru, României socialiste.

Relațiile internaționale actuale nu mai pot fi hotărîte de un număr restrîns de state cu putere economică și militară mai mare. Politica externă a României și a altor state demonstrează în cel mai înalt grad că a crescut rolul statelor mici și mijlocii în diriguirea lumii contemporane, care își aduc și pot să-și aducă o contribuție valoroasă la înțelegerea între popoare.

În întreaga sa activitate, în tot ceea ce întreprinde, Partidul Comunist Român militează cu consecvență pentru apărarea acestor înalte principii, pentru aplicarea lor în practică, ceea ce dă o valoare deosebită politicii noastre externe. Aceasta constituie fără îndoială un stimulent puternic pentru numeroase popoare, unde ideile de libertate, de independență și suverani-

internaţională a partidului şi statului

tate au pătruns sau pătrund tot mai profund în conştiinţa oamenilor.

Astăzi, cînd o serie de popoare şi-au cucerit libertatea, sau luptă pentru unele drepturi şi libertăţi, ele vor să cunoască bine perspectivele şi nu le poate fi indiferent drumul pe care-l vor urma. Evident, raporturile existente între statele socialiste, rezultatele obţinute în construirea vieţii noi sînt privite şi analizate cu toată atenţia. Noi sîntem pe deplin conştienţi de acest lucru. Personal am încercat o mare satisfacţie şi am admirat cu respect profunzimea şi răspunderea cu care conducerea partidului nostru tratează problemele vitale ale socialismului.

Forţa şi tăria politicii noastre sînt date de faptul că liniile directoare ale activităţii pe plan extern sînt stabilite ţinîndu-se seama de aspiraţiile poporului nostru, pornesc de la necesitatea asigurării unor condiţii favorabile operei de edificare socialistă a patriei noastre, exprimă înţelegerea deplină a înaltei răspunderi pentru soarta păcii şi progresului în întreaga lume.

La dezbaterea Documentelor Congresului al X-lea, în organizaţiile noastre de partid, toţi comuniştii au aprobat cu căldură politica externă a partidului şi statului, pentru că în orientarea ei se porneşte de la îmbinarea justă, în spiritul ideilor marxism-leninismului, a intereselor naţionale cu cele internaţionale, de la analiza legilor obiective de dezvoltare a societăţii omeneşti, a caracteristicilor şi tendinţelor vieţii internaţionale contemporane în întreaga sa complexitate. Acest lucru explică larga popularitate de care se bucură partidul nostru, ţara noastră, România, pe plan extern.

Dezvoltarea şi întărirea relaţiilor politice şi economice cu toate ţările socialiste, creşterea contribuţiei la întărirea unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, solidaritatea cu toate forţele progresiste antiimperialiste, cu toate ţările iubitoare de pace, în lupta pentru crearea unui climat internaţional de securitate, cooperare şi încredere între popoare, constituie o linie justă, marxist-leninistă.

Acesta este meritul conducerii încercate a partidului şi statului nostru legată prin milioane de fire trainice cu poporul, căruia noi îi purtăm întreg respectul şi stima.

O politică de iniţiative constructive

Teodor Maghiar

delegat al organizaţiei judeţene de partid Bihor, preşedintele C.A.P. Mădăraş

Este un fapt incontestabil că între politica internă şi externă a Partidului Comunist Român este o deplină concordanţă, reflectînd înaltul spirit de responsabilitate cu care comuniştii din România îşi îndeplinesc îndatoririle naţionale şi internaţionale. Succesele mari obţinute de ţara noastră pe toate planurile vieţii sociale, prezenţa deosebit de activă a României în viaţa internaţională sînt strîns legate de activitatea creatoare a partidului, creatorul politicii ţării noastre.

Ceea ce dă forţă şi putere de nezdruncinat politicii noastre externe este în primul rînd faptul că principiile şi liniile directoare ale întregii activităţi desfăşurate pe plan internaţional pornesc de la interesele vitale ale poporului român, interese care corespund pe deplin întăririi şi consolidării sistemului mondial socialist. Partidul nostru consideră că, cu cît o ţară socialistă este mai puternică, cu cît îşi dezvoltă mai rapid economia naţională, cultura şi ştiinţa, viaţa socială în general, cu atît mai mare este contribuţia ei la consolidarea sistemului socialist mondial, la menţinerea păcii în lume.

Cînd vorbesc despre legătura strînsă între politica internă şi externă a partidului şi statului nu mă refer numai la o idee sau un principiu. Pentru toţi cei ce lucrează în construcţia socialistă, în industrie sau agricultură, siguranţa că munca noastră paşnică este apărată, ferită de primejdii şi de ameninţări este un element deosebit de preţios.

De 20 de ani îmi închin energia şi puterile cooperativei de producţie agricolă din Mădăraş — Bihor. Nu există zi în care deschizînd radioul, ziarul, sau privind la televizor să nu ne intereseze care este situaţia internaţională, poziţia ţării noastre în diferite probleme. Ne dăm seama că ţara noastră ocupă un loc din ce în ce mai important în treburile internaţionale, că părerile ei sînt ascultate, că are propuneri şi iniţiative, că are autoritate şi prieteni.

Mărturisesc tovarăşi, că acest sentiment ne dă imbold în munca noastră, ne încurajează, ne îmbărbătează. Fiindcă sînt mulţi diplomaţi printre noi, purtători de cuvînt în conferinţele internaţionale, aş vrea să-i asigur că atunci cînd, trimişi de partid, luptă pe frontul tratativelor şi al discuţiilor, noi îi urmărim, sîntem alături de dînşii şi am dori să simtă sprijinul nostru şi solidaritatea noastră.

Preocupîndu-se cu toată răspunderea de desăvîrşirea construcţiei socialiste în România, Partidul Comunist Român contribuie prin toate acţiunile sale la dezvoltarea colaborării frăţeşti, a prieteniei şi întrajutorării cu toate ţările socialiste, în primul rînd cu ţările socialiste vecine, cu ţările socialiste membre ale C.A.E.R. La baza acestor relaţii stau principiile marxist leniniste ale internaţionalismului proletar, egalităţii în drepturi, respectul suveranităţii şi independenţei naţionale, neamestecului în treburile interne, cooperarea şi întrajutorarea tovărăşească.

Partidul Comunist Român, întregul nostru popor şi-au manifestat şi îşi manifestă în permanenţă hotărîrea fermă de a face şi în viitor tot ce le stă în putinţă pentru triumful socialismului, întărirea solidarităţii internaţionale a ţărilor socialiste, a coeziunii mişcării comuniste şi muncitoreşti mondiale în interesul cauzei comune a păcii şi progresului în lume.

Politica externă desfăşurată de partidul şi statul nostru şi rezultatele ei, ne încălzesc inimile sporindu-ne dragostea de patrie, ne înaripează gîndurile tot mai mult, ne sporesc puterea de muncă care în cooperativa noastră din Mădăraşi se transformă în roade tot mai bogate.

Fiecare acţiune de politică externă a partidului şi statului, fiecare apreciere şi precizare făcută în acest domeniu, de iubitul nostru tovarăş Nicolae Ceauşescu, ne este prilej de bucurie. Politica externă clară, principială şi justă a partidului şi statului nostru datorită căreia poporul nostru are astăzi atît de mulţi prieteni cum n-a avut niciciînd în istoria sa, înseamnă linişte în căminele noastre, siguranţă şi încredere în viitorul luminos al patriei, rod tot mai bogat în munca noastră.

Primirea de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a tovarăşului Giancarlo Pajetta, membru al Biroului Politic şi al Direcţiunii Comitetului Central al Partidului Comunist Italian, conducătorul delegaţiei P.C.I. la Congresul al X-lea al P.C.R.

Lucrările secțiunii pentru politica internațională a partidului și statului

Analiza științifică a realităților contemporane

Mitrofan Borca
delegat al organizației de partid Maramureș, secretar al Comitetului județean de partid

Temeinicia și justețea politicii marxist-leniniste a partidului nostru izvorăsc din fundamentarea ei pe analiza profundă, concretă și multilaterală a realității sociale, într-un spirit novator, ostil închistării, rigidității sau imobilismului. Aplicată neabătut în activitatea practică de făurire a socialismului, această metodă științifică este promovată consecvent de partidul nostru și în abordarea problemelor vieții internaționale.

Comuniștii, toți oamenii muncii dau o înaltă apreciere faptului că, în elaborarea politicii sale externe, partidul nostru privește realitatea internațională așa cum este ea, fără a ignora sau estompa nici unul din aspectele ei, desprinzînd astfel concluzii științific fundamentate privind evoluția lumii contemporane, singurele în stare să dea o orientare justă activității politice, practice. O dovadă strălucită în acest sens o constituie examinarea aprofundată în Raportul C.C. prezentat Congresului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în alte documente ale partidului nostru, a raportului de forțe pe arena mondială.

Studiind, în toată complexitatea lor, tendințele și fenomenele contradictorii ce caracterizează viața internațională, analizînd în mod obiectiv și cu multă receptivitate desfășurarea luptei dintre forțele antiimperialiste și reacțiunea internațională, Partidul Comunist Român evidențiază o perspectivă mobilizatoare, optimistă activității revoluționare, arată că există posibilitatea reală de a se bara calea unei conflagrații mondiale, de a se asigura victoria politicii de colaborare între popoare, într-un climat de încredere reciprocă, de securitate și pace. Punînd cu claritate în lumină faptul că trăstura fundamentală a lumii contemporane constă în aceea că forțele revoluționare, progresiste se află în ascensiune, că influența lor în viața politică internațională crește continuu, că acestea determină într-o măsură tot mai mare cursul evenimentelor, partidul nostru atrage atenția asupra necesității de a se preveni atît subestimarea, cît și supraaprecierea pericolului pe care-l reprezintă încă imperialismul.

Analiza profundă a realității lumii contemporane, concluziile ei riguros științifice privind evoluția luptei antiimperialiste au o uriașă însemnătate teoretică și practică. Bazat pe cunoașterea ansamblului forțelor revoluționare, progresiste, care se opun imperialismului, a tendințelor pozitive care acționează în viața internațională, partidul nostru exprimă convingerea că războiul nu este iminent, arătînd, totodată, că înțelegerea nejustă, nerealistă a raportului de forțe pe plan mondial poate duce la acțiuni pripite, de natură să încordeze relațiile dintre state, să prejudicieze pacea în lume. În acest context, consider ca avînd o semnificație deosebită aprecierea din Raportul prezentat de tovarășul secretar general, Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia tendințele tot mai puternice îndreptate spre destindere, spre colaborare și înțelegere predomină în viața internațională contemporană și exercită o influență crescîndă asupra politicii statelor. Toate acțiunile și inițiativele întreprinse pe această linie de către partidul și statul nostru au o justificare obiectivă și reprezintă o contribuție importantă la statornicirea unui climat internațional favorabil cooperării și înțelegerii între popoare.

Partidul și guvernul țării noastre desfășoară o rodnică activitate, pătrunsă de spirit internaționalist, pentru extinderea și întărirea colaborării politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu țările socialiste, aceasta reprezentînd în mod statornic obiectivul central al politicii noastre externe. Constituie un motiv de adîncă satisfacție pentru întregul nostru popor faptul că, datorită aplicării consecvente a acestei politici marxist-leniniste, țara noastră întreține astăzi relații bune, de prietenie și colaborare tovărășească, în continuă dezvoltare, cu toate țările socialiste.

În abordarea problemei relațiilor dintre țările socialiste, dintre partidele frățești, partidul nostru pornește tot de la analiza minuțioasă a realității, de la luarea în considerare a diversității condițiilor și nivelurilor lor de dezvoltare, vădind o adîncă înțelegere dialectică a raporturilor dintre interesele naționale ale fiecărui popor și manifestarea solidarității internaționaliste, dintre general și particular în revoluția și construcția socialistă. Este firesc ca enorma diversitate de condiții economice, sociale și politice în care se dezvoltă țările socialiste, în care își desfășoară activitatea partidele comuniste și muncitorești să dea naștere unor interpretări deosebite privind obiectivele concrete ale luptei revoluționare și ale construcției socialiste, dar ele nu trebuie să ducă la divergențe, la înăsprirea relațiilor dintre țările socialiste, dintre partidele frățești.

În Raportul prezentat la Congres de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, se arată că partidul și guvernul nostru vor promova și în continuare o politică externă în centrul căreia se situează neabătut prietenia, alianța și colaborarea multilaterală cu toate țările socialiste;

Tovarășul Nicolae Ceaușescu întreținîndu-se cu membrii delegației Partidului Muncitoresc Unit Polonez, condusă de tovarășul Jozef Tejchma

documentele aflate în dezbaterea Congresului evidențiază, totodată, preocuparea susținută a țării noastre pentru îmbunătățirea continuă a climatului internațional, pentru dezvoltarea relațiilor cu toate țările, indiferent de orînduirea lor social-politică. Aceasta a devenit o necesitate obiectivă a evoluției lumii contemporane, o condiție a păcii și securității. Azi, în condițiile unei uriașe revoluții tehnico-științifice, progresul și prosperitatea popoarelor sînt de neconceput fără existența unui circuit intens și continuu de valori materiale și spirituale, în cadrul căruia fiecare națiune beneficiază, prin ceea ce dă și primește, de roadele colaborării internaționale.

Avem convingerea că promovarea fermă și consecventă a acestei politici va asigura și în viitor condițiile externe pentru desfășurarea operei pașnice de edificare a socialismului în patria noastră, dezvoltarea și întărirea relațiilor politice și economice cu toate țările socialiste, creșterea aportului la întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a solidarității tuturor forțelor antiimperialiste, va contribui la afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre socialiste în rîndul popoarelor lumii.

■

În cadrul lucrărilor secțiunii pentru politica internațională a partidului și statului au mai luat cuvîntul tovarășii : **Ionel Bîrsan,** delegat al organizației județene de partid Harghita, director la Industria Laptelui-Remetea ; **Ionela Cornescu,** delegată a organizației municipale de partid București, judecător la Tribunalul Suprem ; **Solomon Ioana,** delegata organizației județene de partid Vîlcea, activistă de partid ; **Lazăr David,** delegat al organizației județene de partid Hundoara, prim-secretar al Comitetului municipal de partid Petroșani ; scriitorul **Mihnea Gheorghiu,** delegat al organizației județene Iași; **Stana Drăgoi,** delegată a organizației județene de partid Prahova ; **Coriolan Drăgulescu,** delegat din partea organizației județene de partid Timiș ; **Constantin Flitan,** delegat al organizației județene de partid Brăila, ambasador al României în Franța ; **Garofița Pavel,** delegată a organizației județene de partid Cluj, vicepreședintă a Consiliului popular municipal Cluj ; Prof. univ. **Barbu Zaharescu,** delegat al organizației județene de partid Ilfov : **Marin Enache,** delegat al organizației de partid a municipiului București ; **Rozalia Peterfi,** delegată a organizației județene de partid Arad, redactor-șef al publicației „Vöros Lobogö" ; **Ion Creangă,** delegat al organizației județene de partid Iași, rectorul Universității ieșene ; **Donco Irina,** profesoară, delegată a organizației județene de partid Brașov ; **Marin Burcea,** delegat al organizației de partid a municipiului București, prim secretar al comitetului de partid sector 5 ; **Hoffman Gavrilă,** președinte al cooperației de consum Cehul Silvaniei, delegat al organizației județene de partid Sălaj ; **Marteș Grigore,** comandantul Marinei militare ; **Ștefan Dumitrescu,** delegat al organizației județene de partid Prahova, rector al Institutului de petrol Ploiești ; **Sanda Rangheț,** delegată a organizației județene de partid Timiș. secretară a Comitetului național pentru apărarea păcii ; **Ribu Ion,** delegat al organizației județene de partid Teleorman, prim-secretar al comitetului orășenesc de partid Alexandria ; **Munteanu Olga,** delegată din partea organizației județene Bacău, muncitoare textilistă ; Conf. univ. **Mircea Zaciu,** delegat al organziației județene de partid Cluj.

Concluziile Secțiunii pentru politica internațională a partidului și statului

Lucrările Secțiunii pentru politica internațională a partidului și statului, care au reunit 172 delegați și 85 invitați, au prilejuit o amplă dezbatere asupra activității interne și externe desfășurate de Partidul Comunist Român în perioada de la Congresul al IX-lea.

In deplină unanimitate, participanții la discuții și-au manifestat aprobarea față de Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu și față de celelalte documente prezentate Congresului. Secțiunea consideră analiza cuprinsă în Raport a principalelor fenomene ale vieții internaționale ca întru totul justă și își însușește liniile directoare preconizate în domeniul politicii externe.

Dezbaterile au subliniat că perioada de la Congresul al IX-lea a marcat o puternică afirmare a rolului României pe arena internațională, o creștere substanțială a prestigiului ei în lume. Aceasta s-a dovedit o perioadă fără precedent în ce privește caracterul creator și dinamismul politicii externe, bogăția inițiativelor, amploarea eforturilor țării noastre pentru promovarea ideilor păcii și socialismului.

In unanimitate, participanții au reliefat meritul deosebit al conducerii de partid și de stat, personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, în elaborarea și traducerea în viață a politicii externe. Formînd obiectul dezbaterilor la Conferința Națională a P.C.R., în plenarele Comitetului Central și în sesiuni ale Marii Adunări Naționale, rod al unei permanente consultări cu masele, politica internațională a partidului se bucură de sprijinul entuziast al întregului popor

1. Dezbaterile au relevat consecvența orientării spre dezvoltarea prieteniei, alianței frățești și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, ca element central al politicii externe a partidului și a statului nostru.

Secțiunea a dat o înaltă apreciere poziției partidului și guvernului care, pornind de la factorii obiectivi și permanenți de unitate — comunitatea de orînduire, ideologie, de interese și de țeluri — consideră că aceștia trebuie să precumpănească asupra oricăror deosebiri de vederi. A fost subliniată activitatea amplă desfășurată de partid pentru intensificarea relațiilor politice, colaborării și cooperării economice, tehnice și cultural-științifice, pentru dezvoltarea contactelor prietenești și întărirea legăturilor multilaterale între România și toate celelalte țări socialiste frățești.

Pornind de la realitatea că sistemul socialist mondial cuprinde 14 state independente, care își păstrează propria lor fizionomie, are o importanță primordială dezvoltarea relațiilor dintre ele, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar, ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, întrajutorării tovărășești — condiția unor relații de unitate cu adevărat trainice. Au fost apreciate eforturile partidului nostru pentru depășirea dificultăților existente între țările socialiste prin discuții sincere și deschise, în spirit constructiv, de stimă și respect reciproc. Aceasta este calea ce conduce la concluzii unanim acceptabile — așa cum au demonstrat Consfătuirea de la Budapesta a Tratatului de la Varșovia, precum și sesiunea de la Moscova a C.A.E.R. Insușindu-și întru totul linia expusă în Raportul tovarășului Ceaușescu, secțiunea de politică internațională propune Congresului să confirme în hotărîrile sale că și în viitor partidul, guvernul nostru nu-și vor precupeți eforturile pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, vor face tot ce le stă în putință pentru refacerea unității sistemului socialist.

2. Participanții au evidențiat justețea analizei profund științifice care se face în Raport situației internaționale, raportului de forțe pe plan mondial. Subliniind necesitatea menținerii vigilenței față de acțiunile imperialismului, a cărui existență întreține pericolul de război, secțiunea își însușește aprecierea potrivit căreia caracteristica majoră a situației internaționale este accentuarea superiorității forțelor socialismului, a frontului antiimperialist, capacitatea lor de a se opune cu succes planurilor imperialismului și de a determina cursul spre destindere, pace și securitate.

3. Secțiunea exprimă deplina aprobare față de necesitatea dezvoltării relațiilor între toate statele, fără deosebire de sistem social, precum și față de modalitățile practice de înfăptuire a coexistenței pașnice. In dezbateri s-a subliniat că realizarea acestor modalități trebuie privită nu printr-o concepție statică, pasivă, reducîndu-se coexistența la simpla prezență istorică concomitentă a unor state, sau sisteme de state, între care persistă relații înghețate. Dimpotrivă, a fost subliniată necesitatea unei poziții active — de intensificare și multiplicare a legăturilor, a contactelor, dialogurilor și convorbirilor între toate țările, indiferent de orînduire, mărime sau forță, corespunzător atît cerințelor obiective ale asigurării unui circuit viu de bunuri materiale și spirituale, cît și imperativului creșterii încrederii între state și normalizării climatului politic internațional.

4. In dezbateri s-a dat o înaltă apreciere contribuției României socialiste la promovarea în viața internațională a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, integrității teritoriale, avantajului reciproc. Eforturile depuse pentru afirmarea acestor principii răspund nu unor interese particulare, ci au o însemnăta-

te de ordin general, întrucît ele formează cadrul optim dezvoltării capacităților creatoare și înfloririi economice și spirituale a fiecărei națiuni — și, în același timp, constituie cheia de boltă a statornicirii unor relații de încredere și colaborare între state, a întăririi legalității internaționale, realizării dreptului fiecărui popor de a decide singur asupra propriilor destine.

5. Secțiunea propune Congresului să dea mandat C. C. al P.C.R. și guvernului să militeze și de aci înainte pentru adîncirea procesului de destindere pe continentul nostru, în spiritul Declarației de la București din 1966 și a recentului Apel de la Budapesta, în vederea înfăptuirii securității europene. O contribuție de preț în această privință ar fi transformarea regiunii Balcanilor într-o zonă a păcii și bunei înțelegeri.

S-a exprimat aprobarea unanimă față de poziția partidului și statului nostru de solidaritate deplină cu lupta eroică a poporului vietnamez, pentru încetarea agresiunii imperialismului american, pentru respectarea dreptului poporului vietnamez de a hotărî singur, fără nici un amestec din afară, asupra soartei sale, pentru succesul tratativelor de la Paris. Totodată, a fost reconfirmată poziția partidului și guvernului român privind căile de soluționare a conflictului din Orientul Apropiat; problema dezarmării și componenta ei principală — dezarmarea nucleară; întărirea rolului O.N.U. și necesitatea realizării universalității acestei organizații.

6. Discuțiile au reliefat poziția consecventă a României socialiste privind lichidarea definitivă a colonialismului și neocolonialismului, dezvoltarea economico-socială independentă a tinerelor state. Secțiunea aprobă aprecierea cuprinsă în Raportul C. C. cu privire la necesitatea intensificării relațiilor cu aceste state, întărirea solidarității cu toate mișcările de eliberare națională.

7. In cadrul lucrărilor secțiunii s-a exprimat o fermă aprobare a activității desfășurate de Partidul Comunist Român, pentru dezvoltarea și întărirea legăturilor de colaborare și solidaritate internaționalistă cu toate partidele comuniste, pentru restabilirea și întărirea unității și coeziunii marii armate a comuniștilor din întreaga lume.

In politica lor, partidele comuniste pornesc de la realități — iar aceste realități se caracterizează printr-o imensă diversitate de condiții economice și social-politice. Este dreptul și obligația fiecărui partid de a-și elabora în mod de sine stătător linia politică, strategia și tactica, pe baza aplicării creatoare la aceste particularități a adevărurilor generale ale marxism-leninismului. Apariția unor deosebiri de păreri între partide, în virtutea diversității de condiții sau a altor factori, nu trebuie transformată în sursă de suspiciuni, de animozitate și tensiune. Prin condamnări, etichetări și blamări nu se pot elucida problemele în suspensie, nu se poate găsi adevărul, ci, dimpotrivă, se ajunge numai la înăsprirea raporturilor, la substituirea gîndirii politice prin încriminări reciproce — cu efectele nefaste atît de bine cunoscute. Partidul nostru are încredere în rațiune, în puterea argumentelor, în înțelepciunea comuniștilor și este convins că utilizînd numai aceste arme — aceste singure arme — se poate ajunge la soluții unanim acceptabile, evitîndu-se pericolele sciziunii.

Secțiunea sprijină hotărît propunerea din Raportul tovarășului Ceaușescu de a se da mandat viitorului Comitet Central ca în rezolvarea deosebirilor de

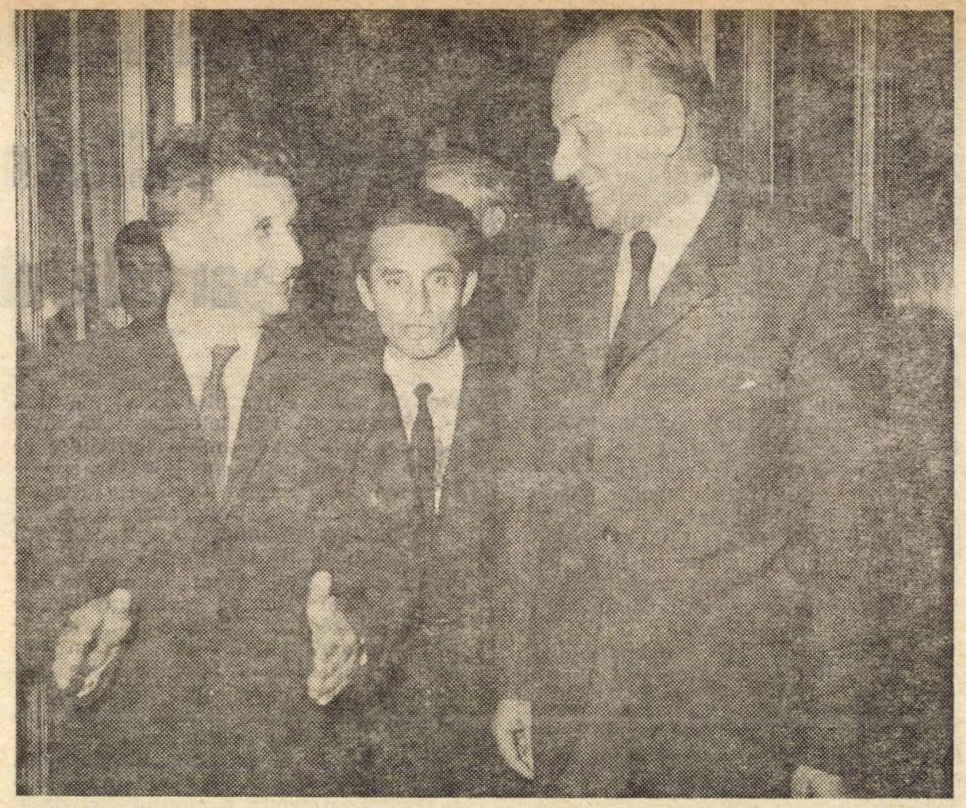

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cursul unei convorbiri cu tovarășul Mialko Todorovici, șeful delegației Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia

păreri politice sau ideologice să nu se angajeze pe linia blamării sau condamnării altui partid frățesc, ci să militeze și de aici înainte pentru rezolvarea acestora pe calea discuțiilor de la partid la partid, de la conducere la conducere.

8. In dezbaterile secțiunii s-a apreciat în mod pozitiv munca depusă de activiștii de partid și de stat din sfera politicii externe. In lumina exigențelor sporite, sînt necesare îmbunătățirea pregătirii și creșterea competenței cadrelor din acest domeniu, întărirea spiritului militant, a responsabilității și inițiativei în înfăptuirea politicii noastre externe. Participanții au făcut o serie de propuneri cu caracter de lucru, referitoare la îmbunătățirea popularizării peste hotare a realizărilor și politicii României, la continuarea inițiativelor guvernului român în cadrul organismelor internaționale.

9. În cadrul lucrărilor secțiunii s-a relevat activitatea perseverentă desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea internațională de la Moscova a partidelor comuniste, pentru ca aceasta să răspundă intereselor unității, să-și păstreze caracterul de for al schimbului de păreri și să nu se transforme într-o instanță de judecată a altor partide, să promoveze raporturi noi, superioare care să servească efectiv făuririi unei trainice solidarități internaționaliste. Această poziție principială și constructivă a găsit o largă apreciere pozitivă în rîndul a numeroase partide comuniste.

10. Mărețele realizări obținute în sfertul de veac de la eliberarea țării, actualul program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, pe care îl elaborează Congresul, trebuie privite atît sub raportul însemnătății lor istorice pentru poporul român, cît și al importanței lor internaționale. Prin această prismă, documentele constituie cele mai ample programe de sporire a contribuției țării noastre la întărirea materială a forțelor socialismului, la creșterea puterii sale de atracție. Imaginea României la sfîrșitul viitorului plan cincinal, al planului de perspectivă, va furniza noi și substanțiale argumente concrete în marea luptă a comuniștilor pentru mințile și inimile popoarelor.

Elaborînd asemenea programe cutezătoare, muncind cu abnegație pentru înfăptuirea lor, comuniștii români își fac datoria atît față de propriul popor, cît și de clasa muncitoare internațională — îmbinînd patriotismul fierbinte cu internaționalismul proletar.

11. În elaborarea politicii noastre externe merite esențiale revin tovarășului Nicolae Ceaușescu — care a insuflat un puternic spirit înnoitor, de abordare dinamică, creatoare, a problemelor, un stil de lucru în care se îmbină fermitatea țelurilor cu elasticitatea formelor de acțiune, o înaltă responsabilitate în slujirea fără preget a intereselor naționale, precum și a îndatoririlor internaționaliste.

Secțiunea pentru politica internațională și-a exprimat hotărîrea unanimă de a susține din toată inima propunerea privind alegerea în funcția de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, patriot și internaționalist înflăcărat, conducător marxist-leninist cum și-a dorit și cum își merită poporul nostru.

■

Secțiunea și-a manifestat convingerea că sarcinile ce vor fi stabilite de Congres vor reprezenta pentru fiecare comunist, pentru fiecare om al muncii un însuflețitor program de muncă și de luptă pentru înflorirea României socialiste, pentru dezvoltarea colaborării frățești, internaționaliste, cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești și cu toate forțele antiimperialiste, pentru cauza păcii și libertății popoarelor.

(Concluziile au fost prezentate în cadrul secțiunii de tovarășul MIHAI DALEA).

CONGRESUL AL X-lea AL P.C.R.

Larg ecou internațional

Eveniment de însemnătate excepțională, cu adevărat istoric pentru destinele țării, Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român a fost urmărit cu un viu interes de opinia publică internațională, ocupînd un loc important în paginile presei mondiale. Corespondențele speciale, articolele sau informațiile largi transmise de cei peste 200 de gazetari străini veniți la București pentru a relata despre desfășurarea lucrărilor Congresului, conturează imaginea marelui eveniment cu profundele și multiplele sale semnificații în viața politică, economică și socială a țării noastre. Articolele și reportajele apărute pe întregul glob fixează coordonatele tabloului actual al României socialiste și perspectivele însuflețitoare trasate la Congres pentru etapa următoare de dezvoltare a patriei noastre, reflectînd, prin sublinierile pe care le fac, aprecierea de care se bucură peste hotare vasta operă de construcție ce se desfășoară în țara noastră sub conducerea Partidului Comunist Român.

Presa din țările socialiste, organele de presă ale partidelor comuniste din alte țări, precum și alte ziare din zeci de țări ale lumii — relatînd pe larg ideile conținute în Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca și caracteristicile esențiale ale celorlalte rapoarte și luări de cuvînt — au scos în evidență semnificația Congresului pentru viitorul poporului român, marea trecere în revistă a înfăptuirilor pe drumul socialismului obținute de poporul nostru sub conducerea P.C.R. Ziarele, posturile de radio și televiziune și agențiile de presă străine au informat zilnic despre desfășurarea lucrărilor Congresului și semnificația lui atît pe plan intern cît și în viața internațională. În materialul de față nu vom putea, fără îndoială, să reproducem decît cîteva din aceste relatări.

VASTUL PROGRAM AL CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

„*Autenticul forum al comuniștilor români*", cum l-a denumit *postul de radio Moscova*, Congresul al X-lea a constituit obiectul unor largi relatări în presa sovietică. „*Organizarea socialistă a societății dispune de posibilități infinite pentru dezvoltarea multilaterală a economiei naționale. Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, care se desfășoară la București, face bilanțul succeselor în construirea noii vieți, a succeselor repurtate de România în familia frățească a popoarelor comunității socialiste, discută programul dezvoltării pe viitor a societății socialiste în această țară*", sublinia într-un comentariu ziarul „*Pravda*". Organul C.C. al P.C.U.S., alături de alte ziare, cum ar fi „*Izvestia*", „*Sovietskaia Rossia*", „*Trud*", „*Komsomolskaia Pravda*", „*Krasnaia Zvezda*", a publicat ample pasaje din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reliefînd acele părți în care sînt amintite marile transformări ce au avut loc în România în anii construcției socialiste, și reproduce cuvintele secretarului general al C.C. al P.C.R., în care se arată că „viața a confirmat din plin justețea liniei generale, marxist-leniniste, a partidului nostru, priceperea sa de a aplica principiile socialismului la condițiile concrete din România, capacitatea sa de a uni eforturile întregului popor în vederea propășirii economice și sociale a țării". Corespondenții presei sovietice, amintind că „*actualul Congres al P.C.R., al X-lea, s-a întrunit într-o perioadă simbolică pentru poporul român — peste aproximativ o jumătate de lună se împlinește un sfert de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist*" („*Pravda*"), au publicat de asemenea relatări privind Raportul prezentat de tovarășul Ion Gheorghe Maurer și au informat zilnic cititorii despre desfășurarea lucrărilor Congresului.

Presa centrală poloneză a relatat la rîndul ei atmosfera deosebită în care Congresul și-a desfășurat lucrările în preajma celei de-a 25-a aniversări a eliberării României, scoțînd în evidență adeziunea deplină a tuturor vorbitorilor față de politica internă și externă a partidului și a statului. „*Toate prevederile noului plan cincinal* — subliniază «*Trybuna Ludu*» — *au drept țel să apropie nivelul economiei României de cel al țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial*".

Un spațiu amplu au consacrat Congresului al X-lea presa și posturile de radio și televiziune din Iugoslavia. Săptămînalul „*Kommunist*" apreciază că acesta „*prezintă o importanță deosebită pentru țara vecină și prietenă*". „*Congresul* — scrie revista — *trebuie privit ca o continuare a liniei politice elaborate sub conducerea lui Nicolae Ceaușescu, linie care a asigurat unirea națiunii, afirmarea independentei ca o componentă esențială a drumului pe care merge P.C.R. în construcția socialismului, aducînd prin aceasta o contribuție la cauza progresului social general, la cauza păcii și socialismului în lume*". Sub titlul „*Întîlnirea de la București*", ziarul „*Politika*" a publicat un comentariu în care arată : „*Concepțiile conducerii de partid și de stat din țara vecină în domeniul economiei, ca și în cel al politicii interne și externe, s-au bucurat de un puternic sprijin din partea delegaților. România continuă drumul pe care și l-a ales în construcția societății socialiste, dezvoltarea vieții sale interne, lărgirea relațiilor sale internaționale, drum pe care l-a întărit unanimitatea celui mai autorizat for al său*". Referindu-se la perioada dintre cele două Congrese, ziarul arată că „*aceasta a fost cea mai dinamică etapă*" din istoria României și încheie : „*Impresia fundamentală asupra etapei următoare este că România își continuă ritmul accelerat al dezvoltării sale economice*".

Din numeroasele articole apărute în aceste zile în presa cehoslovacă se desprinde sublinierea succeselor importante repurtate de poporul român și perspectivele largi de dezvoltare a țării. Trimisul special la București al ziarului „*Mlada Fronta*" relevă în corespondența sa consecvența liniei politice a Partidului Comunist Român. „*Interesant și totodată nou la București* — arată corespondentul — *este faptul că aici politica continuă așa cum este*". Publicînd la loc de frunte în paginile lor largi extrase din rapoartele la Congres, ziarele „*Rude Pravo*" și „*Svobodne Slovo*" evidențiază că în luările de cuvînt ale tuturor delegaților la Congres s-au manifestat deplina adeziune la politica internă și externă a partidului, satisfacția față de realizările în construcția socialismului în România. Ziarul „*Pravda*" din Bratislava relevă că „*ideea de bază a documentelor Congresului este de a face din economia românească o economie avansată*".

Spații însemnate a acordat lucrărilor Congresului presa din R. P. Ungară. Ziare ca „*Nepszabadsag*", „*Magyar Hirlap*", „*Magyar Nemzet*" au publicat ample relatări din rapoartele prezentate la Congres, relevînd acele pasaje în care se subliniază că și pe viitor Partidul Comunist Român se va strădui să sporească rolul conducător al industriei în ansamblul economiei naționale. Ziarele consemnează acele date prevăzute în Directive care ilustrează uriașa dezvoltare pe care o va înregistra economia țării noastre.

Presa bulgară a rezervat un spațiu larg pentru corespondențele trimișilor săi speciali la București, ocupîndu-se în mod deosebit de succesele obținute de țara noastră în construirea socialismului. „*Rabotnicesco Delo*" sublinia că țelul urmărit este de a se crea condițiile ca România să se apropie tot mai mult de țările avansate din punct de vedere economic.

Citate ample și cifre elocvente din rapoartele și luările de cuvînt la Congres a publicat și presa din R.D. Germană. Ziarul „*Neues Deutschland*" sublinia în concluzia unei ample corespondențe pe marginea Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, că și pe viitor în centrul eforturilor întregului popor urmează să stea realizarea consecventă a industrializării țării.

În coloanele presei comuniste din numeroase țări capitaliste au apărut articole, comentarii și corespondențe consacrate Congresului, în care sînt prezentate activitatea creatoare și realizările poporului român în construcția pașnică, succesele dobîndite sub conducerea și pe baza programului științific elaborat de Partidul Comunist. Din acestea spicuim : „*Congresul*, scrie ziarul «*l'Unita*», *înfățișează cadrul profundelor transformări intervenite în România într-un sfert de secol, prefigurînd în același timp imaginea a ceea ce se va realiza în viitorii zece ani pentru a o apropia de țările dezvoltate din punct de vedere industrial și cultural*". „*Obiectivul acestui deceniu*, relevă ziarul «*L'Humanité*» — *este de a apropia România tot mai mult de țările cu un înalt nivel de dezvoltare economică*" ; „*Tezele și obiectivele cuprinse în Raport vor mobiliza spiritul de răspundere și inițiativa comuniștilor și poporului român în realizarea noilor și strălucitelor perspective care se deschid în istoria României*" — sublinia ziarul „*Voix Ouvrière*" (Elveția).

Însemnătatea Congresului în viața poporului român constituie una din principalele teme prezentate și în coloanele unor ziare occidentale. Iată

doar cîteva din aceste relatări. „*Atmosferă de lucru, calm și seriozitate*“ — așa caracterizează corespondentul special al ziarului „*Le Monde*“ cel de-al X-lea Congres al P.C.R., iar săptămînalul „*Nouvel Observateur*“, subliniază „*climatul de unanimitate națională*“ în jurul politicii partidului.

„*Aclamații entuziaste la Congresul comuniștilor români pentru Nicolae Ceaușescu, care a prezentat un raport echilibrat, oferind imaginea unui partid unit și hotărît în aplicarea politicii sale*“ — scrie ziarul „*Il Popolo*“, care arată că Raportul secretarului general al C.C. al P.C.R. are un evident caracter înnoitor în problemele politicii interne.

„*Congresul*“, arată ziarul american «*Evening Star*», *coincide anul acesta cu sărbătorirea celei de-a 25-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist. La acest Congres se pune un mare accent pe problemele economice, iar programul partidului subliniază în termeni preciși necesitatea promovării bunăstării celor ce muncesc*“. În continuare, ziarul relevă că „*de fapt tema dominantă a tezelor prezentate de conducătorul partidului, N. Ceaușescu, este preocuparea pentru prosperitatea omului de rînd*“.

O POLITICĂ EXTERNĂ ACTIVĂ DE PACE ȘI COEXISTENȚĂ PAȘNICĂ

O atenție deosebită a acordat presa de peste hotare dezbaterilor Congresului pe marginea politicii externe a României, politică ce a transformat țara noastră într-un factor activ în lupta pentru triumful socialismului și al păcii, cîștigînd apreciere și prestigiu pentru consecvența și principialitatea activității internaționale a Partidului Comunist Român. „*Cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român a confirmat, după cum s-a arătat și în Raportul lui Nicolae Ceaușescu* — relevă ziarul iugoslav «*Politika*» — *hotărîrea României de a duce și în viitor o politică externă independentă, ceea ce presupune, bineînțeles, cele mai strînse relații cu toate țările socialiste și participarea activă atît la Tratatul de la Varșovia, cît și la Consiliul de Ajutor Economic Reciproc. Nu este deci o surpriză că într-un asemenea cadru, la Congres a fost subliniat dreptul fiecărei țări la o politică independentă și la menținerea propriei suveranități ca și faptul că nu se acceptă forme supranaționale de colaborare. Pe de altă parte, este normal că o asemenea poziție nu exclude colaborarea egală în drepturi cu toate celelalte țări, indiferent de sistemul lor social*“.

Ziarele din țările socialiste au subliniat acele pasaje din Raport în care se arată că România va situa și în viitor în centrul politicii sale externe dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste și că P.C.R. acordă schimbului de păreri, de informații și experiență cu partidele frățești din aceste țări o mare importanță. Într-o corespondență a trimisului său la București, ziarul cehoslovac „*Rude Pravo*“ atrăgea atenția, între altele, asupra acelui pasaj din Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu în care se arată că sistemul mondial socialist nu trebuie considerat un bloc în care statele se contopesc într-un tot renunțînd la suveranitatea lor națională. Este evidențiată, de asemenea, acea parte în care se cere înlăturarea divergențelor existente între partide, divergențe care

Tovarășul Nicolae Ceaușescu discutînd cu membrii delegației Partidului Eliberării și Socialismului din Maroc, condusă de tovarășul Ali Yata

Într-o pauză a Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu se întreține cu conducătorul delegației Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei, tovarășul Agostinho Neto, cu reprezentantul Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde, tovarășul Amilcar Cabral, și cu reprezentantul Frontului Eliberării din Mozambic, tovarășul Marcelino dos Santos

au de multe ori cauze subiective. La rîndul său, ziarul cehoslovac „*Rolnicke Noviny*“ apreciază că „*P.C.R. este o importantă componentă a mișcării muncitorești internaționale și de aceea politica României prezintă un interes deosebit*“.

Presa din R. D. Vietnam a salutat cu căldură deschiderea Congresului al X-lea. Ziarul „*Nhan Dan*“ a subliniat „*sprijinul și ajutorul prețios al partidului, guvernului și poporului român acordat Vietnamului, în lupta pentru independența și libertatea sa*“ ca și „*omagiile aduse de tovarășii români victoriilor strălucite ale forțelor și poporului vietnamez*“. Ziarul exprimă, pe de altă parte, „*recunoștința poporului din Vietnam față de români, pentru susținerea poziției juste și corecte a guvernului nord-vietnamez și a guvernului revoluționar provizoriu*“.

Ziarul „*Volkstimme*“, organul Partidului Comunist din Austria, a publicat un comentariu axat asupra principiilor care trebuie să se afle la temelia relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești. Ziarul subliniază ideea — citînd pasaje din rapoartele prezentate la Congres — că în zilele noastre, cînd au apărut atît de multe probleme complexe legate de prefacerile revoluționare pe harta politică a lumii, de construcția orînduirii socialiste în 14 țări, de implicațiile multiple ale revoluției tehnico-științifice, de modificările intervenite în condițiile naționale și internaționale ale luptei pentru socialism și pace, s-a impus mai mult poate ca oricînd necesitatea de a se considera marxism-leninismul ca o știință vie, neîncorsetată de nici un fel de canoane. Relevînd pe larg poziția Partidului Comunist Român în problema relațiilor dintre partidele frățești, ziarul scoate în evidență importanța pe care o acordă P.C.R. principiilor de bază ale relațiilor din mișcarea comunistă, principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar, ale independenței, egalității, neamestecului în treburile interne, dreptului fie-

cărui partid de a hotărî de sine stătător asupra întregii sale activități.

Atenția presei pariziene a fost și ea reținută de acele pasaje din Raport care se referă la poziția României în principalele probleme internaționale. „*La Nation*" relevă că Raportul „*a reafirmat toate marile principii ale politicii externe a României*". Într-un amplu comentariu, „*l'Aurore*" scoate în relief ideile principale din Raport referitoare la afirmarea drepturilor naționale, la respectarea independenței și suveranității naționale. Dintre ideile principale expuse în documentele Congresului, presa britanică scoate în evidență contribuția și participarea activă a României la dezvoltarea cooperării internaționale. În legătură cu aceasta „*Daily Telegraph*" scrie că România „*este hotărîtă să participe la schimbul mondial de valori și să nu se izoleze de nici o sursă potențială în măsură să-i ajute să țină pasul cu evoluția științifică și tehnică*".

Cotidianul belgian „*Le Soir*" subliniază, de asemenea, hotărîrea României de a extinde legăturile sale economice și tehnico-științifice cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza avantajului reciproc, a respectului independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne, iar ziarul american „*New York Times*" scoate în relief hotărîrea „*României de a promova o politică de coexistență pașnică cu toate țările lumii, indiferent de sistemul lor politic*".

■

Observatorii străini au evidențiat, de asemenea, în numeroasele lor relatări, unanimitatea exprimată de participanții la Congres pentru susținerea alegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al P.C.R.

„*Participanții la discuție și-au exprimat sprijinul deplin față de politica partidului și față de propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie ales în funcția de secretar general al partidului*", sublinia ziarul „*Zycie Warszawy*". „*Este de la sine înțeles sprijinul deplin pe care românii îl acordă politicii partidului lor*, scrie revista iugoslavă «*Nin*». *Linia politică pe care o simbolizează Ceaușescu dobîndește amprenta confirmării și aprobării generale*". Într-un articol apărut în „*Mlada Fronta*", intitulat sugestiv „*Ceaușescu este o autoritate*", trimisul special al acestui ziar la București relata un episod „mărunt dar caracteristic" — după cum se exprima el — dintr-o pauză a Congresului care oglindește autoritatea și dragostea de care se bucură în rîndul maselor secretarul general al C.C. al P.C.R. : „*Ceaușescu a venit printre delegați, dar din cauza aplauzelor entuziaste care l-au însoțit tot timpul și care, practic, nu i-au dat posibilitatea să scoată nici un cuvînt, a putut doar să se strecoare printr-un coridor strîmt de oameni și să strîngă zeci și zeci de mîini care i se întindeau*".

Ecourile pe care le-au avut în lume lucrările Congresului, interesul pe care l-au produs în cercurile largi ale opiniei publice mondiale arată autoritatea de care se bucură politica partidului nostru, prestigiul internațional, în continuă creștere, al țării noastre.

Ziariști din 34 de țări...

Un dreptunghi de carton, un singur cuvînt cu litere mari, negre : „Presa". Dedesubt, cu caractere mici, numele, publicația, țara. Purtătorii lor puteau fi văzuți în zilele celui de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, pe culuarele Sălii Palatului, angajați în convorbiri aprinse, luînd cu înfrigurare note în tribunele special rezervate, smulgînd textele proaspăt multiplicate de pe stivele din sălile „Biroului de presă". În afara zecilor de ziariști români de la Agerpres, ziarele cotidiene, săptămînale, radio-televiziune, forul comuniștilor români a atras la București peste 200 ziariști din 34 de țări (din unele țări fiind prezenți cîte 19—20 trimiși speciali) : U.R.S.S., R.P. Polonă, R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Bulgaria, R.P. Chineză, Austria, Suedia, Elveția, Belgia, Turcia, Liban, Maroc, India, Japonia, Uruguay, R.A.U., Brazilia, Norvegia, Australia, Canada, Olanda, Finlanda, Danemarca, Italia, Franța, Anglia, R.F. a Germaniei, S.U.A. etc.

Priveam împreună cu un coleg dintr-o țară frățească această forfotă și nu ne-am putut împiedica să nu ne amintim de vremurile cînd presa burgheză desfășura „vălul tăcerii" în jurul manifestărilor „lumii comuniste", străduindu-se să-și convingă cititorii că ele ar fi „non-evenimente". Astăzi ideile comuniste, activitatea dedicată înfăptuirii lor, dezbaterea amplă desfășurată pretutindeni în legătură cu cele mai adecvate căi pentru transformarea revoluționară a societății, se situează în centrul evenimentelor mondiale, care nu mai pot fi ignorate. Un ziarist de la un săptămînal occidental, prins probabil de rutina vechilor deprinderi, a considerat că după primele ședințe ale Congresului poate să plece liniștit acasă și să-și alcătuiască de acolo „relatarea din România". A primit însă dispoziție să se întoarcă înapoi pentru a urmări pînă la capăt și complet dezbaterile de la București.

Fără doar și poate, interesul opiniei publice internaționale, al popoarelor țărilor socialiste, al mișcării muncitorești, al celor mai largi cercuri progresiste, față de ceea ce s-a spus și s-a făcut aci la București, la marea adunare a comuniștilor români, oglindește ecoul contribuției creatoare a partidului nostru, al inițiativei și responsabilității sale în marele proces al reînnoirii care angajează cele mai bune forțe ale contemporaneității.

Iată un stil modern de lucru, îmi spunea un coleg, dezbateri deschise, accesul direct al presei mondiale la întreaga lor desfășurare. Această metodă de lucru este o strălucită și practică demonstrație a încrederii în forța ideilor, în trăinicia succeselor obținute, în capacitatea poporului de a elimina dificultățile inerente ce însoțesc un astfel de efort cuprinzător.

A consemna „accesul direct" nu înseamnă însă a caracteriza întregul efort pe care-l implică. Un ziarist care participă la dezbateri, la reuniuni, mai mici sau mai mari, nu se consideră informat dacă se lovește de necunoașterea limbii. Ca atare, un sistem modern și eficient de traducere simultană în rusă, franceză, engleză, germană, spaniolă, maghiară și sîrbă a facilitat tuturor „accesul direct", dezbaterile Congresului putînd fi urmărite la cască nu numai dintr-un loc anumit al sălii, ci de pretutindeni, chiar și în mers, grație aparatelor portabile. Principalele documente, expunerile erau traduse în timp rezonabil, în mii de exemplare, în aceleași limbi în care se desfășura traducerea simultană.

Dar cu aceasta, operația nu poate fi considerată încheiată. „Accesul direct" nu se referă exclusiv la ziarist, pentru că, în cele din urmă, cea care trebuie să fie „în sală" prin intermediul corespondenților de presă este opinia publică, cercul larg al cititorilor, ascultătorilor, telespectatorilor. Peste 26 de telexuri, un număr imens de circuite telefonice, legături speciale prin cabluri pentru transmitere de sunet și imagini veneau să se adauge asigurării acestei prezențe. Cu ajutorul unei colaboratoare a poștei și telecomunicațiilor am calculat că numai dintr-un singur centru la dispoziția presei (evident, cel mai important) unde se aflau instalate 16 telexuri, au fost transmise în zilele Congresului peste 500 de mesaje telegrafice atingînd cifra impresionantă de un milion de cuvinte.

Dar cele cîteva puncte de reper reținute mai înainte, deși vorbesc de la sine, sînt totuși insuficiente pentru a oferi tabloul complet al interesului opiniei publice mondiale față de acest eveniment. Dacă Bucureștiul a găzduit ziariști din 34 de țări, trebuie menționat că printre aceștia se aflau reprezentanții a 25 agenții de presă care își difuzează relatările în foarte multe alte țări ale căror ziare nu și-au trimis corespondenții la București, ca să nu uităm și acele mari ziare ce-și oferă relatările serviciului lor extern ziarelor cu mijloace financiare mai reduse. Aceasta înseamnă difuzarea știrilor despre Congres pe tot globul în mii și mii de publicații de tot felul.

În agitația zilnică a centrului de presă, un observator avizat putea ușor distinge din gesturi exterioare stiluri diferite de muncă — unii mai febrili, alții mai calmi, unii meticuloși pînă la cel mai mărunt detaliu, dar în ansamblu, deopotrivă de interesați de sensurile dezbaterii deschise ce se desfășura în văzul și auzul întregii lumi.

Laolaltă, toate aceste deprinderi și stiluri, orarul ședințelor, ritmul producerii materialelor și celelalte activități obișnuite, au alcătuit ceea ce se poate numi pulsul de presă al unui eveniment de mare însemnătate internațională, puls care și-a reglat ritmul în funcție de marile energii născute în sala Congresului unde comuniștii români și-au făcut bilanțul activității desfășurate, au exprimat năzuințele și aspirațiile profunde ale întregului popor prin hotărîrea de a continua cu forțe înnoite opera de edificare a societății socialiste, multilateral dezvoltate, pe pămîntul patriei noastre.

Nicolae LUPU

că vor urma mari dezordini în sistemul monetar occidental (de altfel, confirmate ulterior), arăta că „o nouă monedă bolnavă a Europei occidentale va fi francul". Într-adevăr, la numai un an de la acea dată, în situația eruptivă din noiembrie 1968, principala monedă ce dădea semne evidente de deteriorare era francul francez. Revista servea astfel o replică extrem de clară acelora care atribuiau exclusiv evenimentelor din mai și iunie 1968 explicația căderii francului, arătînd, într-un număr din noiembrie, cauzele profunde ale acestei deteriorări și, mai pe larg, insuficiențele de ritm, structură și competitivitate ale economiei franceze. „Ultima devalorizare a francului, survenită la sfîrșitul anului 1958, a fost însoțită ulterior de cinci ani de miracol economic, care au avut mare importanță pentru Franța. Balanța de plăți franceză a cunoscut excedente iar industria franceză a intrat în lumea modernă sub paravanul de protecție ridicat anterior prin de-

cetluiască tendințele manifestate de mai mult timp. Un studiu al profesorului Pierre Uri reliefează, de altfel, acest lucru, subliniind inegalitatea pronunțată a ciclului de producție francez de-a lungul ultimilor 10 ani, insuficienta dezvoltare, globală și ca ritm, a industriei în cadrul și față de dinamica întregului produs național brut : „Această divergență dezvăluie o slăbiciune crescîndă de structură. Franța este singura țară europeană în care partea folosirii brațelor de muncă în industria prelucrătoare a scăzut; ea este azi țara în care industria în general absoarbe cea mai mică parte a brațelor de muncă. O scădere a investițiilor productive, începînd de la planul de stabilizare din 1963, explică în parte această evoluție. Ca urmare, Franța se situează pe ultimele locuri în ce privește dezvoltarea industriei (...) Aceste tendințe explică de ce, pentru prima oară în ultimii 15 ani, în Franța există un șomaj serios :

UN FRANC SLĂBIT, DAR ÎNSĂNĂTOȘIT?

În timp ce purtătorul de cuvînt al guvernului francez stăruia în declarațiile sale asupra iminentei intrări în vacanță a președintelui Pompidou — după turul de forță din perioada pre și post referendală — lăsînd să se înțeleagă că au mai rămas doar de făcut bagajele, în realitate era pregătită cu maximum de precauție o operațiune „top secret" : devalorizarea francului. Ministrul de finanțe Giscard d'Estaing nu a ezitat ulterior să precizeze că au fost luate toate măsurile ce sînt preconizate în cazul celor mai stricte și mai importante secrete militare, printre altele, nefiind informat decît un minimum de persoane (opt). De ce toate acestea pentru o măsură de care se vorbea de peste un an, cerută de mult Parisului de unele capitale occidentale, o măsură de fapt necesară avînd în vedere situația reală a francului, dar care pînă acum — mai ales din considerente politice — fusese respinsă cu obstinație de guvernul francez ? Cînd la 8 august operațiunea „devalorizare" a ajuns la scadență și bomba a fost lansată, o extraordinară uimire a fost prima reacție în mai toate capitalele occidentale. O asemenea măsură putea fi așteptată — părînd chiar normală — în timpul zguduirilor monetare din noiembrie anul trecut sau mai anul acesta. De ce acum ? — cînd presiunile asupra francului erau mai reduse și la fel cele făcute de anumiți parteneri occidentali, în special de vest-germani, cînd, în sfîrșit, zbuciumata piață monetară occidentală părea că intrase și ea în vacanța de vară. Pe scurt, ceea ce a contrariat nu a fost *măsura în sine ci momentul ales* pentru întreprinderea ei; iar secretul păstrat este legat tocmai de acest moment.

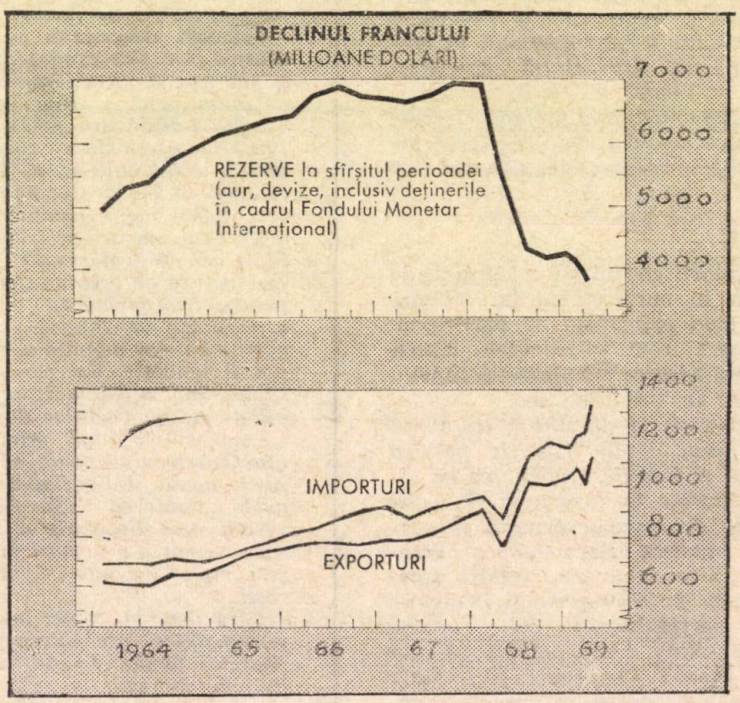

„THE ECONOMIST" : O PREVESTIRE DESCURAJANTĂ

Din punct de vedere economic, devalorizarea francului se impunea. Conturarea împrejurărilor prin care francul a ajuns într-o asemenea situație este un proces de mai lungă durată. La 2 decembrie 1967, imediat după devalorizarea lirei sterline din noiembrie, săptămînalul britanic „The Economist" — remarcabil în materie — prevăzînd

valorizare și care cuprinsese și controlul importurilor. De aceea, chiar în timpul acestor ani, anumite tendințe inflaționiste au început să apară și guvernul francez a recurs la «planul de stabilizare» din 1963. Acest plan nu a fost un succes. Franța avea un rezervor îndestulător de resurse disponibile care îi permiteau să facă acest lucru cu ușurință și să se bucure în același timp de o creștere economică spectaculoasă, fiindcă fabricile sale moderne puteau atrage muncitori din ineficientul sector al agriculturii (în care lucrează încă 15 la sută din totalul forței de muncă) și din sectorul micii producții cu o foarte scăzută productivitate (...) De aceea, în aceste condiții, măsurile nenecesare de stabilizare din 1963 au avut efecte contrare celor dorite ducînd la creșterea șomajului și la pierderea beneficiului din balanța de plăți".

Cu alte cuvinte, pierderea pozițiilor francului și, în general, ale economiei franceze, nu se datorează exclusiv evenimentelor din mai-iunie 1968, acestea venind doar să accentueze și să pe-

450 000—500 000 de persoane, ceea ce, exceptînd Italia, reprezintă procentul cel mai ridicat din Europa occidentală, în comparație cu folosirea brațelor de muncă neagricole (...) Stabilitatea prețurilor, comparată cu inflația atribuită în mod generos celei de-a IV-a Republici, este în mare parte o legendă".

RELAȚIA INTERN-EXTERN ÎN PARITATEA FRANCULUI

Aici, cum se spune, profesorul Uri pune punctul pe i, în ce privește poziția francului atît pe plan intern cît și pe plan internațional (față de celelalte monede occidentale).

După cum se știe, o monedă nu exprimă altceva decît o *putere de cumpărare* transferabilă și la care s-a consimțit unanim iar paritatea — măsura acesteia — o reprezintă atît pe plan intern cît și pe plan extern, cu alte cuvinte, reflectă relația dintre situația internă a economiei și poziția ei față de exterior. Astfel, pentru a simplifica pe

cît posibil lucrurile, dacă pe plan intern evoluția prețurilor este mult diferită de cea de pe pieţele externe, apar diferenţe între puterea de cumpărare internă şi cea externă a unei monede. Or, tocmai acest lucru este observat în cazul francului. Pe piaţa franceză preţurile au crescut într-o proporţie mult mai mare faţă de cele de pe alte pieţe occidentale (de exemplu pe cea vest-germană). Într-un studiu întocmit în 1968 de Société de Banque Suisse şi consacrat acestei probleme se arată că „De la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial preţurile n-au făcut, de fapt, altceva decît să crească"... Dar, specifică studiul, între 1949 şi 1967 acestea au crescut cu 36 la sută în R.F.G., cu 41 la sută în S.U.A., cu 45 la sută în Elveţia, în timp ce în Italia cu 79 la sută, în Marea Britanie cu 95 la sută, în Franţa cu 146 la sută. În mod firesc, aceasta a însemnat o *depreciere* mai mare a monedei franceze faţă de alte valute, în special marca vest-germană. Urmărind deprecierea medie anuală comparativă a monedelor occidentale, studiul întocmit în 1968 de First National City Bank of New York, oferă următoarele date pentru perioada 1957—1967 : R.F.G. 2,2 la sută, Belgia 2,2 la sută, Elveţia 2,6 la sută, Olanda 3,1 la sută, Marea Britanie 2,9 la sută, Italia 3,4 la sută, Franţa 4,7 la sută. În consecinţă, un franc supraevaluat, cu o putere de cumpărare din ce în ce mai redusă în comparaţie cu alte valute occidentale dar, în acelaşi timp, în ciuda devalorizării din 1958, un curs valutar superior puterii de cumpărare, ceea ce s-a tradus într-o competitivitate externă mai redusă a mărfurilor franceze şi a constituit o frînă în calea expansiunii acestora pe pieţele externe.

Atît datorită acestui fapt, cît şi unor deficienţe ale structurii economiei şi altor cauze semnalate în studiul lui P. Uri, a apărut un deficit, cu tendinţe de creştere din ce în ce mai ridicate în ultimul timp, în balanţa comercială (vezi graficul alăturat).

La acest deficit s-au adăugat importantele pierderi de capitaluri, împrejurări care au adus deficitul general al balanţei de plăţi la un nivel record, peste 3 miliarde dolari (1968). Situaţia de supraevaluare a francului a determinat o accentuată criză de încredere în acesta şi a amplificat zvonurile cu privire la o devalorizare. Combinate cu zvonurile privind revalorizarea mărcii vest-germane — ce apare, spre deosebire de franc, subevaluată — acestea au declanşat „evadări" masive din franc către alte valute, şi în special către marca vest-germană — acei hot-money, capitaluri speculative —, deţinătorii de fonduri asigurîndu-se astfel de pierderi potenţiale. Ca urmare, o scădere spectaculoasă a rezervelor monetare ale Franţei de la 6,8 miliarde dolari la sfîrşitul lui decembrie 1967 la puţin peste 3 miliarde la sfîrşitul semestrului II al anului 1969 (vezi graficul alăturat).

Evenimentele din mai '68, fără a fi, după cum am văzut, cauza principală, au avut totuşi o mare importanţă în accentuarea deteriorării francului. După aceste evenimente, avînd în vedere stagnarea pe scară largă a producţiei timp de peste o lună, economia franceză nu era pregătită să susţină sporurile de salarii obţinute în urma mişcărilor revendicative. Ca reflex aproape imediat preţurile au crescut şi îngrijorătoare tendinţe inflaţioniste s-au instaurat în economie, ameninţînd să compromită creşterile de salarii. În aceste condiţii, din considerente de ordin social, o politică de strictă austeritate era exclusă. Măsurile luate, mai ales cele privind restrîngerea cererii interne, n-au dat rezultate şi inflaţia s-a instalat mai puternic. Ca urmare şi importurile şi-au păstrat ritmul ridicat. Pierderile de capitaluri datorită evadărilor din franc au diminuat investiţiile, menţinînd în continuare subutilizarea forţei de muncă şi a capacităţilor de producţie, nepermiţînd nici exporturilor să se dezvolte într-o asemenea măsură încît să compenseze importurile. În consecinţă, deficitul comercial şi de plăţi nu numai că şi-a conservat valorile dar a şi crescut. Ca o ilustrare, rezervele de devize s-au erodat, cînd spectaculos cînd mai lent, dar permanent.

În aceste condiţii, guvernul francez aflat pe o sîrmă întinsă între *austeritatea* cerută de inflaţie şi de deficitul balanţei de plăţi şi *expansiunea* cerută de subutilizarea forţei de muncă şi a capacităţilor de producţie, a avut de ales — cum s-a exprimat ministrul de finanţe Giscard d'Estaing — între „1) restabilirea valorii francului, ceea ce ar fi însemnat nu numai încetinirea creşterii economice dar şi diminuarea producţiei industriale a Franţei şi deci condamnarea muncitorilor francezi la o perioadă de şomaj prelungit" şi 2) „constatarea valorii reale a francului" — cu alte cuvinte devalorizarea.

„Avem acum un franc slăbit dar însănătoşit" — a declarat Giscard d'Estaing după anunţarea hotărîrii guvernului francez. Ce poate semnifica această expresie ?

Prin devalorizare se produce o „ieftinire" a exporturilor şi o „scumpire" a importurilor (ambele în mod relativ, adică prin compararea valorii lor naţionale cu cea exprimată în alte monede rămase neschimbate). Astfel ca urmare a actualei devalorizări, prin care cu un dolar se vor putea cumpăra 5,55 franci în loc de 4,94, un importator din S.U.A. de exemplu, va plăti pe un produs de 100 de franci de pe piaţa franceză doar 18 dolari în loc de 20,2 (deci mai avantajos), în timp ce un importator francez va trebui să plătească pe un produs american în valoare de 100 de dolari 555 franci în loc de 494 (deci mai puţin avantajos). În acest mod, cel puţin pe un anumit termen, pe de o parte, se impulsionează exporturile, se stimulează extinderea producţiei industriale şi modernizarea ei, se sporeşte capacitatea de concurenţă pe pieţele externe, iar, pe de altă parte, se contribuie la restrîngerea importurilor, obţinîndu-se astfel o echilibrare în conturile externe.

Pe plan intern însă devalorizarea înseamnă, cel puţin pentru o primă perioadă, o austeritate deghizată, întrucît scumpirea importurilor duce la o reducere a cererii interne, consecinţele devalorizării fiind, în acest fel în ultimă instanţă, suportate de masele populare.

În general, dacă o asemenea măsură nu este însoţită de altele privind însănătoşirea efectivă a economiei, devalorizarea poate suferi un eşec; un exemplu recent şi ilustrativ, devalorizarea lirei sterline : mult scontata redresare a balanţei de plăţi britanice nu a fost înfăptuită şi atingerea acestui obiectiv pare atît de departe încît politica de austeritate ce va fi menţinută pînă atunci de guvernul laburist ameninţă să aducă recesiunea în economia engleză.

DE CE ACUM ?

Luînd în consideraţie toate acestea, formula lui Giscard d'Estaing, „un franc slăbit dar însănătoşit", poate fi judecată numai după un timp. În orice caz, o măsură similară, adoptată în 1958, a fost urmată, după cum am văzut, de o expansiune economică temporară, deficienţele interne ale economiei franceze ieşind apoi din nou la suprafaţă.

Dacă, după cum arătam, din punct de vedere economic devalorizarea francului se impunea, întrebarea se pune de ce a fost ales acest moment, mai ales pentru că împrejurările care solicitau o asemenea măsură o făceau mai necesară în alte ocazii : noiembrie 1968, mai 1969.

1) Considerentele care au decis guvernul francez să procedeze *acum* la devalorizarea francului şi nu altădată sînt, în primul rînd, de ordin politic. Acum, pentru prima dată după o perioadă îndelungată, francul era mai relaxat din chinga apăsărilor din exterior; piaţa monetară trecea printr-o situaţie de relativă acalmie; presiunile altor parteneri şi, în primul rînd, ale vest-germanilor ocupaţi cu propria campanie electorală, nu se resimţeau. Astfel decizia privind devalorizarea a apărut ca expresie exclusivă a voinţei guvernului francez, nu ca urmare a unor constrîngeri dinafară. De altfel, tocmai acest lucru a produs iritarea unor cercuri guvernamentale occidentale, afectate de faptul că nu au fost nicidecum consultate.

2) Nu trebuie ignorată nici împrejurarea actuală, cînd speculaţiile pe pieţele occidentale cunosc un grad redus de intensitate, fapt ce a făcut să se evite posibilitatea unor „evadări" masive din francul francez către alte valute occidentale.

3) Un alt considerent ar putea aparţine strategiei politice. Ceea ce nu putea accepta generalul de Gaulle la sfîrşitul unei guvernări de 10 ani, prin devalorizarea francului — recunoaşterea unei pierderi de poziţie a economiei franceze — putea face o echipă guvernamentală nouă. De altfel însuşi generalul de Gaulle a demarat cea de-a V-a Republică printr-o devalorizare, în 1958.

Cu tot procentul relativ redus al devalorizării (11,1 la sută folosind ca bază noua valoare şi 12,5 la sută luînd ca bază pe cea veche), implicaţiile măsurii franceze asupra sistemului monetar occidental pot fi deosebit de importante. (Ne referim la principalele valute occidentale, pentru că în ce priveşte zona francului, aici efectul a fost, după cum era de aşteptat, automat — 14 ţări membre ale acestei zone au şi procedat la devalorizarea monedelor lor naţionale). Ar putea fi considerată devalorizarea francului începutul aşa-numitei „realinieri" multilaterale a parităţilor valutare în vederea echilibrării plăţilor interoccidentale — fapt care ar implica, în primul rînd, revalorizarea mărcii vest-germane, monedă ce a urmat cursul exact invers francului ? Sau, în ciuda asigurărilor date în diferite capitale că monedele naţionale respective nu vor fi afectate de măsura franceză, se va declanşa o reacţie în lanţ printre valutele ce înregistrează pierderi de poziţie ? Într-un asemenea caz, prima lovită ar fi lira sterlină — şi aşa destul de slăbită în ultimul timp. Merită a fi menţionat în acest sens, că economistul britanic Peter Jay a calculat că o devalorizare a francului de numai 10 la sută ar produce — prin mecanismul amintit — pierderi Marii Britanii de peste 600 milioane dolari. Mai departe, o devalorizare a lirei ar putea crea noi presiuni asupra dolarului, scos, în mod aparent în ultima perioadă, din focul confruntărilor monetare din Occident.

Cu alte cuvinte — relaxare sau o nouă situaţie eruptivă pe piaţa monetară occidentală ?

Ilie ŞERBĂNESCU

Mariano Rumor între Aldo Moro (stînga), ministru de externe în noul cabinet, şi Emilio Colombo, ministru de finanţe

Noul guvern italian

Aşadar, după cinci săptămîni de criză, Italia are un guvern care duminică a obţinut votul Camerei Deputaţilor iar marţi pe acela al Senatului. Nu este vorba propriu-zis de un vot de „investitură", ci de unul de aprobare a programului de guvernare, deoarece potrivit prevederilor constituţiei italiene noul cabinet a intrat în funcţiune la 6 august, de îndată ce a depus jurămîntul.

De altfel constituirea guvernului Rumor nu reprezintă un terminus al frămîntărilor care au marcat în ultimele luni viaţa politică italiană.

Vorbind despre echipa realizată de Mariano Rumor după două tentative fără succes de a forma mai întîi un guvern de coaliţie cvadripartit (democraţi-creştini, socialişti, social-democraţi, republicani), apoi unul omogen democrat-creştin, unii comentatori, folosind o metaforă împrumutată obsesiilor cotidiene ale vieţii moderne, se referă la un „guvern monocolor de parking". Dincolo de umor imaginea traduce şi o situaţie politică reală : necesitatea atît pentru partidul guvernamental, cît şi pentru cele două ramuri despărţite ale fostului Partid Socialist Unificat, de a cîştiga timp şi de a-l folosi pentru clarificări, interne pe de o parte, relative la raporturile fiecăruia cu celelalte pe de altă parte. Într-adevăr, observatorii au putut consemna în ultimii cinci ani, în viaţa acestor partide, înmulţirea şi importanţa crescîndă a tendinţelor şi curentelor contradictorii. Silvano Tosi, profesor de drept parlamentar la Universitatea din Florenţa, vorbeşte chiar despre un „fenomen fracţionist" care a ajuns să „sfîşie ţesutul conjunctiv al partidelor".

Originea acestui fenomen şi a dezvoltării lui trebuie căutată însă dincolo de adversităţile, tradiţionale sau conjuncturale, dintre partide, dintre grupuri, uneori dintre persoane — în complexitatea problemelor, de ordin economic şi social în primul rînd, cu care se găseşte confruntată astăzi societatea italiană. Tot restul — polemicile parlamentare şi din presă, tactica alianţelor şi a rupturilor, fragilitatea formaţiilor guvernamentale în ultimă analiză — este condiţionat şi alimentat de aceste realităţi profunde.

Într-o perioadă relativ scurtă, Italia s-a transformat dintr-o ţară agricolă săracă într-una din primele zece ţări industriale ale lumii. Dar procesul contemporan de transformare a economiei se desfăşoară fără a fi cuprins într-un ansamblu organic şi echilibrat, avantajînd unele sectoare, defavorizînd altele, promovînd unele regiuni, vitregind altele. (De aici, menţinerea necontenită a problemei mîinii de lucru, sub toate aspectele : şomaj, deplasări masive de populaţie în zonele industrializate, ele însele incapabile să absoarbă pe noii veniţi din punct de vedere al includerii lor în producţie şi din punct de vedere al condiţiei de viaţă). Şi această situaţie contemporană se loveşte de (sau se strecoară printre) gratiile unei legislaţii şi unor structuri administrative depăşite.

Aceste grave discrepanţe au generat mişcările revendicative care se ţin lanţ din 1967 şi care s-au intensificat în ultimul an. Observatorii apreciază că aproape n-a existat zi fără greve de un tip sau altul, de mai scurtă sau de mai lungă durată, inclusiv ocuparea de uzine, inclusiv uneori momente tragice şi pierderi de vieţi ca la Avola sau Battipaglia. Cu anumite succese privind orarul de muncă, unele îmbunătăţiri de salarizare (îndeosebi suprimarea discriminărilor între zone), reformarea sistemului de pensii (între altele şi pentru a stimula puterea de cumpărare într-o perioadă de relativă involuţie a consumului). Dar aceste măsuri sînt departe de a satisface nu numai revendicările salariaţilor şi ale oamenilor muncii în general, dar însăşi nevoile fundamentale ale economiei în ansamblul ei. In februarie, la al XII-lea congres al P.C.I., Luigi Longo arăta că se impune o cotitură în politica economico-socială, o revizuire drastică a orientării cheltuielilor publice, o planificare cu adevărat democratică.

Fără îndoială că o bună parte a partidelor membre ale guvernului de ieri şi ale acordului tacit de azi cunosc această necesitate. Fără îndoială însă şi că o parte chiar dintre cei care o cunosc nu sînt dispuşi să o transforme în realitate. Pe acest fundal s-a desfăşurat criza, pe acest fundal au izbucnit polemici noi şi au renăscut conflicte vechi. In fiecare dintre partidele implicate.

In ceea ce priveşte partidele socialiste, acum aproape trei ani, la constituirea P.S.U., autorii fuziunii lăsau să se înţeleagă că divergenţele care-i despărţiseră în 1947 — unele chiar „istorice", datînd de la sfîrşitul veacului precedent — aparţineau pe vecie trecutului. Desfăşurarea evenimentelor avea să demonstreze că aceasta era o viziune idilică, desprinsă şi de realităţile in-

terne ale partidului, și mai cu seamă de presiunea pe care implacabil o exercită asupra politicului realitatea mare, largă, în continuă mișcare, a vieții înconjurătoare. De aceea de altminteri, în momentul cînd, la 5 iulie 1969, s-a produs sciziunea între socialiști și social-democrați, cele două ramuri nu s-au despărțit în formația în care se unificaseră în 1966 : unii dintre social-democrați au rămas în rîndurile socialiștilor, unii dintre membrii vechiului partid socialist i-au urmat pe Tanassi și Ferri.

Fără îndoială că a jucat un rol de loc neglijabil în hotărîrea social-democraților de a se redefini ca o formație autonomă, teama de a fi absorbiți de partenerii lor socialiști, al căror partid se sprijină pe o apreciabilă implantare în masă și dispune de structuri organizatorice experimentate ; acestor atuuri social-democrația nu-i putea opune decît notorietatea cîtorva personalități atrase mai cu seamă de jocul ideilor, și o anumită abilitate în negocieri conjuncturale : de-a lungul celor aproape trei ani de „unitate", s-a putut urmări reconturarea treptată a unei grupări social-democrate în sînul P.S.U. Ceea ce a precipitat însă în ultimele luni acest divorț latent, a fost problema atitudinii față de comuniști. Nu numai pentru că o cooperare leală și reală a P.S.U. cu comuniștii ar fi redus și mai mult ponderea aripii social-democrate, dar și pentru că „dincolo de interesele personale sau de clan, se pun probleme de fond" (Geneviève Bibes, în „Le Monde diplomatique"). Se citează astfel exemple semnificative pentru divergențele din interiorul P.S.U. : atunci, cînd după evenimentele de la Battipaglia ministrul muncii, Brodolini, a cerut ca poliția să nu fie înarmată la manifestațiile politice sau sindicale, aripa de dreapta a partidului s-a opus cu îndîrjire ; de asemenea, atunci cînd Institutul pentru programare (planificare) a înaintat un proiect urmărind crearea unor condiții de dezvoltare economică cu un caracter mai democratic, acest proiect s-a lovit de obstrucția ministrului social-democrat al bugetului, Preti (cunoscut pentru legăturile sale cu membrii cei mai conservatori ai organizației patronale Confindustria).

Obstrucția social-democraților față de cooperarea cu comuniștii apărea cu atît mai stranie și mai distonantă în peisajul politicii italiene, cu cît, chiar în rîndurile democrației creștine, curente din ce în ce mai consistente prin numărul și calitatea participanților (una din ilustrările cele mai recente și cele mai semnificative a constituit-o deplasarea spre stînga a actualului ministru de externe Aldo Moro) afirmau necesitatea unei reconsiderări a politicii economice și sociale, și, în acest spirit, a dialogului cu comuniștii. A devenit clar că tipul de guvern practicat de de Gasperi în perioada 1948—1953, adică în plin război rece — formații dominate de democrația creștină și sprijinite de coaliții de centru și centru-dreapta — este depășit. Cabinetele de centru-stînga din ultimii ani sînt ele însele o implicită recunoaștere a acestei ireversibile stări de fapt. Dar, notează, cu sagacitate profesorul Silvano Tosi, deja citat: „Ori există o majoritate, ori nu există: cînd o majoritate disertează despre limitele ei și despre modul de a le marca, aceasta înseamnă că ea nu mai există ca valoare politică", deoarece ea ar trebui să se simtă ca reprezentînd „într-adevăr cea mai mare parte a țării". Or, conchide profesorul, această conștiință majoritea de centru-stînga n-a avut-o niciodată". Ar fi fost cu atît mai greu s-o aibă cu cît fiecare dintre componente trăia în interiorul ei frămîntările cunoscute și cu cît multiplicitatea punctelor de vedere din fiecare partid guvernamental nu rămînea fără repercusiuni asupra dezbaterilor parlamentare și deci asupra raporturilor dintre guvern și deputații majorității însăși. In fond, au existat mai puține deosebiri între aripa de stînga a P.S.U. și aripa de stînga democrat-creștină, decît între fiecare dintre ele și dreapta propriului său partid. Congresele care s-au ținut la jumătatea lunii iulie ale principalelor centrale sindicale — C.G.I.L., cu largă participare socialistă și comunistă ; C.I.S.L., de orientare democrat-creștină — au reflectat de altfel sentimentul comun că reformele economice și sociale sînt imperios necesare și că unitatea de acțiune, realizată la bază în toate mișcările revendicative din 1967 încoace, este condiția îndeplinirii acestor reforme.

Or, măsurile preconizate de aripile stîngi ale partidelor din fosta coaliție au putut fi realizate în proporții infime, cele mai importante dintre ele fiind blocate de aripile drepte ale acelorași partide, situație care stă în fond la originea crizelor de partid și crizei de guvern care au precedat alcătuirea noului cabinet.

■

Noul guvern Rumor a fost alcătuit, se știe, după ce Amintore Fanfani a jucat un rol de mediator pe lîngă socialiști și social-democrați. Prima condiție pusă de cele două partide solicitate fusese să nu fie amenințate, dacă nu vor acorda sprijinul lor unui guvern monocolor, cu alternativa unor alegeri anticipate (care, după toate probabilitățile, ar fi subliniat încă o dată poziția lor dezavantajoasă în raport cu a comuniștilor). Această condiție îndeplinită, și cabinetul Rumor constituit, intră în vigoare a doua condiție : că acest guvern să nu rămînă în funcțiune decît pînă la alegerile municipale din noiembrie ; pornind de la rezultatele acestor alegeri, se va putea discuta dacă foștii parteneri de coaliție vor accepta să intre în guvern în vederea unei noi experiențe de centru-stînga sau dacă vor socoti preferabil să nu folosească această posibilitate și să înceteze chiar de a sprijini echipa Rumor, spre a determina ținerea de alegeri legislative în primăvara viitoare.

În acest context își are explicația caracterul limitat, în suprafață și în adîncime, al reformelor prevăzute la capitolul politicii interne în programul prezentat săptămîna trecută parlamentului — ca și prudența extremă cu care același program afirmă intenții de continuare a orientărilor vechiului cabinet, la capitolul politicii externe.

Florica ȘELMARU

COLABORAREA ECONOMICĂ ROMÂNO—INDIANĂ

Recent, țara noastră a fost vizitată de o delegație economică din India, condusă de R.R. BAHL, președintele Corporației indiene pentru comerțul mineralelor și metalelor. Solicitat de colaboratorul nostru, T. Nițescu, să-și împărtășească opiniile cu privire la întrevederile avute și la aranjamentele comerciale încheiate, șeful delegației indiene a declarat :

„În primul rînd, vreau să remarc atmosfera în care s-au desfășurat toate discuțiile avute cu prietenii noștri români, atmosferă de deplină înțelegere și sinceritate reciprocă. Aceasta reflectă dorința ambelor părți de a căuta și a adopta în comerțul bilateral forme și metode cît mai variate și, bineînțeles, cît mai avantajoase. Corporația noastră are legături comerciale cu țara dv. de mai mulți ani și menționez că acestea au evoluat mulțumitor, avînd tendințe de amplificare an de an. În acest context am convenit că este posibil să intensificăm exporturile noastre de minereu de fier către țara dv. care, după cum se știe, își dezvoltă impetuos industria sa producătoare de oțeluri. La rîndul nostru, am considerat că România dispune de mărfuri care interesează economia indiană, de pildă tractoare, diverse echipamente industriale, mașini și utilaje cu multiple întrebuințări.

Am încheiat cu partenerii români două aranjamente comerciale care, după părerea noastră, facilitează dezvoltarea și diversificarea schimburilor de mărfuri între țările noastre. Este vorba de aranjamente privind livrarea de minereu de fier pe anul viitor și de un aranjament privind asemenea exporturi pe o perioadă mai lungă, adică pe anii 1971-1980. Această intensificare a exporturilor noastre de minereu de fier către România, care se fac în contrapartidă cu diverse mărfuri românești în principal cu produse ale industriei sale constructoare de mașini, exprimă fidel dorința noastră reciprocă de a dezvolta și adînci pe toate căile schimburile de mărfuri, colaborarea economică.

Părăsesc România cu convingerea fermă că cele două țări sînt animate de aceeași dorință de a pune la dispoziția fiecăreia dintre ele tot ce au mai bun, de a fi utilă una alteia, de unde decurge că au de cîștigat popoarelor lor, prietenia dintre ele".

CORELAȚII ALE EVENIMENTELOR DIN ZONA MEDITERANEI ȘI A EUROPEI DE SUD-EST IN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Gheorghe Zaharia
doctor în istorie
Ion Cupșa

Studierea războiului din Mediterana, problemă ce a constituit tema unor vii discuții în cadrul colocviului organizat la Paris, în luna aprilie a.c. de Comitetul francez de istorie a celui de-al doilea război mondial, prezintă un interes aparte.

Componentă a celui de-al doilea război mondial, războiul în Mediterana a avut implicații în timp și pe o arie geografică ce depășea limitele statelor riverane. Legată de Marea Neagră, Mediterana a pus probleme deosebite și în bazinul acesteia, atît în faza premergătoare, cît și în timpul celui de-al doilea război mondial.

Originile războiului în Mediterana apreciem a data din anii invaziei mussoliniene în nord-vestul Africii și ai intervenției fasciste în Spania, cînd țelurile expansioniste ale guvernului de la Roma vizau să transforme Mediterana într-o „mare italiană". Pe această linie s-au înscris cotropirea Etiopiei (1935) și intervenția în Spania, începută în 1936, invaziile italiene în Albania (aprilie 1939), în sudul Franței (iunie 1940) și în Grecia (octombrie 1940). Deși Convenția de la Nyon, din 1937, pe care a semnat-o și România, oferise un modest exemplu de ceea ce era necesar să se întreprindă pentru înfrîngerea agresorului [1]), conciliatorismul cercurilor guvernante britanice și chiar franceze avea să stimuleze atunci extinderea invaziei fasciste.

Această situație a stîrnit puternice reacții în țările implicate nemijlocit din bazinul mediteranean, ca și în țările sud-est europene învecinate, aflate sub influența și a altor modificări produse pe continent. O dată cu întărirea relativă a pozițiilor puterilor fasciste în Mediterana, grupările cele mai reacționare din țările limitrofe au fost stimulate, cercurile guvernante, legate de puterile occidentale, au șovăit, sfîrșind prin a capitula în fața agresorilor.

În aceste împrejurări, cu intensități și metode diferite, corespunzătoare situației concrete, precum și pozițiilor sociale, concepțiilor și țelurilor politice, forțele naționale din țările ocupate ori amenințate cu ocuparea s-au ridicat la luptă, sprijinind direct sau indirect operațiile desfășurate pe fronturi împotriva cotropitorilor.

Pentru a salva prestigiul Axei, grav zdruncinat de loviturile primite de trupele italiene în nordul Africii, în Grecia și Albania, și pentru a asigura influența Germaniei naziste în sud-estul Europei, cu perspective militar-strategice și politice spre Orientul Apropiat, sudul U.R.S.S. și Golful Persic, comandamentul german a hotărît să intervină în Mediterana și mările ei anexe din est. În acest scop, comandamentul nazist a întărit cele două armate italiene din Libia (5 și 10) cu două divizii blindate, iar pe aerodromurile din sudul Italiei și din Sicilia a trimis un corp aerian.

Acțiunea, pornită pe două direcții convergente, prin Balcani și prin nordul Africii, a dus, în cursul lunilor aprilie și mai 1941, la ocuparea de către Germania a Iugoslaviei, Greciei și insulei Creta. Ofensiva italo-germană din nordul Africii, desfășurată sub comanda generalului Rommel, între 24 martie și 12 aprilie 1941, a ajuns la frontiera vestică a Egiptului, unde a fost oprită de trupe engleze [2]).

Operațiile italo-germane în Mediterana, din primăvara anului 1941, nu duseseră la rezultate hotărîtoare pentru Axă ; ele înrăutățiseră, totuși, considerabil situația trupelor britanice.

Evoluția campaniei în această zonă avea să ia un alt curs după declanșarea agresiunii hitleriste împotriva U.R.S.S. Rezistența eroică a poporului sovietic a transformat frontul sovieto-german în front principal al celui de-al doilea război mondial, coaliția hitleristă concentrînd aici cele mai mari forțe. Prin aceasta, prin loviturile puternice date mașinii de război naziste, Uniunea Sovietică devenise forța principală a coaliției antifasciste.

În noua fază a războiului, în bazinul Mării Mediterane aveau să se repercuteze succesele obținute de Națiunile Unite pe fronturi, de mișcarea de rezistență a popoarelor din țările cotropite. Loviturile primite de Axa fascistă pe frontul sovieto-german au impus Germaniei concentrarea pe acest front a majorității forțelor sale terestre, aeriene și navale ; totodată, ofensiva trupelor engleze în nordul Africii a slăbit forța combativă a armatelor fasciste agresoare din Mediterana, a subminat poziția lor aici.

Loviturile organizate în 1942 de comandamentul german pe teritoriul U.R.S.S., prin Caucaz spre sud, către frontierele Iranului, conjugate cu acelea din partea nordică a Africii, către Canalul de Suez, urmăreau atît scopuri militar-strategice, cît și politice. Ofensiva germană în Caucaz a fost, însă, zdrobită de rezistența hotărîtă a Armatei Sovietice ; în Africa de nord, trupele lui Rommel au fost oprite la El Alamein de forțele engleze. Înfrîngerii catastrofale de la Stalingrad și din Caucaz din iarna anului 1942/1943, i se alătura, în mod salutar, nimicirea, în mai 1943, a grupării germane în Tunisia [3]).

Victoria hotărîtoare a armatelor sovietice la Kursk, debarcarea forțelor americano-franco-engleze în Sicilia și înlăturarea lui Mussolini, în iulie 1943, urmate de debarcarea în sudul Italiei, în septembrie același an, aveau să accentueze schimbarea raportului de forțe în Mediterana și să influențeze pozitiv situația din țările limitrofe.

În acest timp, în sud-estul Europei se dezvolta mișcarea de rezistență în Iugoslavia, Grecia, Albania și Bulgaria.

În România, țară ce fusese tîrîtă, împotriva voinței poporului ei, în războiul contra Uniunii Sovietice și se afla în stare de beligerantă cu Anglia și S.U.A., se dezvolta lupta de eliberare de sub dominația fascismului, concomitent cu adîncirea contradicțiilor regimului dictaturii militare-fasciste. În fruntea acestei lupte se situase de la început Partidul Comunist Român. Pe platforma propusă de acesta, forțe politice patriotice, antihitleriste, s-au coalizat treptat — o dată cu creșterea nemulțumirii și revoltei în rîndul maselor largi ale poporului.

Exprimînd năzuințele uriașei majorități a populației țării, Partidul Comunist Român a condus rezistența antihitleristă, dovedindu-se la înălțimea răspunderii sale revoluționare. Partidului nostru îi revine meritul istoric de a fi militat cu succes pentru înfăptuirea Frontului Unic Muncitoresc, de a fi organizat și unit în jurul său toate forțele muncitorești, antifasciste, democratice și patriotice, de a fi înfăptuit, împreună cu aceste forțe, actul istoric de la 23 August 1944, prin care a fost răsturnată dictatura militară fascistă.

Strălucitele victorii repurtate pe front de către coaliția antihitleristă, și în primul rînd de Uniunea Sovietică — care a purtat pe umerii săi greul războiului și a adus o contribuție hotărîtoare la zdrobirea Germaniei hitleriste, la victoria asupra nazismului — au dat impuls forțelor antifasciste din întreaga lume, au însuflețit poporul român în lupta sa de eliberare, au creat condiții internaționale favorabile pentru victoria insurecției din august 1944.

Asupra unor grupări sociale și politice au exercitat de asemenea o anumită influență — atît pozitivă, stimulatoare cît și de natură contrară — evenimente politice și militare petrecute în regiunea mediterano-sud-est-europeană a frontului ca și concepții politice și strategice occidentale.

Schimbările în situația sud-estului Europei și în bazinul Mediteranei au făcut posibilă instalarea unor baze aeriene apropiate de fronturile hotărîtoare, intensificarea bombardamentelor asupra potențialului economic al celui de-al treilea Reich.

---

[1]) Convenția de la Nyon (Elveția) a pus capăt — datorită măsurilor colective adoptate — acțiunilor piratерești ale submarinelor statelor fasciste în Mediterana, prin care se urmărea menținerea blocadei contra Spaniei republicane.

[2]) Vezi Maréchal Kesselring : Soldat jusq'au dernier jour, Ed. Charles—Lavauzelle et Cie, Paris 1956, pp 102—120

[3]) Vezi Maréchal Alexander : D'El Alamein à Tunis et à la Sicile (1942—1943), Ed. Charles—Lavauzelle et Cie, Paris 1944, pp 139—149.

Anul 1944 s-a caracterizat ca an al victoriilor decisive ale Uniunii Sovietice şi celorlalte state din coaliţia antihitleristă, precum şi ca an al insurecţiilor antifasciste, declanşate la Varşovia şi Paris, în România, Slovacia şi la Sofia. Fronturile se apropiau de graniţele Germaniei naziste, iar intensificarea luptei de eliberare din Iugoslavia, Albania şi Grecia, mişcările de rezistenţă din celelalte ţări aflate sub jugul fascist, îi slăbeau tot mai mult spatele.

În această situaţie, comandamentul hitlerist acorda o mare atenţie menţinerii poziţiilor sale în România. El a întreprins măsuri, împreună cu guvernul mareşalului Antonescu, cu scopul de a întări dispozitivul forţelor grupului german de armate „Ucraina de sud", din aripa sudică a frontului sovieto-german, care avea misiunea de a bara direcţiile strategice Budapesta — Viena şi spre Peninsula Balcanică, în spatele forţelor germane din bazinul estic al Mediteranei. Deşi frontul existent atunci era vulnerabil, generalul Hans Friessner, comandantul grupului de armate, spera că va reuşi să oprească o ofensivă sovietică în interiorul României, pe un aliniament mult mai puternic, format din Carpaţii Orientali şi Dunărea maritimă. Spaţiul accesibil, de circa 90 km, dintre aceste două obstacole naturale, era închis de o zonă puternic fortificată, alcătuită din cazemate de beton armat, eşalonate pe o adîncime apreciabilă. Teritoriul României oferea şi alte posibilităţi, pe Carpaţii Meridionali şi Occidentali, care formează un sistem complex cu Munţii Balcani şi cu Munţii Iugoslaviei.

Operaţiile militare din sud-estul continentului, amploarea luptelor armatei populare de eliberare iugoslave, loviturile date cotropitorului de forţele patriotice elene, albaneze şi italiene, insurecţiile victorioase de la Paris, din România şi de la Sofia aveau să contribuie la schimbarea radicală, în a doua jumătate a anului 1944, a situaţiei războiului în Mediterana.

În România, la mijlocul lunii august 1944 condiţiile pentru răsturnarea dictaturii militare-fasciste şi alăturarea la coaliţia antihitleristă se maturizaseră ; Partidul Comunist Român, în colaborare cu alte forţe antihitleriste, terminase organizarea insurecţiei. Declanşarea ei, prin arestarea la Bucureşti, în după-amiaza zilei de 23 august, a guvernului mareşalului Antonescu, s-a produs în momentul cînd aparatul de stat al dictaturii intrase în panică, datorită ofensivei sovietice începută la 20 august.

Puternic sprijinită de masele populare cărora li se alăturase, Armata română a întors armele contra trupelor germane, aducînd, împreună cu formaţiunile patriotice de luptă alcătuite din muncitori şi alţi patrioţi înarmaţi de partidul comunist, o importantă contribuţie la dezorganizarea şi prăbuşirea frontului german.

Insurecţia a scos România din alianţa cu Germania nazistă şi a alăturat-o, cu întregul ei potenţial militar de peste o jumătate de milion de oameni, precum şi cu totalitatea resurselor economice, coaliţiei antihitleriste. De la 23 la 31 august, forţele insurecţionale române au lichidat trupele germane, echivalente cu circa 6—7 divizii, din zona interioară, reprezentînd circa 2/3 din teritoriul ţării. După 23 august 1944, Armata română, umăr la umăr cu Armata sovietică, a purtat grele bătălii pentru alungarea trupelor hitleriste de pe întreg teritoriul ţării şi apoi, din Ungaria şi Cehoslovacia, pînă la victoria finală asupra hitlerismului.

Speranţele O.K.W. de a-şi reface apărarea pe arcul carpatic din România şi a-l transforma într-o barieră greu de trecut în calea forţelor sovietice spre Balcani şi sud-vestul continentului, au fost spulberate. Armatele sovietice au putut să străbată în viteză [4]) un spaţiu curăţat de inamic şi să ajungă pînă la începutul lunii septembrie, la frontiera româno-bulgară, iar la mijlocul aceleiaşi luni, la frontierele vestice româno-iugoslavă şi româno-ungară. Arcul carpatic n-a mai constituit o fortăreaţă ; prin trecătorile rămase libere, asigurate de acoperirea unor divizii române care rezistau cu tenacitate presiunilor adversarilor pe poziţii situate la distanţe de 50 pînă la 350 km de aceste trecători, forţele sovietice şi române de la sud de Carpaţii Meridionali s-au putut concentra în Podişul Transilvaniei, în vederea unor operaţii noi, spre Cîmpia Tisei. Direcţia strategică a Văii Dunării, care conduce spre Belgrad, Budapesta, Viena, era de asemenea deschisă.

Actul memorabil al poporului român a fost salutat de opinia publică democratică mondială şi s-a bucurat de aprecieri realiste din partea presei şi a unor oficialităţi. Ziarul „Pravda" scria, de pildă, la 28 august 1944 : „Importanţa ieşirii României din Axă depăşeşte cadrul acestei ţări. Presa străină are dreptate să spună că aceasta înseamnă prăbuşirea întregului sistem de apărare german în Balcani". „Această ştire — scria la 24 august «Front National» —, care soseşte în plină insurecţie a Parisului, va umple de bucurie pe luptătorii noştri". În aceeaşi zi, cotidianul american „Christian Science Monitor" consemna că „Rămăşiţele armatelor 6 şi 8 germane au fost prinse în cursă între ruşi şi români care, în conformitate cu ordinele primite de la Bucureşti, au atacat pe germani". Acelaşi ziar american scria tot atunci că „Pierderea României înseamnă dispariţia rapidă a tuturor vestigiilor dominaţiei Axei în Balcani. Bulgarii îi vor urma fără îndoială. Apoi, cu ajutorul mareşalului de partizani iugoslavi Iosip Broz (Tito), garnizoanele germane din Grecia şi insulele Mării Egee vor fi izolate şi lăsate în mîinile grecilor, care au multe să le spună".

Distanţa n-a împiedicat înregistrarea şi comentarea evenimentelor din România în presa Americii Latine. Ziarul argentinian „La Prensa", din 25 august, scria următoarele : „Prăbuşirea ocupaţiei germane în Balcani. Bariera dificilă a Carpaţilor a dispărut în mod practic... La sud-vest de România se întinde Iugoslavia împînzită de partizani care ţin continuu în şah garnizoanele germane. Mai departe se află Adriatica, dominată de către adversarii lor. În mod virtual este creată astfel o barieră continuă în nordul Balcanilor care va implica pierderea tuturor forţelor germane din Grecia, Marea Egee şi Creta".

Consecinţele catastrofelor provocate Germaniei în România erau înfăţişate de mareşalul Keitel şi generalul Guderian, într-un raport depus pe biroul lui Hitler, după cum urmează : „...pe lîngă consecinţele imediate de ordin militar, au produs în acelaşi timp o răsturnare de fronturi extrem de periculoasă, ce va duce la pierderea teritoriului nu numai al României, ci şi al Bulgariei, Iugoslaviei şi Greciei, punînd în pericol toată armata germană din Balcani" [5]).

Prăbuşirea dispozitivului german în Balcani a avut — cum era şi firesc — repercusiuni imediate în zona estică a bazinului Mediteranei, cu mările anexe. Lipsit de orice posibilitate de a-şi restabili apărarea pe interiorul României, imediata pierdere a Bulgariei, ca urmare a acţiunii Armatei sovietice începute la 8 septembrie şi a insurecţiei din 9 septembrie de la Sofia, comandamentul german a luat măsuri pentru evacuarea forţelor lui din această parte a Mediteranei. Motivînd decizia adoptată, comandamentul german consemna retrospectiv, în Buletinul său informativ din 15 octombrie 1944, că una din cauzele principale care provocaseră retragerea era şi situaţia din România, care crease „o ameninţare pentru spatele poziţiilor germane din Balcani. Datorită acestui fapt, noi sîntem nevoiţi să evacuăm trupele germane din Grecia de sud. Trupele noastre au început retragerea din insulele Mării Egee şi din Peloponez încă de acum cîteva săptămîni" [6]). Pentru a completa ideea comandamentului german, ne vom referi la memorialistul englez Arthur Gould Lee, care apreciază că „Deschizînd în mod brusc drumul trecerii torentului rusesc spre graniţa de vest a României, schimbarea frontului de către România forţase Germania să-şi retragă forţele din Grecia, Albania şi din sudul Iugoslaviei şi să-şi fixeze o nouă poziţie în nordul Iugoslaviei. Forţele britanice, care au debarcat în septembrie în Grecia, avuseseră o sarcină simplă, deoarece cea mai mare parte a trupelor germane de ocupaţie se retrăgea" [7]).

Ambele aprecieri se cer a fi corectate în unele privinţe. În primul rînd, retragerea nu s-a făcut fără lupte, cotropitorii fascişti fiind continuu loviţi puternic şi hărţuiţi de partizanii greci şi iugoslavi. În al doilea rînd, o bună parte a trupelor germane n-a mai putut să se retragă, deoarece forţele sovietice, iugoslave, române şi bulgare controlau comunicaţiile din nordul Iugoslaviei şi sudul Ungariei ; la sfîrşitul războiului, cînd Germania a capitulat fără condiţii, în insulele din estul Mediteranei şi în Peninsula Balcanică au depus armele 14 divizii germane, totalizînd aproximativ 250 000 de oameni [8]).

Sfîrşitul războiului însemna implicit sfîrşitul acţiunilor de luptă în Mediterana. Victoria de la 9 mai 1945 era, de asemenea, rezultatul luptelor şi sacrificiilor popoarelor din bazinul Mării Mediterane şi din zonele limitrofe, fructul eforturilor depuse de popoarele coaliţiei antihitleriste.

---

[4]) „Voenno-istoriceski jurnal" nr. 8/1964, p. 27.

[5]) Arhiva istorică centrală. Fond Casa regală, dosarul 12 bis, 1945.

[6]) Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S., Moscova. Arhiva secţiei „Istoria Marelui Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei", inv. nr. 13 537. Documente privitoare la armatele străine. Documente operative ale Statului major al armatei 6 germane (13—21 octombrie 1944), p. 70.

[7]) Arthur Gould Lee : Crown against Sickle, Hutchinson et. Co. Ltd. London, p. 91.

[8]) Generalul L. M. Chassin : Histoire militaire de la seconde guerre mondiale, Ed. Payot, Paris, 1947, p. 502.

Robert, Edward și John Kennedy (fotografie din 1959)

TIME:

„Edward Kennedy și misterele insulei Chappaquiddick“

Anul trecut, cînd era copleșit de durere, părea să aibă mai mult prestigiu ca oricînd. Vechile aventuri ale celui mai tînăr fiu al unei familii bogate și faimoase fuseseră date uitării. Nu era ceea ce păruse să fie, iar prietenii și criticii deopotrivă nu-l considerau un senator necopt din Massachusetts, ci ultimul custode al legendei. În vara aceea, el a preferat să evite șansa de a deveni candidat la președinție. Ar fi fost prematur. Dar cine se putea îndoi că, în cazul în care avea să fie cruțat de a împărtăși soarta fraților săi, va revendica moștenirea mai tîrziu? În prima cuvîntare pe care a rostit-o după asasinarea fratelui său Robert, Edward Moore Kennedy a proclamat : „Ca și cei trei frați înaintea mea, ridic un drapel căzut. Susținut de amintirea anilor neprețuiți pe care i-am petrecut împreună, voi încerca să duc mai departe angajamentul special față de dreptate, împlinire, curaj, care a distins viețile lor“.

Amintirea acestor cuvinte pare acum o ironie amară. Cariera lui Kennedy este amenințată nu de un inamic violent sau de un dușman politic, ci de un scandal care a dezvăluit o lipsă șocantă de judecată și de control.

Noaptea pierdută de Kennedy pe insula Chappaquiddick, de lîngă insula Martha's Vineyard, și săptămîna de mistificări care a urmat, au redeșteptat toate vechile îndoieli. Timp de aproximativ nouă ore după ce automobilul condus de el s-a prăbușit de pe podul Dike — provocînd moartea prin înecare a singurului său pasager, Mary Jo Kopechne — Kennedy nu a anunțat poliția. După prima sa declarație, scurtă și necorespunzătoare, de la sediul poliției, tăcerea sa a lăsat timpul necesar pentru a se formula atît întrebări cinstite cît și bîrfeli odioase în jurul reputației și al viitorului său.

În cele din urmă, la sfîrșitul săptămînii, senatorul Kennedy a rupt tăcerea. Prin intermediul avocaților săi, Kennedy și-a retras opoziția față de procesul ce-i fusese intentat. Apoi, în fața tribunalului din Edgartown al districtului Dukes, s-a recunoscut vinovat de a fi părăsit scena unui accident. În noaptea aceea, Kennedy a prezentat în fața unei rețele naționale de televiziune o relatare a evenimentelor petrecute înainte și după accident și a făcut apel în mod abil la sentimentele alegătorilor din statul Massachusetts, cerîndu-le să-l sfătuiască dacă să demisioneze sau nu din Senat.

Oricît ar fi fost de neplăcută, apariția în fața tribunalului a fost probabil partea cea mai ușoară a chinului. Kennedy, care a sosit cu 25 de minute înainte de începerea procesului, împreună cu soția sa Joan și cu cumnatul său Stephen Smith, părea un om distrus. Încordarea i se citea pe față. Cînd i s-a cerut să spună dacă se consideră vinovat sau nevinovat, senatorul a răspuns cu glas slab „vinovat“ ; apoi, după o secundă, a repetat cuvîntul mai tare, astfel încît a putut fi auzit de toți reporterii și de asistență. În cursul celor nouă minute cît a durat procesul, nu a mai spus alt cuvînt.

Judecătorul James Boyle a pronunțat sentința : două luni închisoare corecțională, cu suspendarea pedepsei pe un an. Kennedy nu se află formal sub supraveghere, dar rămîne supus jurisdicției tribunalului timp de 12 luni. Procurorul Walter Steele a cerut ca Kennedy să fie cruțat de întemnițare, așa cum a cerut și unul din cei trei avocați ai săi, declarînd că „reputația acuzatului este cunoscută tribunalului și întregii lumi“. Șeful poliției din Edgartown, Dominick Arena, care anchetase accidentul și formulase acuzația împotriva senatorului, nu a avut nimic de obiectat. El le-a declarat reporterilor : „Sînt mulțumit. Cazul este închis“.

E aproape sigur că, în termeni legali, șeful poliției avea dreptate. Din punct de vedere politic și moral, el era însă foarte departe de adevăr. Vorbind națiunii în fața unei biblioteci din locuința tatălui său de la Hyannisport — propria lui locuință nu are o capacitate electrică suficientă pentru echipamentul de televiziune — Kennedy a încercat nu numai să umple unele din golurile mari ale relatării sale anterioare, dar și să-și salveze viitorul politic. Declarația sa a răspuns, de fapt, la cîteva întrebări, dar le-a lăsat pe cele mai serioase fără răspuns și a ridicat unele care nu fuseseră formulate înainte. Iată întrebările și faptele, în măsura în care au devenit cunoscute.

CE FĂCEA EDWARD KENNEDY LA CHAPPAQUIDDICK ? Vineri, 18 iulie, un grup de secretare și funcționare participante la campania prezidențială a lui Robert Kennedy din 1968, precum și cîțiva prieteni ai lui Kennedy, s-au întîlnit în mica vilă Lawrence, pe care vărul lui Kennedy, Joseph Gargan, o închiriase pe insula Chappaquiddick. Kennedy a declarat că el „încurajase organizarea reuniunii acestui grup feminin devotat“. E adevărat că, din cînd în cînd, au loc asemenea petreceri ale anturajului familiei Kennedy și aceasta nu era deloc neobișnuită.

Erau de față șase femei și șase bărbați, inclusiv senatorul. Pe lîngă Mary Jo, femeile, toate din Washington, erau Susan Tannenbaum, Rosemary Keough, Esther Newberg și două surori, Nancy și Mary Ellen Lyons. În afară de Kennedy și Gargan, bărbații erau Paul Markham, fost procuror pentru statul Massachusetts ; Jack Crimmins, un funcționar al familiei Kennedy ; Charles Tredder și Raymond Larusso, împreună cu care Kennedy făcea deseori iahting. Kennedy locuia la hotelul Shiretown Inn din Edgartown, situat dincolo de canalul ducînd spre insula Chappaquiddick. Femeile au tras la motelul The Dunes, la o distanță de cîțiva kilometri. În după-amiaza aceea, Kennedy navigase pe iahtul său, „Victura“, în prima competiție din cadrul regatei anuale din Edgartown, un eveniment mult așteptat de membrii familiei sale. Soția lui Kennedy, Joan, a rămas la locuința lor de vară de pe insula Squaw, lîngă Hyannisport. Kennedy a declarat că „numai motive de sănătate“ au împiedicat-o să vină cu el. Doamna Kennedy așteaptă al patrulea copil în jurul datei de 1 ianuarie, dar nu e sigur că acesta a fost „motivul de sănătate“. Nici o altă soție nu a participat la reuniune, iar absența lor nu a fost explicată.

DE CE AU PLECAT KENNEDY ȘI DOMNIȘOARA KOPECHNE ? Atît potrivit primei sale declarații scrise cît și potrivit relatării sale televizate, Kennedy și Mary Jo au plecat de la reuniune cam pe la orele 23,15. Deși el nu a repetat acest lucru la televiziune, intenția sa, a spus Kennedy poliției, era de a prinde, la miezul nopții, ultimul ferry-boat care se întorcea la Martha's Vineyard. Senatorul, a declarat săptămîna trecută una din femei, dorea să se culce devreme pentru ca să fie odihnit pentru a doua cursă din ziua următoare, iar mama lui Mary Jo a spus mai tîrziu că fiica ei era o „somnoroasă“ care de obicei se culca devreme. Cînd Mary Jo a spus că este obosită, Kennedy i-ar fi propus să plece cu el. Dar alte femei nici nu au știut măcar că Kennedy plecase; nici una nu a aflat despre accident pînă a doua zi dimineața.

La acest punct, potrivit relatării de la televiziune, Kennedy a fost confruntat de una din întrebările cele mai evidente și dificile : „Bănuielile de imoralitate care au fost formulate în ce privește comportarea mea și a ei în seara aceea sînt absolut neîntemeiate. Între noi nu au existat niciodată nici un fel de relații personale“. Firește, nimeni nu poate dovedi în mod concludent că Kennedy spunea adevărul despre acest aspect al incidentului, dar majoritatea dovezilor confirmă declarațiile lui, fie și numai deoarece o aventură în toiul nopții părea ceva cu totul nepotrivit cu firea lui Mary Jo. Esther Newberg declară : „Mary Jo nu era o străină sau o cunoștință întîmplătoare. Era ca un membru al familiei“. Pe de altă parte, spune o persoană care cunoaște de mult timp familia Kennedy, „se poate bănui de asemenea că Kennedy, jovial, destins, eventual ametit de băutură, iar fi spus : «Vino, Mary Jo, să privim oceanul»“.

ERA OARE KENNEDY BEAT? Potrivit declarației sale de la televiziune, „nu conducea sub influența alcoolului“ și, spune Esther Newberg, „era o reuniune la care ne făceam singuri de mîncare, nu o orgie romană. Nimeni nu a băut mult“. Este totuși neverosimil ca Kennedy să se fi abținut cu totul — nu a spus niciodată că a făcut-o — și lipsa unei analize a conținutului de alcool din sînge sau a unui test respirator, după accident, nu poate decît să trezească suspiciuni, fie ele justificate sau nu. De la asasinarea fratelui său Robert, Edward Kennedy obișnuia să bea mai mult, dar este departe de a fi un beți. A rămas absolut treaz la mai multe petreceri unde alcoolul curgea din belșug, și un corespondent al revistei „Time“, care l-a urmărit luni de zile, l-a văzut beat o singură dată. Aceasta se întîmpla la bordul avionului cu care se înapoia din călătoria sa încununată de succes în Alaska, iarna trecută. Pe scurt, nu există dovezi nici într-un sens nici în celălalt.

CUM S-A PRODUS ACCIDENTUL ? Părăsind vila în automobilul său negru Oldsmobile tip 1967, Kennedy a ajuns a-

proape imediat la o răscruce în formă de T. Dacă ar fi cotit la stînga, ar fi mers în continuare pe drumul asfaltat de pe insula Chappaquiddick care duce la punctul de trecere cu ferry-boatul. Dar a cotit la dreapta, pe un drum nepavat ducînd la un pod de lemn și de acolo la plajă. În prima declarație făcută poliției, Kennedy a declarat că a greșit pur și simplu și a cotit la dreapta. Aceasta înseamna că nu a văzut săgeata luminoasă indicînd drumul spre ferry-boat. Locuitorii spun că frații Kennedy cunoșteau sau ar trebui să cunoască foarte bine regiunea. Se pune următoarea întrebare : putea oare senatorul să conducă trei sferturi de kilometru pe o șosea nepavată fără să-și dea seama că greșise drumul ? Sau se îndrepta cu bună știință spre plajă ?

Podul este în mod evident periculos, noaptea sau ziua, și era fatal ca, mai devreme sau mai tîrziu, o mașină să se prăbușească în apă. Automobilul lui Kennedy a făcut doar șase metri pe pod înainte de a plonja. Localnicii recomandă ca șoferii să se oprească cu totul înainte de a părăsi drumul și să înainteze apoi cu cinci kilometri pe oră. Kennedy a înformat Biroul pentru autovehicule al statului Massachusetts — care i-a suspendat permisul de conducere — că a condus cu 20 kilometri pe oră. Nu există nici o dovadă concretă în sens contrar și nu au rămas urme care să indice că Kennedy frînase automobilul sau fusese măcar conștient că s-ar afla în pericol. Se știe însă că anumite persoane din anturajul lui Kennedy refuză să meargă cu el în mașină deoarece conduce nebunește : în deceniul trecut, Edward Kennedy a fost amendat de patru ori, de două ori pentru depășire de viteză și de două ori pentru că a condus în mod imprudent.

CUM A SCĂPAT EL ? Descriind la televiziune momentul culminant, Kennedy a spus că nu-și dă seama cum a ieșit din automobil, care se prăbușise în valuri. „Îmi amintesc că în timp ce apa rece îmi ajungea în jurul capului, eram sigur că mă voi îneca — a spus el. Apoi mi-a intrat apă în plămîni și am simțit în mod concret senzația de înec. Am reușit totuși, într-un fel sau altul, să ajung viu la suprafață. Am făcut imediat eforturi repetate pentru a o salva pe Mary Jo, plonjînd în curentul puternic și tulbure, dar nu am reușit decît să-mi accentuez starea de epuizare totală și de spaimă".

Ținînd seama de corsetul pe care îl poartă de la accidentul săn de avion din 1964, lui Kennedy i-a fost probabil greu să plonjeze în apă. Problema care se pune este dacă s-a străduit în mod real s-o facă. Curentul era de 1,50 noduri. Ținînd seama de starea sa fizică și morală, această parte a relatării este oarecum neverosimilă. A doua zi dimineața, cînd automobilul a fost scos la suprafață, s-a găsit în el un portofel aparținînd lui Rosemary Keough, secretara lui Edward Kennedy. Aceasta a determinat speculații în sensul că s-ar fi putut ca domnișoara Keough să se afle și ea în mașină alături de Mary Jo. În realitate ea folosise automobilul mai devreme, în cursul zilei, pentru a aduce un aparat de radio, și își uitase portofelul în automobil.

DE CE N-A CHEMAT POLIȚIA ? În toate relatările despre accident, golul cel mai misterios — și fără îndoială cel mai serios — se referă la ceea ce s-a întîmplat după accident. De ce n-a chemat imediat Kennedy poliția sau o echipă de salvare a pompierilor ? „Comportarea și cuvintele mele în cursul orelor următoare, în măsura în care mi le pot reaminti, nu au nici un sens pentru mine — a declarat Kennedy la televiziune. Medicii mei m-au informat că am suferit o comoție cerebrală și un șoc. Nu încerc să eludez răspunderea pentru faptele mele invocînd o traumă fizică sau morală, provocată de accident sau de altceva. Consider nejustificabil faptul că nu am anunțat imediat poliția despre accident". În loc s-o facă, el s-a întors la vilă și, pe drum, a trecut pe lîngă patru case, din care la cel puțin una luminile erau aprinse.

La acest punct, declarația făcută de Kennedy poliției și relatarea prezentată de el publicului par să nu mai concorde. În prima versiune, el a declarat că, înapoindu-se la vilă, s-a urcat pe bancheta din spate a unui automobil și a cerut unuia dintre invitați să-l ducă înapoi la Edgartown. Nu a spus cum a reușit să ajungă la Edgartown. A doua oară a spus că, atunci cînd a ajuns la vilă, a vorbit cu Gargan și cu Paul Markham, fostul procuror pentru statul Massachusetts, împreună cu care s-a întors la pod. Cei doi prieteni ai săi au intrat în apă, a spus Kennedy la televiziune, dar nu au reușit s-o găsească pe Mary Jo. „Mi-au trecut prin minte tot felul de gînduri încîlcite", a spus Kennedy, printre care acela că accidentul nu se petrecuse poate de loc sau, pe de altă parte, că poate „un blestem groaznic planează de fapt asupra întregii familii Kennedy". Și a adăugat : „Spun sincer că eram copleșt de o mulțime de emoții — durere, teamă, îndoială, extenuare, panică, confuzie și șoc".

A FOST OARE KENNEDY ÎNTR-O STARE DE ȘOC ? Ideea unui șoc, în special de genul descris de Kennedy, pare celor mai mulți oameni inacceptabilă. Cum de și-a putut aminti unele lucruri atît de bine iar altele deloc ? S-ar zice că memoria lui a fost foarte selectivă. Întrebați însă de revista „Time", trei experți au declarat că modul de a se comporta al lui Kennedy nu este neobișnuit pentru o persoană care a trecut printr-o asemenea încercare. Șocul determină o persoană să se disocieze temporar de împrejurări amenințătoare. Este posibil deci ca Kennedy, căutînd în mod subconștient societatea protectoare a cunoscuților săi, să fi trecut fără să se oprească pe lîngă casele din apropiere, unde ar fi putut găsi ajutor. „Nimeni nu știe care este propriul său punct de prăbușire — spune dr. Max Sadove, profesor la Școala de Medicină din Illinois. El este diferit, în împrejurări diferite, pentru oameni diferiți". Rămîne totuși oarecum greu de acceptat ideea că, în stare de șoc, Kennedy ar fi putut face actul rațional de a cere ajutor prietenilor săi și de a le da diverse instrucțiuni, dar ar fi fost incapabil să facă actul la fel de rațional de a le cere să cheme poliția.

DE CE NU AU CHEMAT POLIȚIA GARGAN ȘI MARKHAM ? Chiar dacă acceptăm ideea că Edward Kennedy se afla într-o stare de șoc, comportarea lui Gargan și Markham este cel puțin de neînțeles. Amîndoi sînt avocați. Deși nu aveau obligația din punct de vedere legal s-o facă, era de așteptat ca cei doi oameni să cheme imediat poliția dacă s-ar fi gîndit la soarta fetei. Nu numai că ar fi fost descoperit mai repede cadavrul lui Mary Jo, dar s-ar fi putut salva viața fetei. Deși existau doar foarte puține șanse, nu era exclus ca, în vehiculul scufundat, să se mențină o pungă de aer care să-i prelungească viața. Dacă s-a format o pungă de aer, ea ar fi fost situată în partea din spate a automobilului, care se lăsase mai puțin în apă decît botul foarte greu. Fapt este că Mary Jo a fost găsită pe bancheta din spate, deși șezuse probabil în față, alături de Kennedy.

Dincolo de ceea ce ar părea să fie instinctul firesc de a cere repede ajutor, un telefon prompt la poliție l-ar fi salvat pe Kennedy de unele insinuări care au urmat — dacă este adevărat că nu era beat. Un fapt mărunt, neexplicat în nici o declarație, este cum anume cei doi bărbați — după ce au trecut prin situația descrisă de Kennedy — s-au putut întoarce la micul grup din vilă fără să trezească curiozitate. Kennedy declară doar că le-a cerut „să nu le alarmeze pe prietenele lui Mary Jo". Așa cum stau lucrurile, se menține inevitabil bănuiala că cei doi nu au chemat poliția de teamă că Kennedy va fi supus unui test de respirație sau altor probe pentru depistarea alcoolului. Astfel, s-a preferat poate să se riște acuzația mai puțin gravă de părăsire a scenei unui accident, față de acuzațiile mai grave care ar fi putut decurge din conducerea automobilului în stare de ebrietate. Indiferent de explicație, acest punct rămîne unul dintre cele mai slabe din povestea lui Kennedy.

CUM S-A ÎNAPOIAT KENNEDY LA EDGARTOWN ? La televiziune, el a spus că le-a cerut lui Gargan și Markham să-l ducă cu mașina pînă la punctul de trecere cu ferry-boatul. Ultimul ferry-boat prevăzut de orar plecase — deși este posibil ca, în urma unor aranjamente speciale, serviciul să fie prelungit. Dintr-un impuls brusc, a spus Kennedy, el a sărit în apă și a trecut înot canalul de 120 de metri care desparte insula Chappaquiddick de Martha's Vineyard, „fiind încă o dată cît pe aci să se înece". În cele din urmă, a spus el, s-a prăbușit leșinat în camera sa de hotel, de unde a ieșit o singură dată în cursul nopții pentru a vorbi cu un bărbat pe care l-a identificat drept un funcționar. Russell E. Peachey, în realitate coproprietar al hotelului Shiretown Inn, a declarat ulterior corespondentului revistei „Time", Frank Marrick, că l-a văzut într-adevăr pe Kennedy la ora 2,25 dimineața, îmbrăcat într-un costum care părea uscat. Kennedy s-a plîns că zgomotul care venea de la o petrecere dintr-o clădire vecină îl împiedică să doarmă și a întrebat cît e ceasul. După părerea lui Peachey, Kennedy nu se purta și nu vorbea într-un mod neobișnuit. Ca și partea din relatarea sa referitor la felul cum a ieșit din automobil, această recapitulare conține elemente ciudate. Cum de a avut putere să înoate prin curentul periculos ? Dacă încerca să doarmă, așa cum își reamintește Peachey că i-a spus, de ce era complet îmbrăcat ?

Între timp, se pare că pe insula Chappaquiddick reuniunea a continuat multă vreme după accident. Ceilalți membri ai grupului au scăpat ferry-boatul spre Edgartown și au petrecut noaptea în vilă. Nu erau destule paturi și unii au trebuit să-și facă culcușuri pe jos. Se pare că Markham și Gargan au plecat neobservați de la reuniune pentru a-i da ajutor lui Ted. Nu se știe însă ce au făcut sau unde au fost în restul nopții.

AU FOST OARE AUTORITĂȚILE PREA INDULGENTE ? Șeful poliției din Edgartown, Dominick Arena, fost membru al poliției călare a statului, care a venit pe insulă pentru a evita tensiunile orașului, se afla în acele zile la un regim de calmante. Potrivit propriilor sale cuvinte, pînă atunci nu anchetase niciodată cazuri mai serioase decît plîngeri despre „broaște țestoase sau șerpi strecurați în curțile oamenilor". Deși, a doua zi după accident, Kennedy a petrecut cîtva timp în biroul lui Arena pregătindu-și declarația inițială, Arena nu s-a gîndit nici o clipă să-i ia un interogatoriu. Nici ceilalți participanți la reuniune nu au fost interogați. „La urma urmelor — a spus Arena reporterilor — atunci cînd ai de-a face cu un senator al S.U.A., trebuie să manifești o oarecare încredere".

Asaltat de telefoane și de telegrame care îl acuzau că nu-l anchetează pe Kennedy așa cum ar fi anchetat pe oricine altcineva, Arena a declarat energic ziariștilor : „Ascultați-mă pe mine, este tratat la fel ca oricare

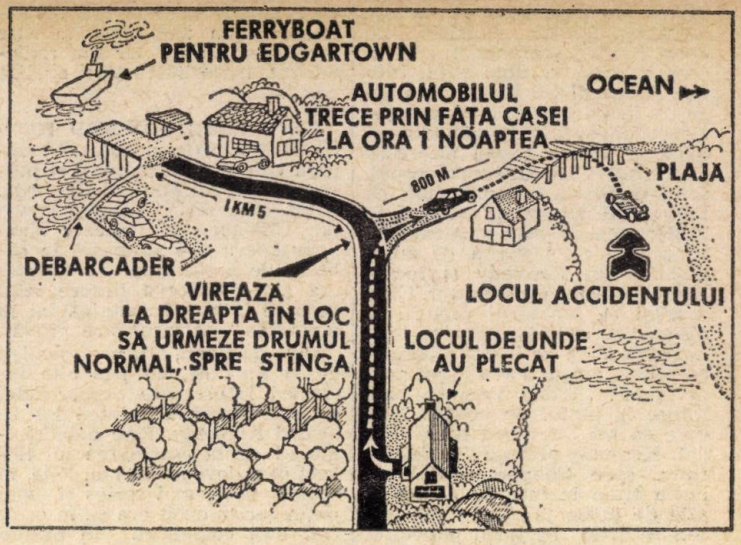

altul". Se pare însă că nu așa au stat lucrurile. Potrivit lui John Farrar, scafandrul care a scos a doua zi dimineață din apă cadavrul lui Mary Jo, după ce un locuitor al insulei anunțase scufundarea automobilului și după ce Arena însuși încercase fără succes să găsească corpul, șeful poliției a fost informat că Edward Kennedy îl așteaptă la Edgartown. În acel moment Arena știa că e vorba de automobilul lui Kennedy și încerca să-l găsească pe senator. Cînd a aflat că senatorul preferă să discute cu el la Edgartown mai degrabă decît pe insula Chappaquiddick, a spus Farrar, Arena a declarat : „Teddy vrea să mă întorc la postul de poliție. Trebuie să mă duc". Alt lucru ciudat. Kennedy plecase din Edgartown spre Chappaquiddick cu puțin timp înainte ca Arena să afle de prezența sa în regiune. S-a învîrtit în jurul punctului de trecere cu ferry-boatul și, în timp ce se afla acolo, a spus el la televiziune, a încercat să-l cheme de la un telefon public pe Burke Marshall, avocat cunoscut și prieten al familiei. Apoi s-a întors la Edgartown și s-a prezentat la postul de poliție.

Fapt e că nici Arena, nici dr. Donald Mills, anchetatorul medical adjunct, nici superiorii lui Arena, procurorul Steele și procurorul districtual Edmund Dinis, nu se pot lăuda cu modul în care au tratat cazul cel mai faimos cu care probabil vor avea de-a face vreodată. Mergînd pe aceeași linie cu ancheta sumară a lui Arena, Mills, care a constatat decesul lui Mary Jo, a omis să facă o autopsie. Mills a examinat cadavrul, dar o autopsie ar fi arătat dacă Mary Jo băuse și cît. În loc de aceasta, s-a luat o probă de sînge, mult mai puțin concludentă, care a arătat că băuse cu moderație.

DE CE A AȘTEPTAT ATÎT DE MULT KENNEDY PENTRU A DA O EXPLICAȚIE ? Iată propria sa explicație la televiziune : „Înainte de a compărea în fața tribunalului, ar fi fost impropriu să fac comentarii asupra acestei probleme". Dar aproape nimic din declarațiile pe care le-a făcut în cele din urmă, nu ar fi putut să dăuneze situației sale. În fața legii, în orice caz, daunele aduse situației și reputației sale erau atît de mari încît ar fi fost în interesul lui să spună imediat cum s-au petrecut lucrurile. Timp de șase zile, amănuntele cele mai simple au rămas neexplicate și au constituit o sursă neîncetată de speculații.

Este oare posibil ca Kennedy să fie atît de îngîmfat, dată fiind poziția sa, încît să fi considerat că poate să ignoreze zvonurile și să iasă nevătămat ?

În timp ce criza continua, vechii consilieri ai fraților Kennedy — Robert McNamara, Theodore Sorensen, Richard Goodwin, Kenneth O'Donnell și Burke Marshall, printre alții — au umplut faimoasa reședință din Hyannisport, ocupînd toate paturile disponibile. Numai casa Jacquelinei Onassis, care era plecată, nu a fost transformată în dormitor. Un grup de consilieri, condus de McNamara, a cerut energic o explicație completă și imediată. In cele din urmă, Ted a acceptat iar autorii de discursuri — Sorensen, omul lui John F. Kennedy, David Burke, consilierul administrativ al lui Ted, și Milton Gwirtzman, avocat din Washington, prieten cu Kennedy — și-au început activitatea. În momentul în care rezultatul muncii lor era radiodifuzat, majoritatea țării analiza cazul.

CINE ESTE EDWARD KENNEDY ? Firește, problema esențială constă în caracterul și personalitatea lui Edward Kennedy. După cum scria „Daily News" din Chicago, cei pe care Kennedy speră să-i slujească în calitate de președinte au dreptul „să știe cîte ceva despre felul în care lucrează mintea lui în momente de încordare gravă".

Unii psihiatri, atît profesioniști cît și amatori, au pus alte întrebări interesante despre felul în care lucrează mintea lui Edward Kennedy. Este neîndoielnic că de la asasinarea lui Robert el a devenit alt om. Este, în același timp, mai serios și mai puțin serios decît era și, în orice caz, mai complicat. În primul rînd, avea de făcut față unor răspunderi considerabile. Brusc, la vîrsta relativ tînără de 36 de ani, devenise purtătorul torței familiei Kennedy. „Am intrat în politică în locul fratelui meu Joe — declarase o dată John Kennedy. Dacă mi se întîmplă ceva, Bobby îmi va lua locul, iar dacă dispare Bobby, îl avem pe Teddy". Avea și răspunderi familiale. Joe Kennedy, patriarhul clanului, e pe jumătate paralizat și doar în parte conștient de cele ce se petreceau în jurul lui, iar Ted era acum de fapt tatăl a 15 copii : trei ai lui, 10 ai fratelui său Robert (al 11-lea s-a născut mai tîrziu) și, pînă la noua căsătorie a Jacquelinei Kennedy, cei doi ai lui John.

Și-a îndeplinit îndatoririle, atît oficiale cît și neoficiale, cu un devotament mai presus de orice critică. Ted este probabil un senator mai bun decît fuseseră cei doi frați ai săi, care considerau că Senatul îi îngrădește în acțiunile lor ; a muncit în mod competent, făcînd numai una sau două greșeli. În ianuarie, cînd s-a întrunit Congresul al 91-lea, i-a luat locul lui Russell Long, în calitate de lider adjunct al majorității. Era, firește, beneficiarul harului de a fi un Kennedy. Fără acest har, probabil că nu și-ar fi dobîndit locul în Senat și desigur nu ar fi fost considerat, la vîrsta sa și cu experiența sa, drept un candidat serios la președinție. Era totuși simpatizat în Senat pentru că se purta respectuos cu cei vîrstnici ; se supunea regulilor și muncea. Dacă era mult mai puțin corosiv — și mult mai puțin antipatizat — decît Bobby, părea de asemenea să fie lipsit de înflăcărarea și de pasiunea sinceră a fratelui său pentru cauzele pe care le apăra. În ultimele luni începuse să-și construiască o poziție : cuvîntări cu privire la Vietnam, la programul spațial și la proiectul de rachetă antirachetă, toate redactate cu ajutorul consilierilor, pe care se bizuia mai mult decît fratele său. Dar dobîndise încredere în propria sa judecată politică și părea să fie de acord cu afirmația atribuită atît lui John Kennedy cît și lui Lyndon Johnson, că Ted este cel mai bun politician din familia Kennedy.

În același timp, nu putea să uite imaginea fratelui său zăcînd într-un lac de sînge în bucătăria hotelului Ambasador. Le-a spus clar prietenilor săi cei mai apropiați că știe mai bine decît oricine că există nenumărați psihopați care ar dori să revendice cinstea de a fi asasinat pe ultimul dintre frații Kennedy. O dată a declarat : „Știu că într-o zi voi primi un glonte în spate și nu vreau". A spus prietenilor că tatăl său a urmărit la televiziune funeraliile lui Eisenhower și a crezut că era înmormîntarea ultimului său fiu. Ted, care fusese totdeauna fratele cel mai vesel și cel mai puțin intelectual sau introspectiv, era uneori mohorît în ultima vreme.

Cel mai tînăr, cel mai frumos și cel mai răsfățat dintre frații Kennedy păruse deseori lipsit de răspundere. Pe lîngă faimoasa împrejurare cînd încercase să trișeze la un examen la Harvard, a făcut numeroase năzbîtii : a călărit un cal nărăvaș în Vest și a pilotat un avion fără antrenamentul necesar. În ultimul timp, prietenii săi erau de părere că goana după senzații tari se amesteca cu ideea că ar putea oricînd să moară. Părea mai obosit de exigențele imaginii sale publice.

CUM VA AFECTA ACEST CAZ CARIERA POLITICĂ A LUI KENNEDY ? Unul din factori va fi în ce măsură opinia publică din Statele Unite va accepta relatarea sa televizată cu privire la dezastru. A fost o declarație abilă, scrisă cu grijă și bine citită, cu ecouri ale vocii obsedante a lui John Kennedy. Dar, pe lîngă faptul că nu a răspuns la întrebări cheie, declarația a fost supărătoare și din alte puncte de vedere. Ea a mizat oarecum ieftin pe „blestemul familiei Kennedy" și a invocat mai mult decît era necesar umbrele fraților asasinați. Mai presus de toate, Kennedy dorea să obțină și una și alta. A cerut să-și asume răspunderea pentru cele petrecute : „Consider nejustificabil faptul că nu am anunțat imediat poliția de accident". În același timp, era evident că ruga de asemenea să fie scuzat. „Aș înțelege perfect de ce unii ar putea considera că este just să demisionez. Cer astă seară populației din Massachusetts să reflecteze adînc, împreună cu mine, la acest lucru. În așteptarea acestei hotărîri, solicit sfatul și părerea dv. În adoptarea ei, solicit rugăciunile dv".

Este neîndoielnic că apelul a avut efect pe lîngă mulți ascultători și că statul Massachusetts, în orice caz, nu-l va părăsi. Ziarele și posturile de televiziune și radio au primit zeci de mii de telegrame și telefoane exprimînd sprijin pentru Edward Kennedy. Firește, în alte părți, reacția a fost amestecată. Șeful de poliție Arena și părinții fetei moarte au primit obișnuitele scrisori trimise de dușmanii familiei Kennedy. În Massachusetts, unde familia Kennedy este aproape sacrosanctă, republicanilor le va fi totuși greu să găsească un candidat de prestigiu care să conteste anul viitor locul lui Kennedy în Senat. S-ar putea ca, în Senat, viitorul lui Edward Kennedy să nu fie afectat. Se știe că senatorii sînt toleranți față de slăbiciunile colegilor lor. „La urma urmelor — spunea săptămîna trecută Mike Mansfield, liderul majorității — chiar și un politician este om".

Dar, din anumite puncte de vedere, un candidat la președinție trebuie să fie mai presus de slăbiciunile omenești grave. Unii se vor întreba totdeauna dacă Kennedy, care în cel mai bun caz a cedat sub o presiune foarte puternică, poate rezista rigorilor „biroului oval" al Casei Albe. Judecata sa va rămîne oare neafectată, așa cum a rămas cea a fratelui său, în cursul încordării unei crize politice ? „Putem oare să avem încredere în el în cazul unui pericol la adresa securității naționale ? — a întrebat săptămîna trecută un expert din Washington. Ar putea el lua hotărîri instantanee, de felul celor pe care au trebuit să le ia astronauții, atunci cînd au aselenizat ?" A și început să circule următoarea anecdotă : Un democrat întreabă despre Nixon în cursul campaniei prezidențiale din 1972 : „Ați cumpăra de la el un automobil vechi ? Cel întrebat răspunde : Da, dar fii sigur că nu l-aș lăsa pe Teddy să-l conducă".

Mulți democrați și republicani, liberali și conservatori, s-au grăbit să scrie necrologul politic al lui Kennedy. Dar mult mai mulți alți politicieni, tot din ambele partide și de la ambele capete ale spectrului politic, sînt mai puțin convinși că situația senatorului este disperată. Cîțiva ani de muncă susținută și de comportare impecabilă ar putea să restabilească șansele lui Kennedy în viața politică.

În orice caz, șansele lui Kennedy de a obține desemnarea partidului democrat în 1972 au scăzut simțitor în timp ce șansele lui Edmund Muskie, Hubert Humphrey și George McGovern — ca să nu mai vorbim de vreun om încă necunoscut — au crescut. Firește, nu sîntem încă în 1972, dar se pare că anul 1976, cînd Ted va avea doar 44 de ani, va fi mai promițător pentru el. Mai departe nu se poate întrevedea. Merită să amintim că în 1988, alt an prezidențial, Kennedy va avea doar cu un an mai mult decît a avut Richard Nixon atunci cînd a fost ales președinte.

Indiferent de concluziile la care vor ajunge în cele din urmă conducătorii politici și opinia publică, indiferent cît va fi sau nu de scurtă memoria națiunii, Kennedy ar putea să sufere și alte lovituri serioase. De cîtva timp se îndoiește de sine. Acum, această povară ar putea să devină mai grea dacă va compara prestigiul moștenit de la frații săi cu situația lui actuală. Poate fi oare sigur de propria sa judecată și tărie de caracter ? El însuși a recunoscut dilema în care se află atunci cînd a citat din John Fitzgerald Kennedy : „Istorisirile despre curajul din trecut nu pot suplini curajul însuși. Pentru a-l avea, fiecare om trebuie să privească în propriul său suflet".

Le Monde
PARIS

OPȚIUNI SUDANEZE

Interviu cu președintele Consiliului Revoluționar

Generalul Gaafar El Numeiry, președintele Consiliului Revoluționar, care a preluat puterea la Khartum, la 25 mai, a desemnat un guvern cuprinzînd reprezentanți ai tuturor curentelor de stînga din Sudan dar, în același timp, își exprimă hotărîrea ca puterea în stat să fie exercitată de cei 9 tineri ofițeri din Consiliul Revoluționar prezidat de el.

— „Ofițerii liberi" și eu însumi nu urmăream puterea în sine — *ne spune el.* Năzuiam să înfăptuim revoluția și să cucerim libertatea. În 1953, doream să izgonim ocupantul englez. În ajunul independenței, în ianuarie 1956, dizolvaserăm organizația noastră. După un an, dezamăgiți de noii noștri conducători, am încercat să ne regrupăm din nou. Dar guvernul ne-a dat o lovitură hotărîtoare. Exclus în mod provizoriu din armată, am primit domiciliu forțat timp de 16 luni. După lovitura de stat militară a generalului Abboud, în noiembrie 1958, am fost reintegrat în armată — sub presiunea corpului ofițeresc — și trimis la Juba, în sudul țării. Rechemat la Khartum, peste doi ani și jumătate, la sfîrșitul anului 1961, mi-am reluat activitățile clandestine. În octombrie 1964, „ofițerii liberi" au participat din culise la revoluția populară care a răsturnat regimul lui Abboud. Dar, după trei luni, am hotărît să pregătim o lovitură de stat deoarece ne dădeam seama că partidele trădaseră revoluția.

— Cu alte cuvinte, ați hotărît să restabiliți regimul militar...

— Cîtuși de puțin, deoarece considerăm că experiența generalului Abboud a fost în aceeași măsură un eșec, ca și democrația de tip occidental. Sistemul original pe care încercăm să-l realizăm se bazează pe o asociere între militarii și civilii progresiști. Ne vom sprijini pe o organizație de masă, pe care o vom înființa în curînd, pentru a construi o democrație socialistă în care individul se va bucura de toate libertățile. Drepturile lui la muncă, la o locuință omenească, la învățămînt, la asistență medicală gratuită, îi vor fi asigurate.

— Anumite cercuri de afaceri se tem că veți recurge la naționalizări pentru a rezolva dificultățile financiare ale țării...

— Este adevărat că ne-am gîndit la asemenea măsuri. Totuși, am ajuns la concluzia că firmele vizate nu sînt suficient de importante sau prospere pentru a prezenta interes. Finanțele statului pot fi restabilite prin alte mijloace, în special punînd capăt risipei, sporind rentabilitatea întreprinderilor de stat și aplicînd proiecte de dezvoltare susceptibile să sporească în scurt timp avutul statului. Desigur, ne vom rezerva în orice caz dreptul de a efectua naționalizări, atunci cînd ele vor fi reclamate de interesele țării.

Un alt mijloc ar fi de a pune capăt conflictului militar dintre guvernul de la Khartum și rebeliunea Anya-Nya din cele trei provincii meridionale. Generalul Numeiry este de acord cu acest lucru și adaugă :

— Cunosc îndeaproape problema deoarece din noiembrie 1966 pînă în decembrie 1967 am avut sarcina să restabilesc ordinea în provincia Ecuatoria. Ca și toți tovarășii mei din Consiliul Revoluției, ajunsesem la concluzia că nu există o soluție militară a rebeliunii. Iată de ce una din primele măsuri ale guvernului revoluționar a fost să proclame dreptul la autonomie al populației din sud. Sîntem gata să recunoaștem același drept oricărui alt grup etnic, din nord, din est sau din vest, care l-ar revendica. Firește, cu condiția ca principiul unității Republicii Sudaneze să nu fie pus sub semnul întrebării.

Președintele Consiliului Revoluționar consideră însă că, în ciuda bunelor intenții ale guvernului său, nu va fi ușor să se restabilească repede pacea civilă în Sudan.

— Avem dușmani numeroși și puternici care vor încerca să ne împiedice să mergem înainte. Există, în primul rînd, cele două secte, Ansar și Khatmia, precum și Frăția musulmană. Într-adevăr, aceste mișcări reacționare au exploatat neîncetat religia în folosul lor.

— Nu considerați oare, domnule președinte, că prin refuzul de a normaliza relațiile cu Statele Unite și Germania federală, deși recunoașteți Republica Democrată Germană, riscați să izolați Sudanul și mai mult ?

— Nu neg că ruptura cu Washingtonul și cu Bonnul va avea consecințe economice pentru țara noastră. Dar trebuie să știm să deosebim pe cei care vor să ne ajute să luptăm împotriva subdevzoltării de cei care încearcă să obțină beneficii economice și politice de pe urma înapoierii noastre. Republica Democrată Germană a fost totdeauna alături de noi. De altfel, avem mulți alți prieteni în lume care ne vor veni acum în ajutor, cu atît mai mult cu cît sîntem un guvern antiimperialist.

— Este adevărat că intenționați să stabiliți relații dezvoltate cu țările socialiste și de ce anume ?

— Acesta este unul din obiectivele politicii noastre externe deoarece considerăm că țările socialiste sînt aliații noștri în lupta dusă de noi pentru a efectua prefaceri adînci în societatea noastră. Aceasta nu ne va împiedica să stabilim relații strînse cu alte țări cum ar fi Republica Arabă Unită, Siria, Algeria și altele.

Interviu luat de Eric ROULEAU

RELAZIONI INTERNAZIONALI
SETTIMANALE DI POLITICA ESTERA
MILANO

Dr. Joachim Ihlem
ziarist norvegian

OBIECȚII LA UNIUNEA NORDICĂ

ÎN MAI MULTE domenii, cooperarea între cele patru țări nordice — Danemarca, Finlanda, Norvegia și Suedia — este mult mai avansată decît în alte țări europene, între care există o cooperare organizată pe bază de tratat și sub conducerea unor instituții guvernamentale. Colaborarea nordică se desfășoară după un criteriu pragmatic și o metodă aplicată în etape. Ea s-a intensificat după crearea A.E.L.S. În economia norvegiană comerțul exterior ocupă un loc mai important decît în oricare altă țară nordică. În 1965, exporturile de bunuri și servicii reprezentau 41 la sută din producția națională norvegiană, față de 30 la sută ale Danemarcei și 24 la sută ale Suediei.

După crearea A.E.L.S. s-a înregistrat o puternică creștere în schimburile comerciale dintre țările zonei și, în special, în exporturile Suediei către celelalte țări nordice. În 1968, exporturile norvegiene în țările nordice au ajuns la 2 900 milioane de coroane norvegiene. Trebuie relevat însă că cea mai mare parte din produsele exportate, circa 60 la sută, era scutită de taxele vamale încă înainte de crearea A.E.L.S. Cu alte cuvinte, numai circa 40 la sută din exporturile norvegiene în țările vecine au beneficiat de avantajele decurgînd din acordul A.E.L.S. Aceasta corespunde cu aproximativ 10 la sută din exporturile globale de bunuri de consum ale Norvegiei și cu aproximativ 5,5 la sută din exporturile totale, inclusiv toate serviciile externe.

Chiar dacă a existat o creștere importantă a exporturilor în țările vecine, Marea Britanie rămîne încă cel mai mare partener comercial al Nor-

vegiei. În importante sectoare ale industriei, comerțului și transporturilor maritime, Norvegia depinde în special de țări din afara Scandinaviei. Mai mult încă, mulți dintre noi cred că uniunea vamală nordică nu va permite țărilor scandinave să urmeze în mod liber o proprie politică externă și de securitate. Și chiar dacă aceasta nu ar fi real deocamdată, mai tîrziu se va dovedi real ; toată experiența istorică confirmă această ipoteză. O asemenea politică nu ar fi posibil să continue prea mult.

Ceea ce s-a spus sintetizează opinia răspîndită în cercurile industriale și ale transporturilor maritime norvegiene care, deși se pronunță în favoarea consolidării cooperării nordice, sînt totuși potrivnice creării uniunii vamale nordice. În situația actuală, ea ar crea o nouă frînă dăunătoare libertății lor de acțiune. Mai mult, în unele cazuri ar putea să aibă chiar un efect nedorit asupra raporturilor dintre una din țările noastre și terțe țări.

Numeroasele probleme care ar putea să se ivească în jurul exportului de material strategic, acordurile bilaterale și măsurile protecționiste împotriva importurilor la preț scăzut din alte țări ar fi oricum aceleași, fie cu o țară din zona nordică a liberului schimb, fie cu o uniune vamală nordică. Într-o zonă cu liber schimb ar putea să se dovedească necesară adaptarea normelor care reglementează schimburile după țările de origine și gradul de prelucrare al produselor. Vor fi necesare consultări, dar astăzi știm mai bine cum să facem să funcționeze o zonă a liberului schimb și cum să rezolvăm în mod realist problemele pe care ea le pune. E vorba deci de a integra acordul E.F.T.A. cu acorduri suplimentare dintre țările nordice. În acest scop ar fi de ajuns să se instituie numai unele secții și un mic secretariat.

Dimpotrivă, o uniune vamală ar necesita prevederi mai speciale și un considerabil aparat birocratic pentru a armoniza interesele divergente ale țărilor membre în relațiile cu alte țări și pentru a rezolva problemele sus-menționate. Experiența C.E.E. demonstrează că aceasta comportă probleme de dimensiuni care îndeamnă la prudență. Este posibil ca tarifele vamale într-o zonă a liberului schimb să tindă să favorizeze o armonizare și, deci, poate că diferența ar putea să nu fie în realitate atît de mare din punct de vedere pur vamal. În schimb, în ce privește realizarea practică a proiectului, este o diferență fundamentală între uniunea vamală și zona liberului schimb.

Se spune că uniunea vamală nordică e considerată o condiție necesară pentru soluționarea problemelor agricole din țările nordice. Aceasta nu este exact. Ar fi desigur posibil să se rezolve aceste probleme cu mijloace practice, în cadrul unei zone nordice a liberului schimb. Întreaga problemă depinde în esență de faptul dacă Norvegia și Suedia sînt dispuse sau nu să ajungă la un acord asupra importului de produse agricole vegetale din Danemarca, produse importate actualmente din alte țări.

Printre altele, susținătorii cei mai hotărîți ai uniunii vamale nordice susțin că, în cadrul unei entități de acest tip, funcționînd pe baza unor măsuri hotărîte cu majoritate, ar putea să fie mai bine exploatate cuceririle tehnologice. Tocmai din acest punct de vedere tehnologic aceasta nu are nici un sens. În această privință citățm un paragraf dintr-un important articol al cunoscutului om de știință Gunnar Randers apărut în „Aftenposten", cotidian din Oslo : „Scopul programului pentru țările mici ca Norvegia trebuie să fie acela de a ne asigura o cooperare pe picior de egalitate cu alte țări. În multe ocazii am constatat că, dacă se reușește să se creeze condițiile ideale, nu este imposibil să se stabilească o cooperare cu oricare partener la alegerea noastră, fie el Suedia, Franța, Statele Unite sau Anglia. Cooperarea pe baza unui puternic angajament personal în sectoare selecționate este unicul mod pentru a lichida un decalaj economic și tehnologic. Este inutil să cauți să învingi decalajul imitînd un dușman care atacă de la un nivel mai scăzut".

În mai multe domenii noi dispunem de o platformă științifică și tehnică ce permite Norvegiei să fie la egalitate perfectă cu principalele țări industriale. Într-o perspectivă mai depărtată există mult mai multe posibilități de expansiune spre piețele din afara zonei nordice. Teoreticienii din birou dovedesc aceeași mentalitate de mici proprietari care se manifesta în anii precedenți în legătură cu relațiile Norvegiei cu celelalte țări.

Chiar dacă formal se afirmă că uniunea vamală nordică nu va însemna crearea unui nou bloc, sînt motive să se creadă că ea va produce tocmai acest efect și că deci va fi interpretată ca atare de alte țări. Am putea deci risca ca ea să fie luată ca pretext de către alte țări pentru a exercita măsuri discriminatorii împotriva exporturilor și transporturilor maritime norvegiene.

În acești ultimi ani s-a făcut la nivel politic o puternică propagandă pentru uniunea vamală nordică. Această propagandă nu a fost cu totul clară ; acei care și-au exprimat o părere diferită s-au văzut acuzați automat de a fi potrivnici cooperării nordice. Aceasta a fost în detrimentul unei aprecieri obiective și al cooperării nordice. După ce mi-am dedicat toată viața realizării unei cooperări nordice, atît la nivel politic cît și la nivel economic, sînt convins că o uniune vamală nordică ar crea noi probleme politice între țările nordice și ar slăbi poziția noastră contractuală față de alte țări.

Nu trebuie uitate aspectele comerciale și politice. Va fi necesar să se facă o analiză atentă pentru a evita ca Norvegia să fie implicată în hotărîri care, chiar dacă promit în scurt timp avantaje parțiale, vor sfîrși prin a avea neplăcute repercusiuni. Aceasta privește mai ales consecințele politice. Teama de a trebui să-ți asumi răspunderea unei relansări a ideii nordice nu trebuie să ne împiedice pe noi toți, care sîntem angajați — politic sau în alt mod — să ne exprimăm opiniile noastre înainte de a fi luate hotărîri definitive. Ar fi iresponsabil să faci un asemenea pas fără să apreciezi preocupările mai mult decît justificate care există în această privință.

Experiența trecută demonstrează că cooperarea nordică poate să se dezvolte mai bine pe bază voluntară, prin intermediul unei cooperări rațională între întreprinderi comerciale similare și prin intermediul cooperării politice între țările nordice, în măsura în care se consideră oportun, fără să fim legați de tratate și de organe supranaționale, care sînt în schimb indispensabile unei uniuni vamale nordice.

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR

BOSTON

PREOCUPĂRI EXTERNE ȘI INTERNE ÎN FILIPINE

ORĂ DE ORĂ, zi de zi, marile avioane militare cu reacție aterizează în mijlocul unor nori de praf. Ne aflăm în Filipine dar implicarea Statelor Unite este vizibilă. Clark este cea mai mare bază aeriană americană din Asia și a doua ca mărime între bazele aeriene ale Statelor Unite (cea mai mare este situată la Eglin, în Florida). Ca urmare a războiului din Vietnam, la baza Clark se lucrează 24 de ore pe zi. Avioane grele „C-130" decolează, transportînd piese de schimb și provizii pentru frontul din Vietnam. Avioane de transport cu reacție „C-141" se înapoiază avînd la bord răniți.

Clark este sediul Forței a 13-a aeriene și centrul unei uriașe operațiuni de aprovizionare a Vietnamului. Într-o bună zi, războiul se va sfîrși și activitatea bazei se va reduce. Este însă improbabil ca americanii să renunțe curînd la această bază gigantică. În momentul de față se construiesc noi clădiri pentru a adăposti alți membri ai forțelor aeriene. Familiile soldaților vin și pleacă, dar atmosfera generală este de permanență.

Ne aflăm poate în Filipine, dar 33 000 de americani au transformat baza Clark într-un orășel american cu înfățișare tropicală. Clark este cea mai mare bază americană din Filipine, dar nu singura. La 60 de mile depărtare, mii de docheri filipinezi și marinari din flota americană mișună pe marile port-avioane și pe alte nave de război ancorate în golful Subic pentru reparații de întreținere, după ce au servit în războiul din Vietnam. Subic este o mare bază a flotei a 7-a a S.U.A. și în Filipine există și alte instalații militare, mai mici.

Toate acestea scot în evidență relațiile speciale care există de multă vreme între Filipine și S.U.A. Americanii au condus țara timp de 50 de ani, înainte de independența Filipinelor, în 1946. Astfel, la cultura malayeză și spaniolă a Filipinelor s-a adăugat un suprastrat de americanism. Multe instituții filipineze sînt de orientare americană. Economia Filipinelor este legată de cea a Statelor Unite. Alianța cu Statele Unite a fost multă vreme piatra de temelie a politicii externe Filipineze. Filipinele s-au angajat față de politica americană în Asia, și în mod concret față de politica americană în Vietnam.

La începutul anului au circulat zvonuri despre o schimbare prudentă în politica externă. Președintele Marcos a vorbit despre necesitatea „coexistenței pașnice cu China". Noul său ministru de externe, Carlos P. Romulo, vechi prieten al Statelor Unite, a pro-

Președintele Marcos

vocat uimirea ascultătorilor săi atunci cînd a cerut o „nouă ideologie filipineză". El a anunțat că va trece la o „abordare înnoitoare" în relațiile externe ale Filipinelor. Atît președintele Marcos cît și Romulo au declarat că Filipinele vor stabili relații cu țările socialiste din Europa răsăriteană.

Recenta vizită în Filipine a președintelui Nixon a reexaminat relațiile dintre cei doi președinți. Se pare că relațiile dintre cele două țări se îndreaptă inevitabil spre o schimbare. În perspectiva încetării războiului din Vietnam, se va reduce și activitatea la bazele americane din Filipine. Mii de americani se vor înapoia în țară. Marile avioane cu reacție nu vor mai veni atît de des la baza Clark. Marile port-avioane de atac nu vor mai intra în golful Subic.

Guvernul Filipinelor calculează totuși că Statele Unite vor dori să-și păstreze bazele. El consideră că retrocedarea Okinawei către Japonia este inevitabilă. O dată cu eventuala pierdere a bazelor americane din Okinawa, valoarea bazei Clark ca verigă în lanțul bazelor americane din Extremul Orient va crește. De aceea, se așteaptă ca Filipinele să exercite presiuni pentru revizuirea acordurilor cu privire la baze în condiții mai favorabile pentru ele.

Bazele vor fi probabil folosite de Filipine și ca element de discuții pentru a obține noi concesii comerciale din partea Statelor Unite în 1974, atunci cînd va expira acordul Laurel-Langley. În baza acestui acord, Filipinele se bucură de preferințe tarifare și de cote speciale la exporturile lor în Statele Unite. Printre altele, zahărul filipinez este achiziționat de Statele Unite la un preț de trei ori mai mare decît prețul mondial. Filipinele doresc cu disperare ca aceste privilegii comerciale să continue.

Astfel, s-ar putea ca în lunile următoare atitudinea Filipinelor față de Statele Unite să fie oarecum ambivalentă. Pe de o parte, orice candidat la președinția țării trebuie să-și expună poziția față de relațiile cu Statele Unite. În actuala campanie pentru alegerile din noiembrie, ambii candidați și-au afirmat sprijinul pentru menținerea alianței cu Washingtonul. Există însă perspectiva unei slăbiri a legăturilor cu Statele Unite. Politica externă a Filipinelor va fi mai independentă. Unul din principalii oameni de stat filipinezi, vechi prieten al Statelor Unite, declară : „Ne-am agățat destul de haina unchiului Sam. Trebuie să ne debarasăm de stigmatul de a fi o marionetă americană. Trebuie să dobîndim demnitate națională".

Atmosfera nu este favorabilă investițiilor americane. Aceasta se datorează în parte rezistenței noii stîngi din Filipine, și în parte rezistenței oligarhiilor conservatoare care vor profiturile pentru ele însele. Comerțul și schimburile culturale cu țările socialiste se vor intensifica. Ansamblul de dansuri naționale Bayanihan a și dat o serie de spectacole în Europa răsăriteană. Ministrul afacerilor externe, Romulo, declară : „Nu putem permite ca teama neraționlă și prejudecățile să nu ne lase să facem afaceri acolo unde am putea face afaceri bune". În trecut, afirmă el, Filipinele au fost excesiv de dependente de Statele Unite. Pe viitor, Filipinele nu vor mai fi „avanpostul nici unei puteri străine".

Principala dificultate pentru Filipine constă însă azi nu atît în relațiile lor externe, cît în nemulțumirea mocnită din rîndurile tinerilor, ale șomerilor și săracilor din țară. Președintele Marcos însuși a afirmat că țara sa stă pe un „vulcan social". Din cei 34 500 000 locuitori ai Filipinelor, 70 la sută trăiesc dintr-un venit mai mic de 100 de dolari anual. Șaptezeci la sută din populație are sub 25 de ani. Aceste cifre prevestesc probleme grave.

În fiecare an intră pe piața muncii 800 000 de tineri. Peste 250 000 dintre ei nu obțin slujbe. Cei care găsesc de lucru muncesc deseori doar parțial. Mulți funcționari de stat, de pildă, lucrează doar o jumătate de zi. Ei sînt trimiși acasă deoarece în birouri se află pur și simplu prea mulți oameni care nu au ce face. Mulți filipinezi sînt nevoiți să accepte slujbe necorespunzătoare cu pregătirea lor. Există avocați care lucrează ca șoferi de taxiuri. Numărul absolvenților universitari este atît de mare, încît nici un om fără licență nu este angajat, nici măcar ca spălător de vase sau măturător, la noul hotel Hilton din Manila. Economia Filipinelor progresează, dar în ritm lent.

În momentul de față, președintele Marcos luptă să fie reales în noiembrie pentru un nou mandat de patru ani. Dacă va reuși, va fi primul președinte filipinez din istorie care va obține un al doilea mandat. Observatori independenți afirmă că el a îndeplinit în mare măsură unele din promisiunile sale esențiale. A condus programul de creștere a producției de orez. A aplicat, de asemenea, un program de construcții de drumuri și de școli.

Dar oricine devine președintele Filipinelor are de făcut față unor probleme uriașe. Filipinezii înșiși deplîng corupția și nepotismul pe scară înspăimîntătoare. Ele sînt însoțite de un val de crime și delicte ; asasinatele, violurile, jafurile sînt fapte ale vieții de fiecare zi.

Deși filipinezii se aprind repede, mînia lor durează puțin. Dar una din întrebările serioase care se vor pune învingătorului în alegerile din noiembrie va fi probabil dacă acest popor talentat și vioi va putea să-și înăbușe întotdeauna dezamăgirile în spatele unei aparențe de veselie.

John HUGHES

U.S. News & World Report

OBIECTIVELE VIITORILOR EXPLORATORI AI LUNII

George Mueller

CÎND vor exista pe Lună baze permanente și stații cosmice care să evolueze la înălțimi mari deasupra ei ? Există oare pe acest corp inert apă sau alte resurse, astfel încît exploratorii Lunii să se poată întreține prin mijloace proprii ? Cum vor călători astronauții spre Lună peste cîțiva ani ? Ce vor descoperi acolo ?

Pentru a obține răspunsuri la aceste întrebări, U.S. News and World Report a luat un interviu dr-ului George E. Mueller, directorul programului de zboruri pilotate ai Administrației Naționale pentru Aeronautică și Spațiul Cosmic. El a expus obiectivele oficiale pentru perioada imediat următoare.

— *Care este obiectivul de ansamblu al celorlalte noua aterizări pe Lună din cadrul proiectului „Apollo" ?*

— Dorim să începem explorarea mai aprofundată a Lunii. Vrem să obținem o imagine generală despre suprafața Lunii și despre evoluția ei. Asta, în primul rînd. Apoi vom cerceta anumite puncte pentru a verifica diferite teorii elaborate în decursul anilor. În general, proiectul „Apollo" ne va furniza informațiile pe care le-am avea dacă am ateriza în zece puncte din Statele Unite situate la distanțe mari unul de altul, și am încerca să deducem pe această bază care ar fi locurile cele mai interesante de vizitat din nou pentru a cunoaște mai bine istoria Statelor Unite.

— *Ce urmează să descopere misiunea următoare — „Apollo-12" ?*

— Vrem să obținem mostre de sol și roci din altă regiune decît cea explorată de „Apollo-11". „Apollo-12" urmează

să aterizeze în Oceanul Furtunilor, situat la vest de Marea Liniştii. Apoi, vom folosi ALSEP (Apollo Lunar Surface Experiment Package) — utilajul Apollo pentru experienţa la suprafaţa Lunii — în vederea unor măsurători geofizice. Utilajul care va fi lăsat definitiv pe solul lunar cuprinde un seismograf acţionat, pentru prima oară, cu izotopi nucleari. Astfel, el va opera continuu zi şi noapte. Un magnetoscop va măsura forţa magnetică a Lunii, un detector de gaze va cerceta atmosfera lunară, iar un aparat special va măsura vîntul solar.

— *Care este obiectivul principal al acestor experienţe ?*

— Să ne permită să înţelegem mai temeinic originea Pămîntului. În cadrul misiunii „Apollo-13", de pildă, vom explora formaţia Fra Mauro — un punct de unde putem obţine materiale din primele faze ale evoluţiei Lunii, fără efectele lavei vulcanice care a acoperit-o. Regiunea Fra Mauro este o zonă muntoasă foarte veche şi înfăţişează primele faze de dezvoltare a Lunii, deşi a fost probabil acoperită de meteori veniţi din spaţiu.

— *Cînd vom începe să construim baze permanente pe Lună ?*

— În prealabil, vom lansa probabil o staţie orbitală în jurul Lunii — o bază spaţială în care 6 pînă la 12 oameni să poată trăi timp de un an. Ea va fi aprovizionată de pe Pămînt.

Dacă vom dispune atunci de un vehicul utilizabil din nou ca modul lunar, vom reuşi să zburăm de la această staţie pe suprafaţa Lunii şi să rămînem acolo două pînă la patru săptămîni. Astronauţii se vor întoarce apoi la staţia orbitală, vor efectua analizele necesare ale mostrelor adunate şi vor hotărî unde să aterizeze ulterior.

— *Cînd va intra în activitate o asemenea staţie ?*

— Numai după ce vom fi lansat o staţie spaţială pe o orbită terestră. Aceasta se va întîmpla în perioada 1975—1976. Sperăm ca în cursul următoarelor nouă zboruri „Apollo" să descoperim suficiente lucruri interesante pentru a obţine mai multe fonduri şi a continua încă doi sau trei ani actualul gen de misiuni „Apollo", după „Apollo-20" pînă cînd vom putea să construim o bază orbitală lunară.

După o explorare amănunţită a Lunii de pe orbita lunară, sperăm să identificăm un loc cu resurse suficiente pentru stabilirea unei baze semipermanente care să se întreţină cu mijloace proprii. Apoi ne vom gîndi să aducem acolo o sursă de energie nucleară — o centrală — pe care s-o amplasăm pe Lună.

Credem că vom descoperi una din principalele resurse naturale necesare pentru înfiinţarea unei baze pe Lună şi anume apă. Folosind energia nucleară, vom putea transforma apa în oxigen şi hidrogen, pe care să le folosim apoi pentru crearea unei atmosfere respirabile. Apa se va prezenta probabil sub formă de gheaţă depozitată în subsolul Lunii.

— *Cum veţi ajunge la această apă ?*

— Nu cunoaştem proprietăţile termale din subsolul Lunii. Dar dacă există gheaţă, vom putea folosi surplusul de căldură al uzinei nucleare pentru a topi gheaţa şi a trage apa prin conducte. Va trebui să forăm pînă vom da de gheaţă.

— *Care misiune va începe să caute în mod efectiv apă ?*

— Misiunea „Apollo-19". Ea va ateriza într-o regiune cunoscută sub numele de Valea Schroeter. Canalul existent acolo s-a format, credem, datorită apei care s-a scurs pe versantul unui crater. Poate că apa a provenit dintr-un lac format prin prăbuşirea unui meteor care a topit o cantitate mare de gheaţă. Nu-i exclus ca această apă să fi săpat marele canion. În cazul acesta, pe fundul canionului, vom găsi, probabil, apă sub formă de gheaţă. Credem că gheaţa ar fi putut să reziste deoarece locul este umbrit totdeauna.

Considerăm că în Valea Schroeter există şi acum o activitate vulcanică intensă sub forma emanaţiilor de gaze. De aceea vom pleca acolo pentru a face două lucruri : în primul rînd, să vedem dacă putem descoperi ce sînt aceste emanaţii. Vrem să vedem dacă putem să ajungem la ele şi să descoperim dacă este vorba doar de gaze care ies dintr-o fisură, dacă este vorba de o explozie internă din cauza căldurii, sau de altceva. În al doilea rînd, vom încerca să aflăm ce este Valea lui Schroeter, cum s-a format şi care este istoria ei geologică.

— *Programul prevede ca astronauţii să intre într-unul din cele mai mari cratere ale Lunii ?*

— Aceasta se va întîmpla în cadrul misiunii „Apollo-16". Astronauţii vor intra atunci în craterul Copernic. Coloana centrală din crater — cea fotografiată de nava cosmică nepilotată „Orbiter" — a fost formată de un meteor uriaş. El a explodat înăuntru şi a proiectat materii de la mare adîncime formînd această coloană centrală. Avem deci de-a face cu o secţiune transversală a Lunii la o adîncime pînă la o mie de metri. Aşadar, adunînd mostre de pe flancul acestei coloane centrale, vom obţine informaţii preţioase asupra subsolului Lunii.

— *Vor putea oare astronauţii să facă excursii lungi pe Lună ?*

— Da, în misiunile ulterioare vom avea vehicule „Rover". Primele vor semăna cu nişte cărucioare de golf pe patru roţi, fără acoperiş. Vor avea motor electric, şi fiecare va putea transporta doi astronauţi pe suprafaţa Lunii. Bateriile electrice pot fi reîncărcate şi pot fi folosite deci pentru patru sau cinci explorări. Ele vor permite astronauţilor să călătorească la o distanţă de aproximativ 10—15 kilometri de modulul lunar şi înapoi.

Sperăm să folosim pentru prima oară un „Rover", în 1971, în cadrul misiunii „Apollo-17" care va ateriza în apropiere de craterul Tycho. Acolo vom folosi craterul meteorului pentru a obţine o secţiune transversală la o adîncime de cîteva sute de metri în subsolul Lunii. Cînd s-a prăbuşit meteorul, a împrăştiat materiile de pe această porţiune pe cîmpia din jur.

În cadrul misiunii „Apollo-18" intenţionăm să folosim vehiculul pentru a ajunge la înălţimile vulcanice de pe Colinele Marius, adunînd în drum mostre şi obţinînd un număr extraordinar de mare de informaţii geologice pe o rază de 10—15 kilometri.

— *Ce se va întîmpla în cadrul misiunii „Apollo-20" ?*

— Vom ajunge lîngă canalul Hyginus, care reprezintă un fenomen diferit faţă de Valea Schroeter, de pildă. Există dovezi că el a fost format de o deplasare a suprafeţei Lunii şi de activitate vulcanică. Am dori să verificăm acest lucru deoarece sîntem de părere că lava conţine materii provenind de la foarte mare adîncime. Sperăm să obţinem astfel informaţii despre nucleul central al Lunii.

profil

Marien N'GOUABY

preşedintele Republicii Congo (Brazzaville)

La 1 ianuarie 1969, comandantul Marien N'Gouaby, preşedintele Consiliului Naţional al Revoluţiei şi şeful suprem al armatei congoleze, a fost numit preşedinte al ţării, în locul căpitanului Alfred Raoul, care ocupase provizoriu această funcţie.

Marien N'Gouaby s-a născut în 1938, în nordul ţării, în satul Ambele, de lîngă Fort Rousset. Este fiu de ţăran. După ce a servit ca subofiţer în armata franceză, în septembrie 1960 intră la şcoala militară pregătitoare de la Strasbourg, de unde e trimis la şcoala militară Saint-Cyr. În 1962 absolvă şcoala cu gradul de sublocotenent şi e detaşat în Congo, la Pointe Noire, ca adjunct al comandantului companiei. După revoluţia din august 1963, care a dus la răsturnarea guvernului Youlou, Marien N'Gouaby e promovat şef al garnizoanei de la Pointe Noire.

În mai 1966, N'Gouaby devine membru al Comitetului Central al Mişcării Naţionale a Revoluţiei, partid de guvernămînt. Dar curînd, divergenţe politice îl opun guvernului, care în iunie 1966 îi ordonă să se întoarcă la Pointe Noire. Refuzul său de a se supune îi aduce retrogradarea, N'Gouaby devenind simplu soldat. Nemulţumirea pe care această hotărîre o provoacă în rîndurile armatei obligă guvernul lui Massemba Debat să revină asupra acestei decizii .

La 29 iulie, preşedintele Massemba Debat care vedea în N'Gouaby un adversar, ordonă să fie arestat. Cîteva zile mai tîrziu, un comando de paraşutişti, lansaţi asupra închisorii din Brazzaville, îl eliberează pe N'Gouaby şi pe alţi prizonieri politici. Această rebeliune a însemnat sfîrşitul regimului lui Massemba Debat. Evenimentele au dus la crearea Consiliului Naţional al Revoluţiei, condus de N'Gouaby, apoi la dizolvarea guvernului şi la demisia lui Massemba Debat.

La începutul lunii august 1968, Marien N'Gouaby e numit comandant şef al armatei populare naţionale şi preşedinte al Consiliului Naţional al Revoluţiei, organul suprem al puterii.

După numirea sa ca preşedinte, Marien N'Gouaby a anunţat că, la sfîrşitul anului 1969, în Congo-Brazzaville vor avea loc noi alegeri.

În ce priveşte politica externă, Marien N'Gouaby a declarat că Republica Congo-Brazzaville va continua politica de neangajare şi neamestec în treburile interne ale altor ţări şi că guvernul său e hotărît să întărească relaţiile cu toate ţările din lume. Preşedintele congolez a subliniat importanţa relaţiilor cu ţările socialiste şi cu ţările africane.

A. M.

poșta redacției

SCURT ISTORIC EUROPEAN

Alexandru Iancovici — Cluj. La întrebarea dv. privind statutul pe care îl aveau țările europene înainte și după primul război mondial, precum și înainte și după al doilea război mondial, vom încerca să răspundem alcătuind un tabel pentru anii 1910—1949. **Marea Britanie** a fost și este un regat: Edward VII (1901—1910), George V (1910—1936), George VI (1936—1952), Elisabeta a II-a (1952). **Franța** — a treia republică, președinte Raymond Poincaré (1913—1920); Paul Deschanel (1920); Alexandre Millerand (1920—1924); Gaston Doumergue (1924—1931); Paul Doumer (1931); Albert Lebrun (1932—1940); „statul francez" al mareșalului Pétain (1940—44), guvernul provizoriu de Gaulle (1944), apoi Gouin, Bidault, Blum (1946); a patra republică (1947—1959) cu președinții Vincent Auriol (1947—1954) și René Coty (1954—1959). **În Portugalia** în 1910 regalitatea e răsturnată și instaurată republica, transformată în 1926 în republică autoritară; în 1933, Salazar, președinte din 1932 al Consiliului, convertește Portugalia într-o republică unitară și corporativă, instaurînd dictatura. **În Spania,** Alfonso XIII, care domnise sub regența mamei sale Maria-Cristina, ia puterea în 1902; între 1923—1930 are loc tentativa de directorat a lui Primo de Rivera; alegerile din 1931 aduc victoria republicanilor iar regele Alfonso XIII părăsește țara; după războiul civil (1936—1939), Spania devine un stat autoritar condus de generalul Franco. **Italia** — regat, Victor-Emmanuel III (1900—1946); în 1922, Mussolini instaurează un regim totalitar; după abdicarea lui Victor-Emmanuel și domnia efemeră a lui Humbert II (1946), e proclamată republica italiană (1946). **Elveția** — republică; confederația elvețiană a fost tot timpul neutră. **Austria** — imperiul austro-ungar condus pînă în 1916 de Franz Josef; după primul război, republică federativă, formată din nouă landuri, condusă de cancelari; în 1938 e absorbită de al treilea Reich; ocupată pînă în 1955 de armatele forțelor aliate, după care e din nou o republică neutră. **Belgia** — regat, Albert I (1909—1934), Leopold III (1934—1951). **Olanda** — regat, Wilhelmina (1890—1948), neutră în primul război, ocupată de naziști în al doilea. **Luxemburg** — mare ducat condus de casa domnitoare de Nassau. **Germania** — imperiul german condus de Wilhelm II alungat în 1918; după 1934 Hitler instaurează dictatura; în urma celui de-al doilea război e creată la 8 mai 1949 Republica Federală a Germaniei și la 7 octombrie, în același an, Republica Democrată Germană. **Suedia** — regat, Gustav V (1907—1950), urmat de Gustav VI Adolf; a păstrat mereu neutralitatea. **Norvegia** — regat, Haakon VII; din 1957, Olav V. **Finlanda** — cedată Rusiei în 1809 de către Suedia; în 1917 devine independentă sub conducerea generalului Mannerheim; în 1920 se declară republică. **Polonia** — înaintea primului război mondial se găsea sub influența Rusiei; după, se transformă în republică, în 1921, dictatura Pilsudski și apoi cea a coloneilor; invadată de Germania; după al doilea război, republică populară (1947). **Ungaria** — făcea parte din imperiul austro-ungar; în 1918 se declară republică, apoi regat fără rege sub regentul Horthy; în urma celui de-al doilea război, republică populară (1949). **Cehoslovacia** — supus al imperiului austriac; după primul război se declară republică — primul președinte Masaryk; în urma celui de-al doilea război, republică populară în 1948 și republică socialistă în 1960. **Iugoslavia** — a făcut parte din imperiul austriac; în 1918 — regat al „serbilor, croaților și slovenilor", primul rege, Petru I de Serbia; în 1931, sub Alexandru I, ia numele de Iugoslavia; după al doilea război, Republica populară federativă (1945). **Bulgaria** — regat înainte și după primul război; după al doilea război, republică populară (1946). **Albania** — principat autonom în 1912; în 1925 republică, în 1928 regat; supusă de Italia în 1939; din 1946, republică populară. **Grecia** — regat, Constantin I; în 1924 se declară republică, dar monarhia e readusă în 1935 prin George al II-lea; după cel de-al doilea război mondial e în continuare regat. **Turcia** — încă un imperiu la începutul secolului, se găsește sub un regim constituțional din 1908; în 1923 devine republică.

ANVERS

Tudor Macovei — Ploiești. Anvers, cel mai important port maritim al Belgiei, e al patrulea port din lume. În fiecare an primește mai mult de 1 800 de nave oceanice de un tonaj net de 45 milioane tone. Anvers e legat de lumea întreagă prin trei sute de linii navale permanente și se mîndrește cu renumele portului cu deservirea cea mai rapidă, mulțumită unui echipament tehnic perfecționat. Orașul Anvers e în același timp capitala mondială a industriei și comerțului diamantului.

INSULA MAURITIUS

Dan Gheorghiu — București. Insula Mauritius se găsește în Oceanul Indian, la est de Madagascar. Descoperită de portughezi, ocupată apoi de olandezi, insula s-a aflat sub dominația franceză cam un secol, pînă în 1810, cînd trece sub jurisdicție britanică. În 1965, după o perioadă de tulburări provocate de dezacordul partidelor locale privind viitorul insulei, într-o conferință, la Londra, s-au hotărît etapele care urmau să ducă la independență. După alegerile din august 1967, care dau cîștig partidului independenței condus de Sir Seewoosagur Ramgoolan, se hotărăște, printr-un referendum, independența țării, proclamată la 12 martie 1968. Insula Mauritius, cu o suprafață de 1865 kmp, e una din regiunile agricole ale lumii cu cea mai densă populație. În 1968 erau aproape 800 000 de locuitori (din care jumătate tineri sub douăzeci de ani) — musulmani, hinduși, europeni, africani și chinezi. Limba franceză e vorbită de mai mult de jumătate din această populație. Ținut al monoculturii (trestia de zahăr), insula Mauritius e aproape lipsită de industrie. Capitala — orașul Port-Louis — se află în partea occidentală a teritoriului. Membră a Commonwealthului.

Petric Stuparu — Iași, str. Mistrețului nr. 4, dorește să cumpere „Lumea" nr. 26/1968.

Paul Gantz — București. Reținem precizările dv. și vom căuta să răspundem solicitării cu privire la o nouă hartă politică a globului, care să țină seama de toate schimbările produse din 1963 pînă astăzi.

Sever Ștefănescu — București. Vă mulțumim pentru scrisoarea dv.; sperăm că veți găsi în materialul publicat în acest număr, privind enigmaticul accident al senatorului Edward Kennedy, informațiile care vă interesează.

Ion Teodorescu — Orăștie. Socotim că e cel mai nimerit să vă adresați revistei „Magazin istoric".

VATICAN

Vasile Negescu — Pitești. 1) Statul Vatican, a cărui suveranitate temporară a fost recunoscută papei prin tratatul Latran (1929), cuprinde un teritoriu de aproximativ 44 ha, în care intră piața și bazilica Sfîntul Petru, palatul Vaticanului și anexele sale, precum și grădinile Vaticanului. Acestui domeniu i se adaugă douăsprezece palate și biserici la Roma și la Castel Gandolfo, între care principalele sînt: ansamblul rezidențial de la Castel Gandolfo — locuința de vacanță a papei —, palatele serviciilor pontificale, bazilicile romane Latran, Sfînta Maria cea Mare și Sfîntul Paul cu edificiile anexe. Toate aceste domenii se bucură de scutiri de impozite și expropriere, singura voință și lege fiind aceea a suveranului pontif. Vaticanul are tribunalele sale, un complex de servicii economice și financiare, precum și o armată proprie. Papa își exercită puterea prin intermediul unei Comisii pontificale, prezidată de un cardinal, și al unui guvernator, șef al jandarmeriei pontificale, asistat de un consilier central. Cei aproximativ 1 000 de locuitori ai statului sînt constituiți din 15 naționalități diferite. Relațiile diplomatice ale Vaticanului, conduse de un Consiliu pentru Afacerile Publice ale Bisericii, sînt întemeiate pe o politică de neutralitate. 2) Statele în care femeile ocupă funcții de înaltă răspundere sînt următoarele: India — prim-ministru Indira Gandhi; Israel — prim-ministru Golda Meir; Anglia — regina Elisabeta a II-a; Olanda — regina Iuliana. 3) Philip Blaiberg a scris într-adevăr o carte despre celebra operație a cărei supraviețuitor este, apărută în acest an. Nu sîntem însă în măsură de a vă informa dacă și cînd se va traduce în românește.

QUERÉTARO

Mircea Juncu — Timișoara. 1) Constituția mexicană semnată la Querétaro în 1917, care a pus capăt luptelor revoluției mexicane dintre anii 1910—1917, pare să fi dat satisfacție aspirațiilor profunde ale țăranilor și muncitorilor. Articolul 27 afirma că proprietatea pămînturilor și a bogățiilor subsolului erau trecute în mîinile statului, articolul 123 propunea un cod al muncii privind salariul minim, ziua de lucru de opt ore și protecția lucrătorilor agricoli. Aceste două din urmă dispoziții fundamentale nu au fost practic aplicate de guvernul lui Carranza, care a prezidat întrunirea de la Querétaro. Emiliano Zapata (conducător al revoluției mexicane alături de Pancho Villa și Alvaro Obregon) a fost asasinat puțin după 1917, împreună cu alți conducători sindicaliști. Nici soarta lui Carranza nu a fost mai fericită — asasinat și el într-o cursă. Președinția a fost preluată de ultimul supraviețuitor dintre conducătorii revoluției, Alvaro Obregon, în

poșta redacției

noiembrie 1920. „Planul Ajalao" a stat, și el, la baza constituției elaborată în 1917. 2) Juan Domingo Perón (n. 1895), militar și politician argentinian, a fost președinte al republicii între 1946 și 1955. În timpul dictaturii sale s-au luat unele măsuri pentru limitarea arendei ; s-a promis țăranilor că se va efectua reforma agrară și a fost oprită pentru un timp scăderea salariilor muncitorilor. Trebuie subliniat însă că, în timpul peronismului, sub diverse lozinci demagogice, mișcarea revoluționară a fost înăbușită, impozitele au crescut, iar situația economică a țării s-a înrăutățit. Nemulțumirea crescîndă și izolarea guvernului peronist au dus la complotul militar din 1955 prin care Peron a fost înlăturat de la putere. 3) În legătură cu situația din Malayezia puteți consulta revista noastră, în special nr. 22 (din 22 mai). 4) Într-un articol apărut în nr. 12/1969 al revistei noastre veți putea găsi amănunte despre statul Utar Pradesh.

NAGALAND

Suprafața teritoriului locuit de triburile Naga din provincia indiană Assam, denumit și Nagaland, este de circa 6 500 kmp. Statistica din 1961 indica numărul membrilor ca fiind de 370 000. Ca ocupație sînt vînători și agricultori. Cele dintîi însemnări istorice despre strămoșii triburilor Naga, care locuiau în valea rodnică a Brahmaputrei, datează din secolul al XIII-lea cînd au pătruns în aceste teritorii primii cuceritori străini. În urma luptelor, triburile Naga s-au retras în munții acoperiți de jungle, unde au trăit secole de-a rîndul izolate de popoarele vecine — indieni și birmani. Situația a început să se schimbe după 1800, o dată cu apariția colonialiștilor englezi pe aceste meleaguri. Mai precis, în anul 1824, cu ocazia primului război anglo-birman, o mare parte a Nagalandului a ajuns sub control englez. Peste un deceniu, în anul 1835, sub pretext că hărțuielile obișnuite dintre triburi primejduiesc buna desfășurare a comerțului în munți, Compania Indiilor răsăritene a trimis expediții de pedeapsă în Nagaland. Conform obiceiului, Compania nu a trimis trupe engleze, ci a recurs la serviciile domnitorului din provincia vecină, Manipur, care a pornit împotriva triburilor Naga vreo zece expediții. Toate s-au încheiat cu un eșec total. În 1878, englezii au trecut la intervenție directă, preluînd regiunea muntoasă a Nagalandului sub administrația lor. Dar triburile Naga au început să le dea și mai mult de furcă englezilor. Nu puțini au fost ofițerii englezi uciși de războinicii Naga. Represaliile autorităților coloniale luau forma incendierii satelor. În cele din urmă, văzînd că nu pot supune și pacifica sub nici o formă triburile, englezii le-au izolat complet și nimeni nu mai putea intra fără permis special în regiunea lor. Aceasta a fost situația pînă în anul 1947, cînd India a devenit independentă. Timp de trei ani, pînă în 1950, teritoriul Naga a fost administrat de un guvernator indian. Constituția din 1950 a declarat regiunile muntoase locuite de Naga „teritoriu tribal", rezultatul fiind autonomia locală. Dar liderii locali nu s-au declarat mulțumiți cu atît și alegerile din 1952 au fost boicotate. Înainte cu un an, triburile Naga organizaseră alegeri ilegale, declarînd că doresc independență totală. În 1953, au început lupte de partizani, iar un an mai tîrziu au proclamat în junglă „Republica federală a triburilor Naga". Abia în 1964, între guvernul indian și triburile Naga a fost încheiat un armistițiu, care este prelungit anual. De menționat că situația din Nagaland a fost complicată și de prezența misiunilor religioase. Locuitorii Naga sînt azi în proporție de aproape două treimi baptiști. Inițial, n-au fost nici hinduși, nici budiști. Aveau o religie proprie, închinîndu-se Soarelui, Lunii și focului. O dată cu creștinarea, misionarii le-au inoculat și ura împotriva celor de religie hindusă, îndemnîndu-i mai tîrziu să se despartă de India și să întemeieze „primul stat creștin din Asia de sud-est". Nagalandul este o lume interesantă, cu un popor deosebit. O lume închisă, în care progresul pătrunde cu greu. Cu toate eforturile depuse de India, liniștea nu este încă pe deplin asigurată.

Desideriu MACH
Cîmpia Turzii

PALATELE ȘI TURNUL NESLE

Eftimie Ionescu — satul Ulcing, jud. Sălaj. „Hotelurile" și turnul Nesle sînt vechi monumente ale Parisului. „Hôtel" nu avea în acea epocă (cu sute de ani în urmă) înțelesul de astăzi ci acela de construcție impunătoare, de palat („Hôtel de ville" era primăria unui oraș, iar „Hôtel-Dieu" — un spital principal). În Paris au fost două palate Nesle. Locul pe crae se găsea unul dintre ele este ocupat astăzi de „Hôtel des Monnaies", centrul unde se fabricau monete în Franța (situat pe cheiul Conti) și Institutul Franței (complex de cinci Academii : Academia franceză, a inscripțiilor și literelor, a științelor, a artelor frumoase, a științelor morale și politice). În locul în care se găsea celălalt palat Nesle, se ridică Bursa. Turnul Nesle, în care Alexandre Dumas-père situează acțiunea uneia din dramele sale (1832), făcea parte din palatul lui Philippe Auguste (rege al Franței, între 1180—1223), în fața turnului Luvru.

Nicolae Tomovici Plopșor — București. Vă mulțumim pentru atenția acordată. Materialul cuprinde într-adevăr lucruri inedite dar credem că ar interesa mai mult revista „Magazin istoric" la a cărei redacție vă rugăm a-l trimite.

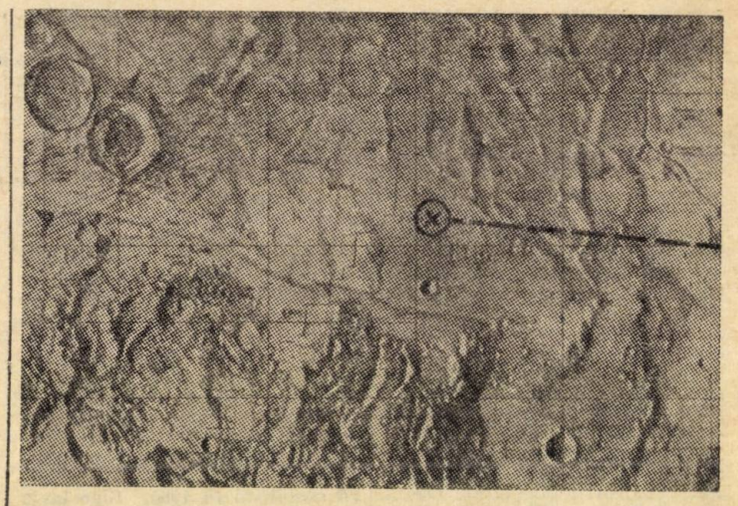

Alex. Nicolau, str. I. Cernătescu nr. 4, Huși, jud. Vaslui — dorește să cumpere nr. 1/1963 și nr. 27/1964.

Cornel Lencar — Oradea, str. 6 Martie nr. 100, sc. B, et. IV, ap. 19, poate pune la dispoziția celor interesați următoarele numere : 2—5, 6—9/1963, 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10—17, 19—23, 26—27, 29—32, 34—37, 39—52/1964 ; 1—52/1965 ; 1—7, 9—52/1966 ; 1, 3—7, 9—12, 14—52/1967.

Mihai Babiciu — com. Sisești, jud. Maramureș. 1) Partidul Comunist Francez a luat ființă în 1920 ca rezultat al avîntului mișcării muncitorești. Sub conducerea P.C.F. clasa muncitoare a lichidat încercarea de lovitură fascistă din 1934 iar un an mai tîrziu, printr-o înțelegere între partidele comunist și socialist, a fost creat Frontul popular. Guvernul Daladier (1938) interzice în 1939 P.C.F. care devine, în ilegalitate, forța principală a mișcării de rezistență. 2) Partidul Comunist Italian, creat în 1921, a numărat în primul an de existență 42 558 membri. Militanții cei mai de seamă ai acelei perioade au fost Antonio Gramsci și Palmiro Togliatti.

REFLECTORUL LASER

Dan Lucian Picu — Brașov. 1) Urmărind presa zilnică ați constatat și dv. că, în cele din urmă, căutîndu-se centimetru cu centimetru, reflectorul laser a răspuns. Reflectorul laser abandonat de cosmonauții americani pe Lună va putea servi experiențelor timp de zece ani. El e pasiv, în sensul că nu transmite nici o informație singur. Pămîntului revenindu-i misiunea de a obține rezultatele necesare prin măsurarea timpului dus-întors al unui fascicol de lumină laser pe care aparatul îl va reflecta. În acest fel Luna devine pentru întîia oară bază de observații : mulțumită reflectorului laser se vor putea urmări nu numai mișcările satelitului nostru natural ci și cele ale Pămîntului și se va cunoaște distanța Pămînt-Lună cu o precizie de aproximativ 15 cm. În același timp se vor putea studia foarte exact oscilațiile Lunii în jurul axei sale, care par întreținute de mișcări interne (de presupus seismice). Se vor observa variațiile cele mai mici ale pozițiilor Lunii pe orbita ei, ajungîndu-se astfel la o mai bună cunoaștere a forțelor gravitaționale. În sfîrșit, se va putea măsura deriva continentelor terestre (cîțiva centimetri pe an). Reflectorul laser e un aparat cu o sută de prisme. 2) S-a stabilit într-adevăr locul aselenizării (fotografia de sus) cu puțin diferit de cel stabilit prin calculele anterioare.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții